

وم چیست؟

ویدیوی مشارکتی مجموعه‌ای از تکنیک‌هاست که یک گروه و یا جماعت را برای شکل دادن و خلق فیلم خودشان گرد هم می‌آورد. ایده‌ی اصلی این است که ساختن یک ویدئو آسان و قابل دسترس است و راهی بی‌نظیر برای کنار هم آوردن مردم برای بررسی موضوعات و بیان صدای آنها و یا حتی خیلی ساده، راهی برای خلاق بودن و بیان داستان محسوب می‌شود. این فرآیند می‌تواند بسیار قدرت‌بخش باشد و یک گروه یا جماعت را قادر سازد تا برای رفع مشکلات خود دست به عمل بزنند و همچنین برای بیان نیازها و ایده‌های خود به مسئولین و یا سایر گروه‌ها و جماعات.

بدین ترتیب وم می‌تواند یک ابزار بسیار مؤثر برای ایجاد انگیزه و تحرک در میان مردم به حاشیه رانده شده باشد و به آنها کمک کند تا اشکال خود ساخته‌ای از توسعه‌ی پایدار که بر نیازهای محلی متکی است را اجرا کنند.

فرق وم با فیلم‌سازی مستند چیست؟

از آنجا که شکل‌هایی از فیلم‌سازی مستند وجود دارد که قادرند با حساسیت تمام واقعیت زندگی افراد را بیان کنند و حتی «صدای» آنها را نمایندگی کنند، فیلم‌های مستند به عنوان محصولات تألیفی کی فیلم‌ساز مستند باقی می‌ماند. به این ترتیب موضوعات این گونه مستندها به ندرت (و یا گاهی به صورت محدود) حرفی برای گفتن اینکه چگونه مستندها به ندرت (و یا گاهی به نمایندگی شوند دارند. برخلاف این روش، در وم، اذهان فیلم خوشان را می‌سازند و در آن، موضوعات بر حسب آنچه خود آنها حجم می‌پندارند، شکل می‌گیرد و آنها حتی می‌توانند چگونگی به نمایش درآمدن خود را کنترل نمایند. علاوه بر اینها، از فیلم‌های مستند معمولاً این انتظار می‌رود که معیارهای خاص زیباشناسی را رعایت کنند و معمولاً حجم زیادی از مخاطب را هدف قرار می‌دهند. فرآیند وم از سوی دیگر بیشتر به محتوی می‌پردازد تا ظاهر و فیلم‌ها نیز معمولاً برای مخاطب خاص و مشکلات خاص ساخته و در نظر گرفته می‌شوند.

منشأ پیدایش وم کجاست؟

احتمالاً اولین تجربیات در زمینه‌ی وم به کارهای دن اسنودن (Don Snowden) کانادایی برمی‌گردد. او پیش‌تاز ایده‌ی استفاده از رسانه برای قادرسازی جماعت‌ها با رویکرد توسعه مردم – محور بود.

این اتفاق در سال 1967 در جزایر فوگو و در میان جماعت کوچکی از ماهیگران در سواحل شرقی نیوفوندلند به وقوع پیوست. با مشاهده فیلم‌های یکدیگر، روستائیان مختلف جزیره می‌آمدند تا مسائل مشابهی را در میان بگذارند و با کمک هم دیگر برخی از آنها را حل کنند. درضمن این فیلم‌ها به سیاست مدارانی که در مکانی دور به سر می‌بردند و گرفتارتر از آن بودند که بتوانند به جزایر سری بزنند نشان داده شد. به واسطه‌ی این هم‌سخنی سیاست‌ها و عملکرد دولت تغییر پیدا کرد. تکنیک‌هایی که توسط اسنودن توسعه پیدا کرد به عنوان «فرآیند فوگو» شناخته می‌شود. اسنودن فرآیند فوگو را تا پیش از مرگ خود در سال 1984 در هند، در سراسر دنیا به معرض اجرا گذاشت.

از آن زمان تاکنون روش واحدی برای ایجاد و اجرای وم وجود ندارد اما افراد و گروه‌های مختلفی مجموعه‌هایی از وم را به سامان رسانده‌اند که بیشتر متناسب با نیازها و موقعیت‌های خاص تشکیل شده‌اند. همچنین وم به دلیل عمومیت پیدا کردن و دسترسی روزافزون به ملزومات ویدئوی خانگی رشد به سزایی یافته است. ضمیمه‌ی شماره‌ی 7 را برای مشاهده‌ی لینک‌های اطلاعاتی به سایر پیش‌تازان وم مشاهده کنید.

روش‌های وم تا چه حد گسترده‌اند؟

وم در سراسر دنیا مورد استفاده قرار گرفته است و در موقعیت‌های متنوعی به کار گرفته می‌شود، از قدرت‌بخشی و جلب حمایت برای مشارکت بیشتر در پروژه‌های توسعه گرفته تا ایجاد فضای درمانگری و ارتباطی برای بیماران روانی و ناتوان.

روشها از یک مجری به یک مجری دیگر متفاوت استع برخی ترجیح می‌دهند که فرایندها باز باشند و برخی دیگر ترجیح می‌دهند که اذهان را هدایت کنند و یا حتی دوربین را در کنترل خود نگاه دارند. راه ثابتی برای انجام وم وجود ندارد بجز اینکه در آن می‌بایست بر قدرت گروه تأکید شود و به گونه‌ای واقعی مشارکت آمیز و دموکراتیک باشد. این کیفیت انعطاف‌پذیر باعث میشود که وم بتواند در موقعیت‌های متفاوتی کاربرد بیابد.

وم چگونه کار می‌کند؟

- وم، به طور خلاصه و آنگونه که در «این سایت» (Insight) انجام می‌شود:
- شرکت کنندگان (زنان، مردان، کودکان) به سرعت و از طریق بازی و تمرین یاد می‌گیرند که از ابزار ویدئویی استفاده نمایند.
 - یاری رسانان کمک می‌کنند تا گروه‌ها موضوعات مهم جامعه خود را مشخص و تحلیل نمایند. این کار توسط به کارگیری مجموعه‌ای از ابزارهای نمونه‌ی PRA (Participatory Rural Appraisal) و تکنیک‌های وم انجام می‌شود به عنوان مثال برنامه‌ریزی اجتماعی Social Mapping، عمل جستجو، اولویت‌بندی و غیره ... (به بخش اتاق‌ها در ضمیمه‌ی شماره 7 مراجعه کنید)
 - فیلم‌ها و پیام‌های کوتاه توسط شرکت کنندگان کارگردانی و فیلم‌برداری می‌شود.
 - برداشت‌ها به جامعه وسیعتری از افراد در نمایش‌های روزانه نشان داده می‌شود.
 - فرآیند پویایی از آموزش، به اشتراک‌گذاری و تبادل نظر توسط خود جامعه به راه می‌افتد.
 - فیلم‌های تکمیل شده می‌تواند برای ایجاد آگاهی و تبادل نظر میان تعداد مختلفی از گروه‌های هدف به نمایش گذاشته شود. «این سایت» تاکنون بر روی شبانان، کشاورزان، گروه‌های به حاشیه رانده شده و جوانان در نظام‌های شهری و روستایی، کودکان خیابان، پناهجویان و فراریان، افراد

دارای معلویت؟ ذهنی و جسمی و یادگیری کارکرده است (نمونه‌های عملی را در بخش 5 ببینید.)

➤ فیلم‌های وم و پیام‌های ویدئویی می‌توانند هم به منظور ارتباط افقی (ارتباط با جوامع مشابه) و ارتباط عمودی (ارتباط با تصمیم‌گیرندگان و مسئولین) به کار گرفته شود.

چرا از وم استفاده کنیم؟

وم اگر به این صورت انجام شود تبدیل به ابزار قدرتمندی برای مستندسازی تجربیات نیازها، امیدها و نقطه نظرهای مردم محلی. وم فرآیندی از تحلیل و تغییر را راه‌اندازی می‌کند ضمن آنکه خلاقیت را چه در درون اجتماع وم در بیرون آن برمی‌انگیزد. اگر وم درست انجام شود، «نگرش درونی» را به گونه‌ای زنده به نمایش خواهد گذاشت که برای تمامی مردم و در همه‌ی سطوح قابل دسترس است.

همه‌ی اعضای اجتماع به گونه‌ای برابر به این فرآیند دسترسی خواهند داشت. همه‌ی صداها بیان شده و فهمیده می‌شوند. رسانه‌ی ویدئو قابل انتقال است و به سادگی تکثیر و به اشتراک گذاشته می‌شود و بنابراین دارای «اثر پخش» (Spread effect) وسیعی است. فرم به افرادی که معمولاً دیده و شنیده نمی‌شوند صورت و صدا می‌بخشد، بخصوص در برنامه‌های مشارکت آمیزی که بر روی نوآوری‌های محلی و توسعه‌ی بومی متمرکز شده‌اند. در اینجا منافع مشخص که از استفاده‌ی وم به دست می‌آید و مادر «این سایت» و شرکای ما در نظر دارند که اجرا کنند معرفی شده است:

«بومی بودن به معنای «رشد از درون» است. توسعه‌ی بومی معینی توسعه‌ی مبنی بر منابع، ارزش‌ها و استراتژی‌های خود مردم»

توان وم در انگیزش نوآوری‌های محلی و توسعه‌ی بومی

وم ابزاری است با توان بالقوه‌ی وسیع برای تحریف فرآیندهای نوآوری محلی. مردم محلی می‌توانند از کارهایی که برای بهبود وضعیت خود انجام می‌دهند فیلم بسازند. این خود می‌تواند پایه‌ای برای انعکاس ظرفیت‌ها داخلی و ایده‌ها به درون خود اجتماع باشد. خود فرآیند ساخت دسته جمعی یک فیلم فرصتی است برای تبادل خلاقیت و ایده‌ها این کار کمک خواهد کرد تا اعضای اجتماع بتوانند کاری که هم‌اکنون در حال انجام آن هستند را بهتر

تجسم کنند و همچنین به این بیاندیشند که چگونه می‌توانند برخی چیزها را بهتر انجام دهند.

این فرآیند به تقویت رشته‌های ارتباطی میان اعضای جامعه کمک و راه رسیدن به توافق را هموار خواهد کرد. علاوه بر این، هم خود فرآیند و هم محصول آن (فیلم‌های کوتاه) می‌توانند به روی عوامل توسعه و محققین رسمی پنجره‌ای وسیعتر به سوی فهم پویایی دانش بومی و همچنین آمال و آرزوهای محلی و مفهوم رفاه در نزد آنها بگشایند. گروه‌های Compas, PROLINNOVA, Insight (ضمیمه‌ی 6) به آزمون و توسعه‌ی این رویکرد علاقه‌مند هستند.

ارتباطات افقی و عمودی

فیلم‌های حاصل شده از فرآیند وم می‌توانند در تبادلهای میان یک اجتماع به یک اجتماع دیگر استفاده شوند و ایده‌ها را گسترش دهند و باعث تشویق و الهام گروه‌های دیگر شوند. آنها ممکن است برای جوامعی که در کشورها دیگر هستند ولی با مشکلات مشابه دست به گریبان هستند حکم سرمشق را پیدا کنند. بنابراین وم از ظرفیت‌های مردمی برای به اشتراک‌گذاری دانش محلی و نوآوری‌های انجام شده در اقصا نقاط جهان بهره می‌گیرد تا روند توسعه‌ی محلی در سایر کشورها را تحریک کند. فیلم‌ها ممکن است برای ارتباط با موقعیت و ایده‌ها مردمی محلی با توسعه‌گران و محققین رسمی و تصمیم‌گیرندگان و سیاست‌گذاران به کار گرفته شوند به عنوان مثال آنهایی که به مقولاتی مانند: زمین، بازاریابی، تحصیلات، محقق و توسعه روستایی می‌پردازند (ر.ک. NORMA، صفحه)

سواد بصری

در بسیاری از نقاط دور افتاده‌ی جهان که سطح سواد پایین است. مستندسازی تصویری نوآوری‌های محلی از طریق وم مصالحي را پدید می‌آورد که با سادگی فهمیده می‌شوند. این به وم در مقایسه با مستندسازی نوشتاری برتری مشخصی می‌بخشد. GEF SGP (صفحه) علاقه‌مند است تا با استفاده از وم کارنامه‌ای از پروژه‌های انجام شده در جوامع بومی و به حاشیه رانده شده را به نمایش بگذارد. این شامل به کارگیری روش‌های وم برای حمایت از جوامع بی‌سواد و یا کم‌سواد در تولید پیشنهاد‌های تصویری

وم چیست؟

و همچنین استفاده از ویدئو برای نمایش و مستندسازی و برآورد پروژه‌ها و به اشتراک گذاری آموخته‌ها در سراسر شبکه‌ی جهانی نیز می‌شود.

مستندسازی

وم به خصوص برای دادن وسیله‌ای برای «گفتن و نشان دادن» وضعیت گروه‌های به حاشیه رانده شده در داخل اجتماع – مانند زنان – و جوامع حاشیه‌ای – مانند شبانان- و چالش‌ها و دست‌آوردهای آنها به زبان و تصویر خود آنها مفید است.

آنچه وم عرضه می‌کند

- به طور خلاصه ما از این تکنیک استفاده می‌کنیم چون:
- وم درگیر می‌کند: ویدئو یک ابزار تکنیکی قدرتمند است که نتایج آنی به بار می‌آورد.
 - وم قدرت می‌بخشد: یک فرآیند مشارکتی منسجم اما مفرح می‌تواند به مشارکت کنندگان امکان کنترل بر روی پروژه را ببخشد.
 - وم وضوح می‌بخشد: مشارکت کنندگان بازتاب صداها و تمرکز خود را بر روی مقولات مورد بررسی دریافت می‌کنند.
 - وم تقویت می‌کند: مشارکت کنندگان صدای خود را با سایر اجتماعات و همچنین مسئولین به اشتراک می‌گذارند.
 - وم شتاب می‌بخشد: مشارکت کنندگان خود مبدل به گروه اجتماعی می‌شوند که عملیات بیشتری را بر عهده خواهند گرفت.
 - وم منعطف و مشمول‌گراست: «این سایت» با طیف وسیعی از گروه‌ها در بریتانیا و سایر نقاط جهان کار کرده است.
 - وم قابل دسترسی است: دریافت‌ها، دغدغه‌ها و داستان‌های زندگی توسط خود جوامع فیلم‌برداری می‌شوند.
 - پروژه‌ها می‌توانند مستندسازی و ارزش‌گذاری شوند و اطلاعات و تصمیم‌گیری‌ها همچنین می‌توانند به داخل خود اجتماع توسط وم بازگردانده شوند.
 - وم مردم را بوسیله‌ی آموزش مهارت‌ها و رویکردهای مثبت مجهز می‌کند: در وم مهارت‌ها توسعه می‌یابند و این شامل مهارت‌های لازم برای انجام یک کار گروهی خوب، مهارت‌های شنیدن، ساخت عزت نفس و تکنیک‌های انگیزه‌بخشی می‌شود. پروژه‌های وم آگاهی بیشتر از اجتماع هویت و مکانیست را تشویق می‌کند. وم یک نقش فعال را برای مشارکت کنندگان در بهبود کیفیت زندگی آنها توسعه می‌بخشد.
 - وم عمل خود را ترویج می‌کند: طیفی از انگیزه‌ها و پیشنهادهای را می‌توان توسط کسانی که درگیر موضوع هستند مستندسازی کرد و در سراسر کشور به اشتراک گذاشت و حتی به بیرون از مرزهای کشور. سیاست‌گذاران می‌توانند توسط داستان‌ها و تصاویر قدرتمندی که توسط خود مردم ساخته شده است تحت تأثیر قرار بگیرند.

موانع احتمالی هنگام آغاز یک وم

- مهم است که برخی موانع احتمالی که ممکن است در آغاز تمرینات شما در حوزه‌ی مردم برای شما پیش بیاید را گوشزد کنیم:
- سازمان‌ها ممکن است نسبت به اهمیت وم قانع نشوند.
 - عوامل با انگیزه‌ای وجود نداشته باشند که به قدرت وم باور داشته باشند و بخواهند یک یاری‌رسان در تولید وم باشند.
 - سازمان‌ها و یا سرمایه‌گذاران به دنبال قدرت‌بخشی و یا مشارکت گروه هدف نیستند.
 - سازمان فاقد استراتژی ارتباطی است و یا از اهمیت روش‌های مشارکتی ارتباطات ناآگاه است.
 - عدم اطمینان از اینکه با فقدان تجهیزات و مسائلی تکنیکی چگونه باید مواجه شد.
 - فقدان مهارت کافی در راه‌اندازی یک پروژه‌ی وم آزمایشی.
 - گیرکردن وقتی که آموزش دهنده رفته است و جواب سؤال شما نیز در کتابچه دیده نمی‌شود.
 - وقتی که بودجه کافی برای اجرای تجهیزات و یا زمان کافی برای ساخت وم در نظر گرفته نشده است.

بخش دوم فرآیند وم

فرآیند وم

«خود فرآیند فوق العاده است چون باعث افزایش اعتماد به نفس می‌شود و قدرت می‌بخشد. وم انسانها را در صندلی رانندگی می‌نشاند و به آنها مناظر متفاوتی از آنچه معمولاً می‌بینند نشان می‌دهد... و راه‌های بهتری را از درون سوء تفاهم‌های کمتر بیرون می‌کشد.» (جورونالدز، برنامه‌ی فقر آکسفوردع بریتانیا)

راه‌اندازی یک پروژه‌ی وم
1. آماده شدن برای وم

فرض کنید که در سازمان شما این میل برای ساخته شدن یک وم وجود دارد. در این صورت ما پیشنهاد می‌کنیم که شما این کتابچه را با همکاران خود بخوانید. مثال‌هایی از وم را مشاهده کنید. تعدادی از آنها در CD-ROM همراه این کتابچه آورده شده است و تعدادی از پروژه‌های دیگر را نیز می‌توانید در سایت اینترنتی زیر مشاهده فرمائید:

WWW.Insightshare.org/Video/Video.htm

سپس ملزومات لازم را فراهم نمائید (ضمیمه شماره 5، فهرست ملزومات). این ملزومات می‌توانند خریداری و یا اجاره شوند. دقت کنید که آیا وم رویکرد مناسبی به سوی پروژه‌ی شما هست یا خیر (ر.ک به صفحه ، موانع احتمالی)

اگر شما متقاعد شده‌اید اما کماکان در شما حسی از مقاومت پیدا می‌شود، خیلی ساده آن را امتحان کنید تا به شما ثابت شود که «کار می‌کند!» شما ممکن است به این امکان روی بیاورید که از گروه‌های تخصصی فیلم‌سازی کمک بگیرید (مثل همان کاری که در هنگام عروسی می‌کنیم) و یا اینکه به نقش راهنمای تکنیکی را برای مردم ناحیه بازی کنید و یا اینکه خودتان فیلم‌برداری کنید. ما مورد آخر را بنا به دلایلی که در بخش اول و سوم این کتابچه آمده است پیشنهاد نمی‌کنیم. اگر شما به استفاده از وم اطمینان دارید و موانع پیش روی آن را فهمیده‌اید بنابراین با همکاران و شرکای خود بر روی یک کارگاه یا دوره‌ی آموزشی به توافق برسید تا در آن با مبانی وم و پروژه‌های آزمایشی احتمالی پیش‌رو آشنا شوید.

2. یک جلسه ابتدایی ترتیب دهید

در صورت امکان برقراری یک دیدار ابتدایی برای بحث پیرامون فرآیند وم و لجستیک مربوطه با نمایندگان محلی مفید خواهد بود. اجازه برای دیدار و کارکردن با مردم محلی می‌بایست پیش از هرگونه برنامه‌ریزی بیشتر گرفته شود. این امکان می‌تواند توسط یک گروه میانجی قابل اعتماد مانند یک NGO (نهاد مردم محور) محلی یا نماینده‌ی محلی اتفاق بیافتد. این مسئله اهمیت حیاتی دارد که با گروه‌ها و فعالان محلی وارد همکاری شوید که در زمینه‌ی اخلاق مشارکتی با شما تفاهم دارند. (ر.ک. بخش سوم)

سوال‌ها از این قرار است:

- چه زمانی برای این دیدار از همه مناسب‌تر است؟

- به هنگام ورود اول با چه کسی ملاقات کنیم به عنوان مثال رؤسای مردم و یا ریشسفیدان و همچنین چه کسانی را به این جلسه دعوت کنیم.
- جلسه را کجا برگزار کنیم؟
- چه ملزوماتی با خود همراه ببریم (غذا، چادر، ...)?
- چه مدت آنجا بمانیم؟

3. مقداری تحقیقات انجام دهید

هر آنچه می‌توانید در مورد موقعیت محلی از طریق تحقیقات پیشینی بوم‌شناختی، مردم‌شناختی و جغرافیایی اطلاعات جمع کنید. این اطلاعات معمولاً در برنامه‌های عملی تنوع‌زیستی (Biodiversity Action Plane) و تارنماها و گزارش‌های NGOها موجود هستند. با این هم‌مع روگردی که بیشتر از هر چیز دیگر کارآمد خواهد بود داشتن ذهنی باز و استفاده از مشهودات است. با هر نوع از مردم وارد گفت و گو شوید، نگاه کنید و بشنوید.

انتظار نداشته باشید که از همان بدو ورود از همه چیز مطلع شوید. این امکان وجود دارد که اطلاعات رسمی جمع‌آوری شده در مورد جوامع به حاشیه رانده شده همگی توأم با گرایش و یا از پایه اشتباه باشند.

4. موانع پیش‌روی گروه را ترسیم کنید

پیش از ورود به میدان از بازیهای کلیدی و رویکردهای توصیف شده در بخش دوم برای کارکردن با گروه یاریگر (یاری رسانان، رهنماها، مترجمان و هنرجوها) بهره بگیرید. هدف‌تان را بر روی تقویت گروه و ساختن فهمی از روش‌ها و اخلاقیات وم قرار دهید. در مورد موانع نیات و اخلاقیات پروژه به طور خاص و همچنین در مورد فرآیند وم به طور عام بحث کنید. یک نحو ارتباطی گروهی برای خود ترسیم کنید.

5. ملزومات را تهیه کنید

قرض کردن و یا اجاره ملزومات از طریق NGOها محلی دانشگاه‌ها، مؤسسات آموزشی و شرکت‌های فیلم‌سازی راحل‌های ممکن است. بهترین راه تهیه بودجه برای خرید ملزومات مخصوص وم است در این صورت از اینکه آنرا به دست مردم محلی بسپارید هراسی در دل نخواهید داشت. (ضمیمه 5، فهرست ملزومات)

6. ملزومات را آزمایش کنید

امتحان کنید که آیا ملزومات شما درست کار می‌کنند یا نه و اینکه به میزان کافی باطری ذخیره داشته باشید و راه‌های مشاهده مجدد آنها را بررسی کنید.

7. ورود به سایت

یک دیدار با گروه کوچکی از ریش سفیدان مردم محلی ترتیب دهید تا تفاهم خوبی ایجاد کنید و از آن اعتقاد و احترام بسازید. نقش خود را توضیح دهید: یک گزارش قدم به قدم از فرآیند و نیت خود از این دیدار ارائه بدهید. اگر موضوع و یا نقطه‌ی تمرکزی در پروژه‌ی شما وجود دارد آنرا شرح دهید. در مورد «دستور جلسات» شفاف باشید! در مورد مقوله‌ی مالکیت بحث کنید و بر روی روش استفاده از مستندات برداشت شده به توافق برسید و به یک رضایت واضح و اولیه برسید. معمولاً پاسخ مردم وقتی که خودشان دوربین را به دست می‌گیرند بسیار مثبت است. از تعدادی از بازیهای کلیدی که در این کتابچه آورده شده است یاری بگیرید.

8. حساس باشید

به خودتان زمان بدهید تا با نحوه‌ی سلوک و فرهنگ محلی آشنا شوید و در آن جا بیایند. حال و هوای حاکم بر اجتماع را دریابید و حوادث کوتاه مدت و یا دراز مدتی که منجر به ایجاد چنین حال و هوایی شده‌اند را پیدا کنید. در روز دوم و یا هر زمانی که به تصویب رهبران محلی رسیده باشد اولین کارگاه وم را با استفاده از بازیها شروع کنید (این بازیها در بخش دوم توضیح داده شده‌اند). اطمینان حاصل کنید که با طیف وسیعی از اعضای جامعه در ارتباط هستید: مردان، زنان و کودکان و افراد مسن. تأکید کنید که این تمرینات تنها مجموعه‌ای بازی هستند برای یادگیری بسته در تمامی سطوح مهارت‌ها را انتقال دهید و در عین حال اعتماد و اعتماد به نفس بسازید تا مطمئن شوید که دامنه‌ی موضوعات جامعه، علائق و توافقات آنها به خوبی شنیده شده و خود را در فرآیند فیلمسازی وارد کرده‌اند.

9. منعطف باشید

سرعت کار را با شرایط تنظیم کنید. مردم ممکن است گرفتار باشند و برخی گروه‌ها ممکن است تمایل داشته باشند تا وقت بیشتری را نسبت به سایر گروه‌ها حذف نمایند. منعطف باشید و با سرعت قدم‌های مشارکت‌کنندگان قدم بردارید.

10. برداشت‌های طی روز را نمایش دهید

این کار را در همان روز انجام دهید. اول آنرا به مشارکت‌کنندگان نشان دهید و بعد به کل جامعه محلی. دیدن تصاویر خود تجربه‌ای قدرت بخش است (ص را نگاه کنید) اگرچه این جلسات معمولاً غیررسمی و پر از خنده و شوخی هستند اما مباحثی که از طریق نمایش فیلم‌ها در می‌گیرد می‌تواند برای فرآیند وم مفید باشد.

آنها معمولاً به نکات حساسی اشاره می‌کنند که ممکن است بر روی اثربخشی فعالیت‌های مورد نظر اثر بگذارد. نمایش‌های کوچک خانگی ترتیب بدهید و آنهایی که در حاشیه هستند و همچنین رؤسای محلی و خود شرکت‌کنندگان در فیلم را به طور فعال در مشاهده‌ی آن شرکت بدهید. این یک فرآیند سیال است که خود به چندین روز زمان احتیاج دارد که می‌تواند به کمک یک دوربین اضافه و دو هنرجوی محلی یاری‌رسان (یک مرد و یک زن) تسریع پیدا کند.

نظر هنرجوها

برپایی یک پروژه

- اهداف خود را با دقت رسم کنید و بنویسید.
- از هنجارهای فرهنگی اطلاع حاصل کنید.
- یک مترجم پیدا کنید.
- در واقعیت جا بیافتید.
- اگر با مانعی برخورد کردید درها را باز نگه‌دارید تا بخت دوباره به شما رو کند.
- دوستانه برخورد کنید لبخند بزنید، خودتان باشید و «باز» برخورد کنید.
- اهداف خود را ساده شرح دهید (برای ایجاد تفریح یک سند تاریخی خلق کنید و در آن دانش و تجربیات را به مشارکت بگذارید) (نکات کلیدی یک هنرجوی «این سایت» در بلغارستان)

اهداف وم

- قادر ساختن جماعات برای نشان دادن دست آوردهای خود
- نشان دادن به کشاورزان که ما نیازمند به آموختن از آنها هستیم
- کمک به مردم برای بیان آنچه حس می‌کنند و دانشی که از آن برخوردار هستند.
- افزایش آگاهی به این مطلب که افراد خود سرنوشت خود را در دست دارند.
- قدرت بخشی (یک هنرجوی «این سایت» در غنا (در همکاری (CAMPASE PROLWNOVA ZOON

آغاز به کار

بازیهای کلیدی وم مورد استفاده در «این سایت»
«بازنمایش فوری باعث فیدبک فوری می‌شود و فرآیند انعکاسی را میان کودکان و بزرگسالان قدرت می‌بخشد» (گیلیان چوانز، 2003)
بازیهای توضیح داده شده در این بخش از دوربین ویدئو برای توسعه‌ی معارتهایی استفاده شده است که می‌آموزند چگونه به گونه‌ای سازنده کارگروهی انجام دهیم و چگونه به دیگران گوش فرا دهیم و چگونه تجربیات فردی را به گونه‌ای واضح انتقال دهیم.
دستورالعمل‌ها از میان یادداشتهای هنرجوها اقتباس شده است و نشان می‌دهند که چگونه بازی‌ها باید هدایت و برگزار شوند. در اینجا خلاصه‌ای از نکات و درس‌های آموخته شده در طی دوره‌های آموزشی وم «این سایت» در داخل بریتانیا و آسیا و آفریقا گردآوری شده است. ظرافت‌های این روش‌ها که برای قدرت‌بخشی افراد به گروه‌ها و جوامع به کار می‌روند حاصل حدود بیست سال تجربه‌ی منسجم است. اگرچه بازیها ممکن است ساده به نظر برسند اما دارای مؤلفه‌های ظریفی هستند که به جای کنار گذاشتن مردم به آنها اعتماد می‌بخشد.
به یاد داشته باشید: از بازی لذت ببرید و از اینکه کنترل را به دست دیگران بسپارید نترسید، منعطف و خلاق باشید! ما همه اشتباه می‌کنیم. اینگونه است که می‌آموزیم.

(تصویر)

ما می‌خواهیم از کلیو روبرتسون و جکی شاو به عنوان مبدع تعدادی از این بازیها و مقداری ایده‌های علمی که در کتابشان «ویدئوی مشارکتی» آمده است تشکر کنیم. (ر.ک. ضمیمه‌ی 7)

(1) بازی اسم

مراحل

1. همه به صورت دایره‌ای می‌نشینند: همه حتی یاری‌رسان هم می‌باید در این بازی شرکت کنند.
2. دوربین را با کیفش در میان جمع قرار دهید و اجازه دهید که گروه خودش آنرا باز کند: یاری‌رسان نباید دوربین را تا زمانی که نوبتش نشده است در دست بگیرد.
3. به فرد **الف** (کسی که نزدیک شما نشسته است) نشان دهید که چگونه دوربین را نگاه دارد و آنرا خاموش و روشن کند. دکمه‌ی ضبط آنرا نشان بدهید. مهم است که تمامی اینها را خودشان امتحان کنند. به گروه نگاه کنید تا مطمئن باشید که حواس همه جمع است.
4. به گروه توضیح بدهید که صدا به همراه تصویر ضبط می‌شود. از فرد **ب** بخواهید که میکروفون را وصل کند و به او نشان بدهید که چگونه آنرا روبروی شکم و به سمت دهان افراد نگاه دارد.
5. از فرد **الف** بخواهید که صفحه‌ی نمایشگر را باز کند و در پوش لنز را بردارد. نشان بدهید که چگونه دوربین را بر روی کف دست چپ خود قرار دهد و برای پایداری ارنج خود را به سینه بچسباند (تصویر 2.5 پایین را ببینید) (این کار را صرفاً با فرم بدن خود و بدون دوربین انجام دهید). اجازه بدهید تا شرکت‌کننده‌ی نخست این طرز نگاه داشتن دوربین را به دیگران نشان بدهد. حتی اگر شرکت‌کنندگان خجالتی باشند آنها بر اثر اشتیاق و باور شما به آنها این کار را به خوبی انجام خواهند داد.
6. به شرکت‌کنندگان توضیح دهید که ظریف‌ترین بخش دوربین لنزها و صحنه‌ی نمایشگر است. به آنها بگوئید که آنها مانند چشم خود انسان است و با فشار انگشتان و آلودگی آسیب می‌بینند. بنابراین دریچه‌ی لنز باید پس از استفاده از دوربین، به روی لنز برگردانده شود. دقت داشته باشید که این تنها قانون «نیایدی» است که شما باید به آنها بگوئید. در این نخستین مرحله، یاری‌رسان باید نشان دهد که به گروه اعتماد کامل دارد. به آنها

- اجازه دهید که دوربین را دست به دست کنند بدون آنکه با عصبيت دورو
ور آنها بپلکيد. (تصوير 2.12 را ببينيد)
7. از فرد **الف** بخواهيد که به سمت داخل و خارج زوم (Zoom) کند. سپس
از آنها بخواهيد که تنها سرو شانه‌های فردی که روبروی آنها نشسته است
را در کادر بگنجانند. سپس با آنها ارتباط چشمی برقرار کنند و آنها باید
از طرف مقابل پرسند که آیا آماده است یا خير؟ دقت کنید که آموزش
دادن نباید زياد طول بکشد و باید هرچه سریعتر برويد سراغ فیلم‌برداری
و عمل: Action!
8. فرد **الف** از فرد مقابل فیلم می‌گیرد. آنها میکروفون را در دست می‌گیرند
و شروع به گفتن نام خود و یکی دو جمله درباره‌ی خود می‌شوند. به
عنوان مثال چیزهایی که دوست دارند و یا چیزی طنزآلود یا کم اهمیت
مانند اینکه صبحانه چه خورده‌اند و ...
9. بعد از فیلم‌برداری فرد **الف** دوربین را به نفر کنار دستی می‌دهد (مثلاً در
جهت عقربه‌های ساعت) و همچنین فردی که میکروفون را در دست
دارد آنرا به فرد بغل دستی می‌دهد. این فرآیند تکرار می‌شود تا زمانی که
همه‌ی افراد گروه از جمله خود یاری‌رسان توانسته باشند هم فیلم‌برداری
کنند و هم خود را معرفی نمایند.
10. هنگامی که دوربین دست به دست می‌شود هر شرکت کننده طرز کار
آنرا به نفر بعدی (به جای یاری‌رسان) توضیح می‌دهد.
11. وقتی که همگی از جمله خود یاری‌رسان فیلم‌برداری شدند از نفر **ج**
خواسته می‌شود که فیلم را به عقب برگرداند و سیم‌ها را به مانیتور وصل
نماید و فوراً فیلم را به گروه نشان بدهد.

اینک آموختن شروع می‌شود

اهداف: شکستن یخ روابط، معرفی ابزار آلات دست به دست کردن کنترل،
یکسان‌سازی، فائق آمدن بر ترس استفاده از دوربین.

تعداد افراد: 3+

مدت: بین 20 الی 30 دقیقه

مصالح مورد نیاز: دوربین، میکروفون تلویزیون بلندگو، سیم AV (صدا و
تصویر) برای اتصال دوربین به مانیتور تلویزیون.

نکات مهمی که می‌بایست به خاطر داشت

- نکات آموزشی می‌باید کوتاه و ساده باشند. هیچ چیز نباید خیلی تخصصی باشد.
- میزان پویایی گروه را محک بزنید و بر حسب آن سرعت فعالیت را تنظیم کنید. به عنوان مثال اگر عصبی هستند فوراً برای شکستن یخ رابطه به سراغ استفاده از دوربین بروید.
- پیام‌های فیلم‌برداری شده باید کوتاه باشند.
- برای بحث پیرامون برداشت‌ها پس از مشاهده اولیه‌ی آنها وقت کنار بگذارید. مهم است بدانید که مردم معمولاً واکنش‌های متفاوتی بر اثر مشاهده‌ی خود در فیلم از خود نشان می‌دهند. این واکنش‌ها برای افراد متفاوت می‌تواند عجیب و غریب، اضطراب‌آور، با مزه و حتی فوق العاده باشد.
- هنگامی که شما فیلم را مشاهده می‌کنید یک یادداشت ذهنی از آموزش‌های تکنیکی که می‌توان از این تجربه حاصل کرد بردارید. در هنگام بحث سعی کنید تا آموخته‌ها را از درون شرکت‌کننده‌ها بیرون بکشید.

چه چیز آموخته شد؟

- اینکه چگونه از دوربین استفاده کنیم: روشن / خاموش، ضبط / وقفه و ... چگونه دوربین را در دست نگاه داریم و چگونه کادربندی کنیم، صدا برداری کنیم و نسبت به استفاده از دوربین اعتماد به نفس پیدا کنیم.
- فیلم‌برداری تمام قدرت و مسئولیت را بر عهده دارد! او باید مطمئن باشد که فضا ساکت و آماده‌ی فیلم‌برداری است و همچنین
- آموزش از طریق تجربه: به عنوان مثال همه‌ی ما حس می‌کنیم که در برابر دوربین قرار گرفتن چگونه است و لذا همه‌ی ما کمی بیشتر حساس خواهیم شد.
- این تمرین یخ رابطه را می‌شکند و ما می‌آموزیم که هم دیگر را به صورت یک گروه ببینیم. همه بر روی یک هدف مشترک متمرکز هستیم و عواطف مشابهی را در طول بازی تجربه می‌کنیم.
- رابطه‌ی میان یاری‌رسان و شرکت‌کنندگان رابطه‌ای برابر است، همچنین پویایی گروه از لحاظ قدرت متوازن است.
- تمام مهارت‌های تکنیکی توسط اعضای خود گروه آموخته می‌شود.

- میزانی که می‌توان از این بازی ساده آموخت و به دست آورد قابل توجه است چه از لحاظ آموزش تکنیکی و چه از لحاظ ساختن دینامیک گروهی.

(2) بازی غیب شدن

مراحل

1. همه‌ی گروه شرکت کنندگان به صورت گروهی جوری می‌ایستند انگار که قرار است عکس بگیرند.
2. فرد **الف** مشغول فیلمبرداری است و از بقیه می‌خواهد که مجسم شوند و ساکت باشند. سعی کنید شوخ طبع باشید (و به خود ژست‌های خنده‌دار بگیرید)
3. فرد **الف** دگمه ضبط را فشار می‌دهد و تا سه می‌شمارد (به مدت 3 ثانیه فیلمبرداری می‌کند). اگر دوربین و یا سه پایه حتی اندکی تکان بخورد کل بازی خراب می‌شود. بیاموزید که دگمه‌ی ضبط را با آرامی فشار بدهند.
4. فرد الف از یکی می‌خواهد که صحنه را ترک کند و به دیگران یادآوری می‌کند که تکان نخورند.
5. آنهایی که صحنه را ترک می‌کنند می‌توانند دکمه را فشار دهند. فرد قبلی به او می‌گوید که چکار باید بکند.
6. وقتی که آخرین فرد هم از کادر خارج شد از فضای خالی به مدت 5 ثانیه فیلمبرداری کنید.
7. حالا فوراً فیلم را مشاهده کنید. آنرا عقب و جلو کنید و گروه را به خنده بیاندازید. مانند این است که افراد مانند یک جادو حاضر و غایب می‌شوند.

نکات مهم برای به خاطر سپردن

خطر این است که این برداشت زیاد طول بکشد و مردم علاقه خود را از دست بدهند. سه پایه نباید تکان بخورد. اگر تعداد افراد زیاد است، هر بار تعدادی از آنها را از درون کادر خارج کنید و یکی را از میان آنها برای فشار دادن دکمه انتخاب کنید.

چه چیزی آموخته شد؟

«فایده‌ی بازی غیب شدن: با مزه است، ضبط و وقفه را یاد می‌دهد و به هرکس اطمینان می‌دهد که خودش هم می‌تواند این کار را انجام بدهد. این بازی جادوی ویدئو را نشان می‌دهد و قدرت آن در دست کاری زمان و بازی با واقعیت.» (گزین گویه‌ای از یک هنرجو در برنامه‌ی وم «این سایت» در غنا، 2004)

اهداف: تفریح، ایجاد گروه، آموزش ضبط و وقفه

تعداد: 3+

مصالح مورد نیاز: دوربین فیلم‌برداری، مونی‌تور تلویزیون، سه‌پایه، سیم

AV

(3) چرخش فریم

مراحل

1. یک تلویزیون را به دوربین (مستقر بر روی سه‌پایه) وصل کنید به گونه‌ای که تصویر زنده‌ی دوربین بر روی تلویزیون منعکس شود. صدای تلویزیون را کاهش دهید تا از پس‌خوراند و اغتشاش الکتریکی جلوگیری شود و صفحه‌ی تلویزیون را پشت به شرکت کنندگان قرار دهید.

2. بر روی یک کاغذ و یا بر روی زمین دایره‌ای بکشید و آنرا به چهار قسمت مساوی تقسیم کنید. هر ربع دایره نماینده‌ی عضوی از بدن است (ما از پا، گوش، دست و چشم در این بازی استفاده می‌کنیم). یک بطری را بخوابانید و بچرخانید تا به روی یکی از این اعضا بیايستد. از یک تاس نیز برای مشخص کردن تعداد مورد نیاز از این عضو برای قرار گرفتن در یک فریم استفاده می‌کنیم. این کار را برای دو شرکت کننده تا سه بار انجام می‌دهیم.

3. یاری‌رسان دوربین را در جهت مشخصی تنظیم می‌کند و آنرا در سفت‌کردن سه‌پایه بر روی یک وضعیت قفل می‌کند. او زاویه دوربین را برای هر شرکت کننده تغییر می‌دهد.

4. به هرکسی نوبت کارگردانی می‌رسد. کارگردان کنار تلویزیون می‌ایستد و به بقیه زمان می‌دهد که در وضعیت‌های متفاوتی قرار بگیرند (به عنوان مثال: «دستتو یک کم ببر بالا»، «پاتو بیار یک کم پایین»، «یک گوش دیگر کم است و ... حالا تکون نخورید و ...»)

5. وقتی که تمام تعداد مورد نیاز از اعضای بدن به طرز رضایت بخشی در یک قاب قابل رویت شدند کارگردان به مدت 5 ثانیه فیلم برداری می کند.
6. این مراحل برای تک تک شرکت کنندگان تکرار می شود.
7. فیلم را برگردانید و با هم تماشا کنید و در مورد موفقیت آنها قضاوت کنید.

نکات مهم برای یادآوری

- دوربین را به سمت بالا و پایین نشانه بروید تا چالش بیشتری ایجاد کنید.
- این بازی ممکن است برای گروه های مشخصی مناسب نباشد چون مستلزم تماس فیزیکی زیاد ما بین شرکت کنندگان است.

چه می آموزیم؟

- این بازی باعث ایجاد صمیمیت و اعتماد میان اعضای گروه می شود.
- شرکت کنندگان را عادت می دهد که در داخل قاب بروند و توسط «چشم» دوربین دیده شوند.
- هر فرد چالش مربوط به کارگردانی یک گروه از افراد را برای ایستادن آنها در موقعیت های مشخص تجربه می کند.
- آشنا شدن با زوایای نامتعارف.
- فهمیدن چگونه اتصال تلویزیون و دوربین از طریق کابل های AV.

اهداف: انرژی بخش، مفرح، یادگیری کادربندی تمرین کارگردانی

تعداد: 4+

مدت: 20-30 دقیقه

مصالح مورد نیاز: یک بطری یا هر چیز چرخانچیزی برای ترسیم کردن، یک تاسع دوربین، سه پایه، تلویزیون، کابل AV.

(4) تکنیک استوری پورد

مراحل

1. با شرکت کنندگان صحبت کنید و ببینید که آنها دوست دارند چه داستانی را تعریف کنید. شما می توانید اگر لازم باشد و یا زمان اجازه بدهد (ن.ک. ص) فعالیت های خلاقانه ای انجام بدهید تا ایده هایی را در افراد متبلور کند.
2. 4 الی 6 مستطیل رسم کنید.

3. برسید: «چطور می‌خواهید داستان خود را تعریف کنید؟» شکلی را در مستطیل اول رسم نمائید. یک شکل ساده بکشید (آدمک، طراحی تند و بدون جزئیات)
4. خیلی با سرعت به ترسیم خط مشی داستان ادامه دهید: سعی کنید از شرکت کنندگان بخواهید تا خودشان در داخل مستطیل‌ها چیزهایی را که می‌خواهند تعریف کنند، نقاشی کنند. مطمئن شوید که همه درگیر شده باشند (تصویر 2.9 را ببینید)
5. در پایان به عقب برگردید و به جزئیات بپردازید (مستطیل و مستطیل)
«چه کسی در اینجا حرف می‌زند؟»
«چه کسی این برداشت را فیلم‌برداری می‌کند؟»
«کجا می‌خواهی فیلم‌برداری کنی؟»
6. به آنها تبریک بگوئید.
7. حالا گروه می‌رود تا بر طبق ترتیب نشان داده شده بر روی استوری برد به فیلم‌برداری مشغول شوند. توضیح دهید که در هر برداشت فردی که با دوربین کار می‌کند وقتی که همه حاضر باشند تنها یک دکمه را فشار می‌دهد.

نکات مهم برای یادآوری

طراحی استوری بورد

- بسیار آنها را تشویق کنید.
- بیشتر گوش کنید و کمتر حرف بزنید.
- تأکید کنید که هر فرد داستانی برای تعریف کردن دارد و یا اینکه این حق را دارد که شنیده شود.
- پیش از آغاز استوری بورد بر روی تم یا داستان اصلی به توافق برسید.
- یاری‌رسان در صورتی که اعضاء اعتماد کافی به خود ندارند می‌تواند استوری بورد را بکشد. اما باید به گونه‌ای باشد که از سوی شرکت کنندگان هدایت شود.
- باز و حساس باشید تا همه بتوانند درگیر شوند.
- از زبان تکنیکی تخصصی پرهیز کنید.
- به آنها اجازه دهید که استوری بورد را به عنوان نقطه‌ی مرجع در هنگام فیلم‌برداری در اختیار داشته باشند. استوری بورد به خصوص از این لحاظ اهمیت دارد که در هنگام قطع شدن فرآیند فیلم‌برداری می‌توان به

- آن برگشت و فرآیند را از همانجا از سر گرفت. مراقب باشید که آنها از استوری بورد به عنوان «وحی منزل» استفاده نکنند و هنگام فیلمبرداری مداماً به آن نگاه نکنند. آنها را تشویق کنید تا منعطف باشند.
 - با سرعت به فیلمبرداری و عمل پردازشید. همواره می‌توان برخی قسمت‌های آنها را تکرار کرد بعد از نمایش اولیه.
 - تمرین را ساده بگیرید.
 - بگذارید که گروه صاحب داستان باشند. دستور یا پیشنهاد ندهید. شرکت کنندگان را تشویق کنید تا درباره‌ی آنچه که در هر صحنه می‌خواهند بیان کنند فکر کنند و آنرا خلاصه کنند.
 - بسیار خوب خواهد بود اگر افراد استوری بورد را برای دیگران توضیح بدهند و عکس‌العمل‌های آنها را ببینند و به کار بگیرند.
- اهداف:** توسعه‌ی اعتماد به نفس شرکت کنندگان و به دست گرفتن کنترل فرآیند توسط آنها، ساخت مهارت‌های کارگروهی، مشارکت در نقش‌ها، آموزش داستان‌گویی از طریق تصاویر.

تعداد: 3+

مدت: 1-3 ساعت

مصالح مورد نیاز: چیزی برای طراحی، دوربین فیلمبرداری، سه‌پایه، میکروفون، تلویزیون، کابل AV.

نکاتی برای یادآوری هنگام فیلمبرداری با استوری بورد

- به گروه یادآوری کنید که هرکسی باید سهمی در فیلمبرداری داشته باشد و نقش‌ها باید میان افراد بچرخد و به مشارکت گذاشته شود.
 - کسی که یک نما را فیلمبرداری می‌کند مسئول است و کارگردان آن‌نما شناخته می‌شود. برای فیلمبرداری به این کارگردان مشخص سپرده شده است. مراقب افراد بیش از حد شوق‌زده و تفوق طلب باشید که ممکن است بخواهند بر تمامی پروسه فیلمبرداری استوری بورد دخالت کنند.
- (ن.ر.ک. ص)
- ممکن است مناسب باشد که یاری‌رسان زمان مشخصی را برای هر نما و یا کل فیلم تعیین کند (به عنوان مثلاً 1 دقیقه برای هر مستطیل) بخش 4 و نکات تکنیکی را برای راهنمایی بیشتر مرور کنید.

چه می‌آموزیم؟

- به شما کمک می‌کند تا ایده‌ها، نقطه نظرات، روش‌ها، تجربیات مختلف درباره‌ی یک داستان حول یک موضوع واحد را در کنار هم بگذارید و به یک توافق دست یابید.
- به مردم کمک می‌کند تا ایده‌ها و احساسات خود را به نحوی جالب و تصویری و توسط مکان‌ها و معرف‌های متفاوت بیان کنند.
- کمک می‌کند تا یک داستان را به صورت یک قطعه‌ی تصویری بیان کنیم (به عنوان مثال آغاز، وسط و پایان)
- به شما کمک می‌کند تا همه را دخیل کنید.

کار میدانی

توسعه‌ی تکنیک‌ها

در ادامه ما راه‌های متفاوتی را برای بهره‌گیری فهرست کرده‌ایم و اینکه چگونه از سایر تکنیک‌ها برای تعمیق تحلیل و آموزش استفاده کنیم. بسیار چیزها هست که تنها با استفاده از یک دوربین قابل یادگیری است. شرکت کنندگان نیاز دارند تا درباره‌ی خلق یک داستان اب استفاده از دوربین به تفکر بپردازند.

این فعالیت‌ها نیاز به برنامه‌ی زمان‌بندی جهت استفاده از ملزومات در خارج از فضای کارگاه دارد تا افراد خودشان با طرز کار آنها آشنا شوند. این برنامه‌ها برای ایجاد اعتماد به نفس، اطمینان و مهارت‌های گروهی در کنار مهارت‌های تکنیکی طراحی شده‌اند. چراکه اساس وم یک فرآیند اجتماعی است نه یک فرآیند تکنیکی.

جامعه وسیع‌تر از مشاهده‌ی مردم محلی که کنترل ملزومات حرفه‌ای را در دست دارند و در داخل جامعه می‌گردند تحت تأثیر قرار می‌گیرند. این توجه و مشارکت بیشتر در پروژه را تشویق می‌کند. نشان دادن اعتماد به گروه با سپردن کنترل به آنها معمولاً توسط اعتماد متقابل اجتماع پاسخ داده می‌شود.

هرکدام از فعالیت‌های زیر یک یا چند ساعت وقت لازم دارند و به گروهی متشکل از سه مشارکت‌کننده و یا بیشتر احتیاج دارد. بیشترین تعداد برای هر گروه هشت نفر است.

چالش نوع شات

به آنها پنج نوع مختلف شات را از نمای نزدیک تا لانگ شات را آموزش دهید (ر.ک. تصویر 2.15) از گروه بخواهید که تمامی این پنج نوع را در استوری بورد خود بگنجانند. زاویه‌های مختلف دوربین را نیز در نظر بگیرید. نگاه کردن رو به بالا به موضوع و حس تفرق و قدرت می‌بخشد و نگاه کردن رو به پائین اثر عکس دارد. برای یک اثر خنثی دوربین را افقی و در سطح چشم (eye-level) موضوع قرار دهید.

کمیک استریپ ویدئو

استوری بورد را بکشید اما فیلم را بدون صدا و حرکت برداشت کنید. هر برداشت می‌باید تنها سه ثانیه به درازا بگردد. هر شرکت کننده تنها یک شات را استوری بورد، کارگردانی و فیلم‌برداری می‌کند. به عنوان مثال به گروه یک موز بدهید و از آنها بخواهید که یک نمایش کمدی از کسی که پایش روی پوست موز لیز می‌خورد خلق کنند. چالش انتخاب نوع شات در مورد چنین فعالیت‌هایی کارآیی خواهد داشت.

تمرین «نشان بده و بگو»

از گروه بخواهید که یک شی مهم را انتخاب کنند (مانند چیزی که برای آنها پر ارزش است) و آنرا در یک فیلم دو دقیقه‌ای ارائه دهند. هدف این است که آنها را مستقیماً به منتهای قضیه ببریم. به آنها هیچگونه راهمایی یا دستورالعملی ندهید. آنها احتمالاً به جای آنکه خود را به شما نزدیک‌تر کنند بیش از اندازه زوم (بزرگ‌نمایی) خواهند کرد. همچنین به مقدار زیاد Pan خواهند کرد و یا هنگام فیلم‌برداری راه خواهند رفت و یا شاید فراموش کنند که دکمه‌ی وقفه را فشار دهند. وقتی که شما برداشت آنها را به اتفاق می‌بینید، بسیاری از ایرادات واضح‌تر از آن خواهند بود که نیاز به توضیح داشته باشند بنابراین از آنها بپرسید که خودشان چه فکر می‌کنند و چه چیزی می‌تواند بهبود یابد پیش از آنکه به شرح نکات تکنیکی بپردازید که به آنها پی‌برده‌اید. به یاد داشته باشید که در تشویق و تأیید دست و دل باز باشید و کاری نکنید که احساس بری به آنها دست بدهند و از رابطه‌ی «معلم - شاگرد» دوری کنید.

اجازه دهید که یک بار دیگر امتحان کنند (و یک نفر دیگر فیلمبرداری کند) و مجدداً مشاهده کنید: بهبودها گاهی اوقات چشمگیرند و پیشرفت به طور قابل توجهی سریع خواهد بود.

گفت و گو

این به معنای این است که دو یا چند نفر در برابر دوربین بر روی ک موضوع یا واقعه به گفت و گو می‌پردازند. این گفت و گو می‌باید بسیار غیررسمی باشد و به مردم کمک کنید تا نسبت به موضوعاتی که در حین گفت و گو پیش می‌آیند با آسودگی برخورد کنند. این باعث می‌شود که شرکت کنندگان از کنترل خارج شوند.

مصاحبه یا روش «خبرنگار»

شرکت کنندگان از اعضای جامعه‌ی محلی سوال‌هایی درباره‌ی موضوعات محلی می‌پرسند چه چیز؟ چگونه؟ ایده‌ها، راه‌حل‌ها و برداشت‌های محلی چیست؟ شما می‌توانید سعی کنید تا با نمایندگان گروه‌های هدف متفاوتی کار کنید؛ این کار از این لحاظ مفید است که گروه‌های به حاشیه رانده شده و یا سخت به لحاظ دسترسی را نیز شامل خواهد شد. نیازی به دستورالعمل‌های زیاد نیست. اجازه دهید که آنها خودشان بدون یاری رسان و یا هدایت کننده به داخل اجتماع محلی قدم بگذارند و یک مصاحبه‌ی آزمایشی را انجام دهند. این به یاری‌رسان وقت کافی برای طراحی مرحله‌ی بعد و یا کاربر روی یک گروه دیگر و یا حتی یک استراحت کوتاه را می‌دهد. سپس با همدیگر به فیلم‌ها نگاه کنید و در مورد آنها و نتایج به بحث بپردازید. آیا سوالات از نوع «سوالات باز» بوده‌اند؟ آیا مصاحبه کنندگان ارتباط چشمی را با مصاحبه شوند و حفظ کرده‌اند (به نکات مصاحبه در صفحه نگاه کنید)؟ آیا کادر بندی‌ها مناسب بوده‌اند؟ آیا صدا خوب است؟ آیا نور در روبروی سوژه قرار دارد؟ اجازه بدهید تا آنها خودشان به تحلیل فیلم‌ها بپردازند و تنها در صورت نیاز به آنها نکاتی را یادآوری کنید.

نقشه‌پردازی جامعه محلی

با گروه کار کنید تا نقشه‌ای از جامعه محلی – پیش از رفتن به فیلمبرداری- تهیه کنند. از کاغذهای بزرگ برای این کار استفاده کنید و یا بر روی زمین و با استفاده از اشیای محلی نقشه را رسم کنید. این تمرین درخشانی است

برای دریافت ایده‌هایی که بین مردم در جریان است پیش از آنکه با دوربین به میان آنها بروید.

بعضی اوقات مفید است که از خود این فرآیند نیز فیلم‌برداری شود چون ممکن است گفت و گوهای سودمندی در آن اتفاق بیافتد. همچنین مفید است که از افراد بخواهید تا نقشه را پس از تکمیل شدن، رو به دوربین نمایش دهند. نقشه می‌تواند توسط «مناطق که دوستش دارم» و «مناطق که می‌باید تغییر کنند» نشانه‌گذاری شود.

افراد خاصی در درون اجتماع می‌توانند برای مصاحبه انتخاب شوند. برحسب مسیرهای متفاوتی که بر روی نقشه رسم می‌شود، گروه‌های مختلف برای فیلم‌برداری به راه می‌افتند. اندکی حس رقابت در میان گروه‌ها به هیجان داستان می‌افزاید! بعضی اوقات رسم نقشه می‌تواند یک روز تمام به طول انجامد و نقاشی‌ها و کلاژهایی را شامل شود و سالها می‌تواند به عنوان یادگاری باقی بماند. توجه کنید: نقشه نحوه‌ی استقرار واقعی روستا یا محله را نشان نمی‌دهد بلکه نشان دهنده‌ی این است که شرکت کنندگان محیط بلاواسطه‌ی خود را چگونه می‌بینند. به هیچ‌کس اجازه ندهید بر روند کشیده شدن نقشه تفوق پیدا کرده و دقت و درستی نقشه را مورد نقد قرار دهد.

سعی کنید تا چنین فردی را به دلیل دانش سودمندش در فعالیت گروهی شرکت بدهید اما به او توضیح بدهید که در این مرحله نیازی به داشتن یک نقشه‌ی دقیق وجود ندارد. وم می‌تواند با مدل‌های سه‌بعدی کار کند. تکنیک‌های PRA مانند نقشه‌پردازی اجتماعی Social Mapping سپس از وم برای خلق یک نقشه‌ی ویدئویی استفاده شود. (به NORMA در بخش تحقیق‌های موردی صفحه مراجعه کنید).

اینها یک مجموعه تمرینات و بخشی از فرآیند آموزش هستند. فهرست کردن برخی محدودیت‌های احتمالی به زحمتش می‌ارزد:

1. اگر مصاحبه‌کننده و مصاحبه‌شونده هم‌زبان نباشند «مانع‌زبانی» Language barrier وجود خواهد داشت.
2. اطلاعات طبقه‌بندی شده ممکن است به دست نیایند. برای ایجاد اعتقاد زمان لازم است. در هر حال مردم معمولاً راحت‌تر با کسی مصاحبه می‌کنند که او را از قبل می‌شناسند.
3. اینکه برای هر فرآیند جدید پس زنی وجود داشته باشد امری عادی است، به خصوص در هنگام کار با اجتماعی که به تازگی در کارگاه‌ها و جلسات مشاوره شرکت کرده باشند. معمولاً این واقعیت که دوربین در

اختیار افراد قرار داده شده است تأثیر خود را می‌گذارد اما با این حال برای ایجاد اعتماد زمان لازم است. نکات کلیدی این است که: چه کسی شما را آنجا آورده است؟ شما چه کسانی را برای همکاری انتخاب کرده‌اید و اینکه رفتار و رویکرد خود شما چگونه است (ن.ک. صفحه

4). در این مصاحبه‌ها تنها بخشی از جامعه نمایندگی می‌شوند و معمولاً از دوستان و آشنایان مصاحبه‌کننده هستند. راه حل این است که شما طیف وسیعی از افراد را به عنوان مشارکت‌کننده به همکاری دعوت کنید و یا با گروه‌های متفاوت کار کنید. سعی کنید تا از جغرافیای محل آگاه باشید. مطمئن شوید که در تمام مناطق مختلف و با افرادی با سطح تحول، شغل، جنسیت و گروه سنی متفاوت کار کرده‌اید.

نکات مصاحبه

- (برداشت شده از برنامه‌ی: «به وصایای شفاهی پانوها صدا بدهید»)
- از شرکت‌کنندگان بپرسید: آیا آماده هستند؟
 - آیا اجازه‌ی مخصوص لازم است؟
 - آیا با زبان مناسبی صحبت می‌کنیم؟
 - آیا راحت هستید و در سطح برابری نشسته‌اید؟
 - آیا احترام قائلید؟
 - آیا سؤال‌های واضح و کوتاه می‌پرسید؟
 - آیا شما سؤال‌های هدایت‌کننده می‌پرسید: آیا سؤال‌های شما جواب‌های به خصوصی را القاء می‌کنند؟
 - آیا شما سؤال‌های بسته می‌پرسید: آیا سؤال‌های شما پاسخ‌های: «بلی، خیر، نمی‌دانم» دارد؟
 - آیا شما سؤال‌های جست و جو گرانه و با توالی مناسب می‌پرسید؟ آیا دقت دارید که سؤال‌های خود انگیخته بپرسید؟
 - آیا به فرد زمان کافی برای پاسخگویی می‌دهید؟
 - آیا مصاحبه خوب جریان پیدا می‌کند؟ یا به گونه‌ای بی‌هدف از این شاخ به آن شاخ می‌پرید؟
 - کیفیت صدا چگونه است؟ به زحمتش می‌ارزد که پیش از ضبط طولانی کیفیت صدا را امتحان کنید. فیلم را کمی برگردانید و با گوشی به صدا

گوش دهید. آیا میکروفون به اندازه‌ی کافی نزدیک است و یا زیادی نزدیک شده است؟ آیا صدای بازدم می‌آید؟

Is there static from fiddling with the cable or mic?

- آیا هنگامی که شما سؤال می‌کرده‌اید میکروفون به سمت شما برگردانده شده است؟

- آیا شما نسبت به آنچه فرد می‌گوید علاقه‌مند به نظر می‌رسید؟

- آیا دیگران نسبت به مصاحبه علاقه‌مند به نظر می‌رسند؟

- آیا شما آسوده به نظر می‌رسید و ارتباط چشمی را حفظ می‌کنید؟
زبان بدن body language خود را بیازمائید.

به یاد داشته باشید:

➤ سوال‌های بازی که با کلمات «چه، کی، کجا، کیع چگونه، لطفاً به من بگوئید...» معمولاً به جواب‌های جالبی می‌رسند.

➤ صدا در نیاورید! در آوردن صداها‌ی تشویق کننده بسیار وسوسه انگیزند اما بیاد داشته باشید که میکروفون صدای شما را هم می‌گیرد!

بازتاب‌ها و تحلیل‌ها: فعالیت‌های خلاق و درمانی بوسیله‌ی وم

«فرآیند برای کودکان اثر درمانی بسیار مثبت به همراه داشت، بخصوص از لحاظ اعتماد به نفس، عزت نفس و ظرفیت‌سازی. آنها یاد گرفتند تا خود را نقد کنند. آنها به آنچه به دست آورده بودند بسیار می‌بالیدند اگرچه در ابتدا کمی مأیوس بودند. همچنین ویدئو باعث ارتقای اعتقاد شد و رسانه‌ی مناسبی برای ارتباطات بود.» (گیلیان چانز، 2003)

در این بخش توضیح داده می‌شود که چگونه تمریناتی را هدیا کنیم که پاسخ‌های انعکاسی و سطوح عمیق‌تری از مشارکت میان شرکت کنندگان در پروژه‌ها را تشویق می‌کند. این تمرین‌ها به موازات تمرینات کلیدی قبلی به کار گرفته خواهند شد تا کنترل شرکت کنندگان را بر روی پروژه‌ها توسعه دهند. اگر شما می‌خواهید که بر روی منافع درمانی استفاده از وم از طریق توانایی آن در بهبود اعتماد به نفس و عزت نفس تأکید کنید باید کمی وقت بگذارید. بیشتر کارهای بنیادینی که به عنوان یاری‌رسان وم انجام می‌دهیم مربوط به مردمی است که از مشکلات سلامت ذهنی رنج می‌برند و یا مردم جوان محروم شده از حق رای هستند که در اردوگاه‌های دور افتاده زندگی می‌کنند چنین کاری وقتی به حداکثر کارایی خود می‌رسد که منابع مالی اجازه می‌دهند که زمان پروژه بیشتر از حداقل چند روز و یا هفته باشد و حامیان و مشاوران پروژه دارای دستورالعمل ثابتی نیستند اما نسبت به

حمایت از تغییر تفاهم نشان می‌دهند. بدون داشتن فشار برای تولید خروجی‌های از پیش تعیین شده، یاری‌رسان یک پروژه‌ی خلاق می‌تواند به سمت ناشناخته گام بردارد. بدیهی است که بهترین نتایج هنگامی به دست می‌آیند که تمرکز به روی پروسه قرار گرفته باشد و نه بر روی محصول نهایی. وم به مردم کمک می‌کند تا خلاق باشند و بدین ترتیب بیشتر عامل شتاب دهنده‌ی قدرت بخشی و تغییر محسوب می‌شود. ویدئو تبدیل به وسیله‌ای می‌شود که واقعیت شرکت‌کنندگان را منعکس می‌کند و در عین حال توان بالقوه‌ی آنها را برای ایجاد تغییرهای این واقعیت از درون لنزها آنها فرصت می‌یابد تا بر آنچه که می‌خواهند تمرکز کنند تا محیط خود را نشان دهند و مخاطب بیرونی پیدا کنند.

ما مشاهده کرده‌ایم که این فرآیند می‌تواند تبدیل به یک شتاب دهنده و وسیله برای عمل محلی شود چرا که مردم گروه‌ها و اجتماعات شروع به تغییر می‌کنند.

با این حال ما از بسیاری از این فعالیت‌ها با گروه‌های بخصوص از مشارکت‌کنندگان استفاده نمی‌کنیم بخصوص وقتی که زمان کوتاه باشد. به عنوان مثال در شرایطی که زمان کافی برای ایجاد اعتماد و فهم متقابل وجود ندارد ممکن است انجام *visioing* و *Body Maps* نامناسب باشد. خودتان شرایط را بسنجید و هر وقت که شرایط ایجاب می‌کند دست به فعالیت بزنید.

تاریخ‌های مهم

این راهی مطرح برای تمرین سوالات باز و آشنایی بهتر با یکدیگر است. ما تاکنون این بازی را با افراد بی‌سواد انجام نداده‌ایم اما به نظر می‌آید که برای همه مناسب باشد. سعی کنید تا از سمبل‌ها به جای تاریخ‌های نوشته شده جهت نشان دادن اتفاقات کلیدی زندگی استفاده کنید و توالی و نظم اتفاقات را از طریق بحث گروهی را به دست آورید و سمبل‌ها را متناسب با این توالی تاریخی بچینید.

1. به هر فرد سه تکه کاغذ بدهید و بخواهید که تاریخ‌های مهم زندگی خود را بر روی هر تکه بنویسند. البته به جز تاریخ تولد خودشان.
2. از یکی بخواهید تا بر روی یک کاغذ بزرگ یک رودخانه و یا یک مار بکشد.

3. از شرکت کنندگان بخواهید تا تاریخ‌های خود را نشان دهند و آنها را بر حسب توالی زمانی بر طول بدن مار بچسبانید. دورترین اتفاقات اول.
 4. از یک تاس برای حرکت بر روی تاریخ‌ها استفاده کنید. هرگاه یک نفر به تاریخ خودش رسید تاس را دوباره می‌اندازد.
 5. هر فردی که تاریخ را نوشته‌است می‌باید به سه سوال که از جانب سایر شرکت کنندگان پرسیده می‌شود پاسخ دهد.
- بازیکنان برای پرسیدن سوال‌های باز به چالش کشیده می‌شوند و به این ترتیب بیشترین اطلاعات امکان از درون جمع بیرون کشیده می‌ود.

نکات مهم برای یادآوری

- از اعضای گروه بپرسید که چه از این بازی آموخته‌اند.
- این بازی برای برد و باخت نیست. به گروه یادآوری کنید که آنها به صورت یک تیم کار می‌کنند تا بتوانند از طریق سه سوال به بیشترین اطلاعات دسترسی پیدا کنند.

چه می‌آموزیم؟

- کیفیت و مقدار اطلاعات به دست آمده از یک مصاحبه بستگی تام به نحوه‌ای دارد که سؤال ترکیب بندی می‌شود.

فکر کن و گوش کن

این فعالیت قبل از انجام «طوفان ذهنی» (Brainstorm) گروهی مفید است چون به هر کسی مجال می‌دهد تا به ایده‌های خود عمیقاً و در محیطی امن نگاه کند. بسیاری از مردم توسط گروه‌های بزرگ مرعوب می‌شوند و به همین دلیل در طوفان‌های ذهنی داخل گروه‌های بزرگ دارای ضعف هستند. اگر تعدادی از افراد گروه ساکت بمانند این به منزله‌ی شکست برای تمام گروه است.

ابتدا بر سر یک موضوع یا تم به توافق برسید.

1. شرکت‌کنندگان، دو به دو گوشه‌های ساکتی را پیدا می‌کنند و روبروی هم دیگر می‌نشینند.
2. توضیح دهید که شما وقت را ننگه می‌دارید (برای هر فرد بین 1 یا 2 دقیقه) یاری‌رسان تصمیم می‌گیرد که چه میزان زمان در نظر گرفته شود و ب رای هر فرد زمان مساوی در نظر می‌گیرد.

3. فرد اول به اندازه‌ی زمان تعیین شده صحبت می‌کند. شریک او به طور فعال به او گوش می‌دهد و هیچ‌گاه حرف او را قطع نمی‌کند. سرش را تکان می‌دهد و ارتباط چشمی‌اش را حفظ می‌کند اما سر و صدا از خودش در نمی‌آورد!
4. زمان برای کسی که سخن می‌گوید می‌تواند به صورت سکوت و یا بلند بلند فکر کردن مورد استفاده قرار گیرد.
5. یاری‌رسان ده ثانیه قبل از پایان زمان هشدار می‌دهد. بعد نوبت صحبت به نفر دوم می‌رسد.
6. اختیاری به جفت‌ها یک دقیقه وقت بدهید تا از آنچه از هم دیگر شنیده‌اند به جمع‌بندی برسند و آنرا از طرف همراه خود به کل جمع انتقال بدهند.

نکته مهم برای یادآوری

➤ در هر گروه افراد خجالتی وجود دارند. این به این معنا نیست که آنها هیچ ارزشی را نمی‌توانند به گروه بدهند. یاری‌رسان باید بتواند فضای امنی را برای آنها فراهم کند تا آنها نیز بتوانند افکار و احساسات خود را به مشارکت بگذارند.

درس‌های آموخته شده

- در بسیاری از جوامع مردم با دقت کامل و توجه به سخن‌ی‌دگران گوش فرا نمی‌دهند. قطع کردن گفتگو امری بسیار متداول است. این فعالیت از طریق تجربه نشان می‌دهد که گوش کردن و شنیده شدن تا چه حد لذت‌بخش است.
- شنیدن فعال به معنای تمرکز بر روی آن چیزی است که طرف مقابل می‌گوید بدون اینکه سعی کنیم تا به پاسخ آن فکر کنیم.
- هر فرد در گروه دارای چیزی منحصر به فرد و ارزشمند است که می‌تواند ارائه کند.

چرخه‌ی مارگولیس

ما این فعالیت را از یک فعال اجتماعی آموختیم و از سیاست و حرکتی که در جلسات «طوفان فکری» ایجاد می‌کرد لذت بردیم.

1. یک دایره‌ی درونی و بیرونی از صندلی‌ها تشکیل دهید. تعداد صندلی‌های دو حلقه باید برابر باشد و دایره‌ی درونی می‌باید به هم چسبیده و روبه بیرون باشند.
 2. یاری‌رسان مجموعه‌ای از سوال‌ها را می‌پرسد (حدقال سه سوال). هدف این سوالات کمک کردن به افراد گروه برای شکل دادن به نظرات خود راجع به موضوع یا نحوه‌ی کارگردانی فیلم است.
 3. افراد شروع به بحث حول موضوع پرسش در زمان داده شده (ما بین یک یا دو دقیقه) می‌کنند و سپس فردی که در حلقه‌ی بیرونی است یک صندلی جایش را در جهت عقربه‌های ساعت عوض می‌کند تا راجع به سوال بعدی شروع به صحبت کند.
- افراد حلقه‌ی داخلی جایشان را عوض نمی‌کنند و به این ترتیب هر سوال و جواب با یک مخاطب جدید شروع خواهد شد.

نکته‌ی مهم برای یادآوری

➤ یاری‌رسان قبل از دادن دستورالعمل‌ها باید صندلی‌ها را چیده باشد.

چه چیز می‌آموزیم؟

➤ بلند شدن و نشستن انرژی و تحرک تازه‌ای را به میان گفت و گو وارد می‌کند.

نقشه‌های بدن

این نقشه‌ها برای توسعه‌ی مفهوم هویت است. این بدین «نقشه‌ی جامعه‌ی محلی» است هنگامی که افراد از نقاط مختلفی آمده باشند و اجرای آن توسط نویسندگان نتایج موفقیت‌آمیزی در میان افراد آسیب‌پذیر بریتانیا و کودکان خیابان آفریقا در بر داشت.

1. افراد دو به دو و با دقت خطی را به دور بدن شریک خود می‌کشند. از صفحات بلند کاغذ دیواری و یا روزنامه استفاده کنید.
2. گروه خودش تصمیم می‌گیرد که بدن را چگونه تقسیم کند. به عنوان مثال: پنجه‌های پا ریشه‌های ما هستند، پاها ما را به سفر می‌برند، شکم ما محل ذخیره‌ی ترس‌های ماست، بازوها مهارت‌های ما هستند و قلب محل عشق است و رویاها درس نگهداری می‌شوند.
3. تنها خود شرکت‌کنندگان حق دارند که خودشان را از طریق نقاشی و کلاژ و بریده‌های مجلات بیان نمایند و نقشه بدن خود را آرایش دهند.
4. دو به دو بازی «فکر کن و گوش کن» را برای توصیف نقشه‌ی بدن به هم بازی خود انجام می‌دهیم.
5. به جفت بعدی ملحق می‌شویم و به بحث پیرامون نقشه‌ی بدن هم بازی خود مشغول می‌شویم. چهارتایی سعی می‌کنیم تا تم‌های مشترکی را کشف کنیم. از این ایده‌ها برای رسم یک استوری بورد و ساخت یک فیلم کوتاه استفاده می‌کنیم تا به بقیه گروه نمایش بدهیم.

یا

6. به گروه برگردید و نقشه‌ی بدن شریک خود را برای بقیه توضیح دهید. یا از هم بازی خود هنگامی که دارد نقشه‌ی بدن خود را توضیح می‌دهد فیلم‌برداری کنید.

نکات مهم برای یادآوری

➤ مقدار زیادی مجلات رنگی قدیمی و رنگ، چسب، مواد و بافت‌های قدیمی و قلم مو فراهم کنید.

➤ وقت کافی (بیشتر از یک ساعت) بدهید تا افراد نقشه‌های بدن خود را بیارند چون آنها دارند سعی می‌کنند تا به طور واقعی درگیر این فعالیت شوند.

➤ فعالیت‌های این چینی باعث تغییرات شدید در شرکت‌کنندگان می‌شود. این تغییرات معمولاً عاطفی هستند. این بازی باعث می‌شود که افراد نسبت به یکدیگر احساس صمیمیت بیشتری بکنند. و این بر روی کیفیت فیلم‌سازی اثر خواهد گذاشت.

➤ نسخه‌ی ساده‌تر برای «نقشه بدن»، «اتوگراف بدن» است. از شرکت‌کنندگان بخواهید که بر روی کاغذ دراز بکشند و به انتخاب خودشان به بدن خود شکل بدهند. مرز کشیده شده تبدیل به «مارک»، نشانه و اتوگراف آن فرد خواهد بود و می‌توان آنرا فیلم‌برداری کرد و یا دوربری کرده و به عنوان گروه بر روی دیوار آویزان کرد. به جای نقشه بدن می‌توان از تمرین «رودخانه‌های زندگی» استفاده کرد. شرکت‌کنندگان اتفاقات مهم زندگی خود را مانند یک رودخانه بر روی کاغذ نقاشی می‌کنند.

درس‌هایی که می‌آموزیم

➤ کارهایی که عمیقاً خود-انعکاسی هستند به توسعه‌ی عزت نفس و اعتماد به نفس کمک می‌کنند به خصوص وقتی که با دیگران به اشتراک گذاشته می‌شوند و توسط آنها مورد توجه و علاقه قرار می‌گیرد.

➤ بین افراد گروه احترام و اعتماد بوجود می‌آورد. به ایجاد یک «فضای قدسی» کم می‌کند که در آن هر فرد می‌داند که می‌تواند خودش باشد و مورد احترام واقع شود.

➤ به فهم از زندگی افراد و تجربیات آنها کمک می‌کند و احترام گذاشتن به تفاوت‌ها را تشویق می‌کند و در عین حال مفاهیم مشترک میان اعضای گروه را برجسته می‌کند.

➤ به میزان همدلی یعنی توانایی هم‌هویتی و فهم احساسات و مشکلات دیگران می‌افزاید.

خیالبافی Visioning

به افراد کمک می‌کنند تا به طور خلاقانه‌ای ایده‌های خود را از یک آینده‌ی بی‌نقص به تصور درآورند. به آنها توضیح دهید که جهانی که آنها در

طول تصورات خود به درون آن پای می‌گذارند جهان بینقص است فارغ از تمام مشکلات معمولی که هر روزه با آنها دست به گریبان هستند.

این فعالیت در ارتباط با گروه‌های بزرگ هم خوب پاسخ می‌دهد. این تمرین در پروژه‌ای که توسط نویسندگان این کتابچه و در ارتباط با کودکان خیابان غرب آفریقا و همچنین در پروژه‌های قزاقستان و کارگران اجتماعی در بریتانیا انجام شد با موفقیت روبرو شد.

1. از همه بخواهید تا کفشهایشان را از پای در بیاورند و در مکانی ساکت دراز بکشند و چشمهایشان را ببندند. توضیح دهید که وقتی یاری‌رسان بلند بلند شروع به شمردن کرد و به عدد 10 رسید آنها باید در پنج سال بعد بیدار شوند.

2. یاری‌رسان توضیحاتی را با لحنی ملایم به «مسافران زمان» می‌دهد و آنها را به سمت یک روز بی‌نقص در آینده می‌برد. با این جمله شروع کنید: «شما در رخت خواب خود بیدار شده‌اید. به اطراف خود در اطاق نگاه می‌کنید. چه می‌بینید؟» مدام و پشت سرهم حرف نزنید. به افراد زمان بدهید تا در خلال جملات به تصورات خود از پیرامون شکل بدهند. از آنها سؤال‌های هدایت کننده‌ای بپرسید تا آنها را به درون یک روز معمولی هدایت کند. روزی که از بیدار شدن تا شب و به خواب رفتن ادامه خواهد داشت (زمان تقریبی 25 دقیقه) از آنها بپرسید چه حس می‌کنند؟ با چه کسی هستند؟ چه کار می‌کنند؟ سعی کنید تا تمامی جنبه‌های زندگی را در بر بگیرید: خانواده، کار، خانه، دوستان، همسایگان، جامعه بزرگتر، محیط، فرهنگ ... مهم است که کس دیگری به غیر از یاری‌رسان سخن نگوید و وقفه‌ای در خیالبافی پیش نیاید تا زمانی که یاری‌رسان دوباره از 10 تا 1 می‌شمارد و به «جادو» خاتمه می‌بخشد و به واسطه‌ی آن یک روز خیالی به پایان می‌رسد. سپس همه چشم‌های خود را باز می‌کنند.

3. به «مسافران زمان» که به زمان حال بازگشته‌اند خوش آمد بگوئید و از آنها بخواهید تا برخیزند و چند دقیقه‌ای را در تنهایی به سفر خود به آینده بیاندیشند. اگر مناسب تشخیص دادید به آنها کاغذ و قلم بدهید تا تأثیرات سفر به آینده را بنویسید یا نقاشی کنند.

4. از فعالیت «فکر کن و گوش کن» استفاده کنید و عکس‌العمل‌ها را در گروه‌های بزرگتر به مشارکت بگذارید. گروه‌ها را تشویق کنید تا نظرات خود را در گروه‌های بزرگتر ابراز کنند و از عکس‌العمل‌های

آنها جویا شوند. شروع کنید تا به عنوان یک گروه ایده آل‌های مشترک را برای یک زندگی بهتر اولویت‌بندی کنید.

5. به ایجاد یک بحث پیرامون روش‌های ممکن مستندسازی این اولویت‌ها یاری کنید. بر روی قدم‌های کوچک قابل دستیابی تمرکز کنید. این ممکن است به یک نقشه‌ی عملیاتی تغییر در سطح گروه یا جامعه منجر شود (ن.کو «اطاق‌ها»، ضمیمه 7)

نکات مهم برای یادآوری

- از این فعالیت تنها وقتی استفاده کنید که نسبت به وجود حس اعتماد قوی میان گروه و شرکت کنندگان متقاعد شده باشید و آنها نسبت به یکدیگر و یاری‌رسان احساس راحتی کنند.
- مطمئن باشید که شما در طول این فعالیت دچار مزاحمت یا وقفه نمی‌شوید. مکانی مطمئن پیدا کنید مانند زیر یکدرخت و یا اتاقی ساکت.

درس‌هایی که می‌آموزیم

- دیدن دنیا از درون نگاهی نو و گسترش حس همدلی و توانایی هم‌هویتی با احساسات و مشکلات دیگران.
- تفکر، تخیل و عکس‌العمل‌های شخص مثبت.
- تشکیل یک دورنمای جمعی از جامعه، ایجاد توافق، اتحاد برای غلبه بر مشکلات، برنامه‌ریزی برای عملیات محلی.

برنامه‌ریزی برای نمایش مداوم فیلم‌ها

با مشارکت کنندگان و رؤسای محلی در مورد اینکه نمایش فیلم‌ها کجا باید برگزار شود به بحث بپردازید. متوجه باشید که خانه‌ی افراد ممکن است منجر به حذف خود به خودی برخی از افراد شود.

در صورت لزوم؛ چندین نمایش کوچک برگزار کنید تا برای همه فضای امنی ایجاد شود. مراقب باشید که افرادی که فیلم را گرفته‌اند و آنهایی که در فیلم صحبت کرده‌اند در زمره‌ی اولین افرادی باشند که فیلم را می‌بینند و با نمایش آن به دیگران موافق هستند. با عقب زدن فیلم درست بعد از برداشت و نمایش آن به شرکت کنندگان ساده‌ترین راه ممکن است (اگر تلویزیون در دسترس نبود این کار را از طریق نمایشگر خود دوربین انجام بدهید).

- نمایش جمعی دست‌آوردهای متعددی دارد:
- به تقویت حس «از آن خودسازی» فیلم کمک می‌کند.
- به افزایش ایجاد علاقه و همکاری در میان اجتماع وسیع‌تر می‌انجامد.
- به افزایش آگاهی از موارد مورد تأکید در طول فرآیند و همچنین دست‌آوردهای کلی پروژه می‌انجامد.
- تحلیل مصالح فیلم‌برداری شده را آغاز می‌کند.
- فرصتی است تا یاری‌رسان به ترجمه‌ای اولیه از برداشت‌ها دست پیدا کند. (در مواردی که آنها به یک زبان دیگر سخن می‌گویند)
- برای مشارکت‌کنندگان اتفاقی مفرح است و به ایجاد حس غرور آنها از بابت دست‌آوردهای خود کمک می‌کند.
- شفافیت پروژه را نشان می‌دهد.
- فرصتی است برای شرکت‌کنندگان تا به مخاطبان احتمالی این فیلم‌ها فکر کنند. اینکه فیلم را به چه کسانی می‌توانند نشان بدهند ضمن آنکه قدرت ارائه و مهارت‌ها بحث کردن را افزایش می‌دهند.
- بسیار مهم است که بفهمیم چه مصالحی نامناسب و یا حساسیت برانگیز
- آموزش تجربی وقتی اتفاق می‌افتد که فیلم برگردانده می‌شود.
- هستند به طوری که در هیچ تدوین نهایی نباید استفاده بشوند.
- اگر فیلم در خارج از جامعه محلی تدوین می‌شود نسخه‌هایی از آن می‌بایست به خود جامعه برای دریافت اجازه و نقطه نظرات آنها نشان داده شود. این فاز برگشتی زمان قدرتمندی است برای:
- به دست آوردن نظرات و عکس‌العمل‌های وسیع‌تر از جامعه.
- ایجاد توافق محلی بر روی موضوعات کلیدی.
- کمک به روستائیان برای فکر کردن به اینکه چگونه می‌توانند از فیلم به عنوان ابزاری برای احقاق حق و ارتباط‌سازی بهره بگیرند.
- بر روی آنچه از نظر آنها ناقص است و یا می‌تواند بهبود پیدا کند تمرکز کنید.
- برآورد مشارکت‌کنندگان را از فرآیند وم و فواید پروژه جمع‌آوری کنید.
- «نیک Nick برخی از برداشت‌های روزانه را روی نمایشگر کوچک نشان می‌داد که باعث خنده و گفت‌گو میان افراد می‌شد. یک حلقه‌ی برگشتی بوجود می‌آید که منجر به مشارکت و عکس‌العمل بیشتر می‌شود. من کم‌کم متوجه شدم که چه اندازه وسایل و اهداف در رویکرد وم همیسته هستند. حتی اگر فیلم‌ها به هر دلیل گم شوند و یا هیچ‌گاه در فیلم‌نهایی استفاده نشوند

باز هم یک جور هیجان مردم سالارانه خانگی و تحلیل مشارکتی، فرآیند شفاف‌بخش خود را شروع کرده است.» (استفال هانکوک، نویسنده، همراه نویسنده در پروژهای راجع به شبان‌های لاداک (Ladakh))

پلی بک - آموختن از طریق اشتباهات

مشارکت‌کنندگان به سرعت تکنیک‌های فیلم‌برداری و مصاحبه خود را از طریق برگرداندن مداوم فیلم‌های خود به عقب و بازنگری آنها افزایش می‌دهند. این روش انعکاس و خود ساماتگر در قلب وم جای دارد. (به پلی بک، حلقه‌ی پس‌خوراند مراجعه کنید: ص ...). این روش اعتماد و عزت نفس را افزایش می‌دهد و به گروه اجازه می‌دهد تا کنترل بر روی پروژه را افزایش بدهند. یاری‌رسان باید از این فرصت برای آموزش عناصر کلیدی فیلم‌سازی مانند انتخاب مکان فیلم‌برداری و چگونگی تصویر نهایی (مانند حرکت، نور، انواع مختلف شات، استفاده از بزرگنمایی و ... ن.ک. تصویر 2.15) استفاده کند. در صورت لزوم توضیح دهید که بهتر است تا جایی که ممکن است به سوژه نزدیک شوند به جای آنکه بر روی او زوم کنند. از مشارکت‌کنندگان بپرسید که کیفیت‌صدا چطور است؟ آیا صدای پس زمینه زیاد است؟ آیا صدای قرچ و قورچ ناشی از راه رفتن و یا ور رفتن یک نفر با کابل به گوش می‌رسد؟

جا گذاشتن برداشتها در میان جامعه‌ی محلی

استفاده از تکنیک استوری بورد این اطمینان را می‌دهد که بیشتر برداشتها با کیفیت و قابل استناد هستند. توصیه می‌شود که تمام برداشتهای با کیفیت بر روی یک نوار VHS یا DVD مناسب کپی شود و پساز ترک گروه یاری‌رسان، در میان خود جامعه محلی باقی بماند. این ممکن است شامل چندین ساعت فیلم‌برداری باشد. این کار را حتی وقتی که جامعه‌ی محلی فاقد نیروی برق و یا تجهیزات ویدئویی و تلویزیونی هستند انجام دهید چون آنها معمولاً فامیل‌ها و بتسگانی در مناطق شهری دارند. کپی کردن چندین نسخه و پخش آن در میان جامعه به زحمت آن می‌ارزد و دست‌رسی‌افراد را بهبود می‌بخشد (به عنوان مثال مدرسه، کتابخانه، کدخدا، پرستار و ...)

اگر فیلم‌های برداشت شده می‌بایستی توسط یاری‌رسان به جایی دیگر برای تدوین شدن انتقال پیدا کنند لازم است که برای یک دیدار بعدی برنامه ریزی شود تا این نسخه تدوین شده به افرادی که در ساخت آن درگیر بوده‌اند نمایش داده شود و فیدبک گرفته شود و بر سر نحوه‌ی نمایش آن و یا افرادی که می‌توانند آنرا ببینند توافق حاصل شود. تجربه نشان داده است که در این مرحله مراعات اخلاق مشارکت می‌تواند تبدیل به چالش بزرگی شود وقتی که منابع، زمان و بودجه‌ها رو به کاهش یا تمام شده هستند. بهترین حالت این است که یاری‌رسان با نوارها برگردد (و دوباره نسخه‌هایی را در میان اجتماع باقی بگذارد) اما اگر چنین کاری غیرممکن بود بهتر است این امر برعهده‌ی فردی قابل اعتماد سپرده شود. ممکن است که یک هنرجوی محلی بتواند این کار را انجام دهد. از آنها بخواهید تا فیدبک را بگیرد و آنرا به یاری‌رسانان و متصدیان پروژه ارائه دهد.

«4 سال بعد (از انجام پروژه)، من به گارگول (ترکمنستان) برگشتم و پرسیدم: آیا شما هنوز نسخه‌های فیلمی که من به شما دادم را دارید؟ آنها سر خود را تکان دادند و قلب من فرو ریخت... نه، آنها نداشتند... اما مترجم من جبار ادامه داد که نوار در حال حاضر در دهکده‌ای در صدکیلومتری آنجا قرار دارد و به دست بستگان و آشنایان آنها سپرده شده است و در طول این شش ماه دست به دست می‌چرخد...!» (کریس لانچ، مدیر «این سایت»)

تدوین برداشتها
3. سطوح مختلف مهارت

روشی که تمرین‌ها و بازی‌های وم سازمان یافته‌اند استفاده از «In-Camera-editing» را تشویق می‌کند یعنی آماده شدن در خلال شات‌ها به جای ضبط آزادانه‌ی نماها که ممکن است به ثبت ساعت‌ها راش بی‌فایده بیانجامد. این رویکرد شرکت کنندگان را تشویق می‌کند تا راجع به آنچه می‌خواهند فیلم بسازند قبل از شروع فیلم‌برداری برنامه بریزند و فکر کنند.

روش‌های آمده در این کتابچه می‌بایست یاری‌رسانان را قادر سازد تا شرکت‌کنندگان را برای استفاده توأم با اعتماد به نفس از دوربین، هدایت مصاحبه‌ها و ساخت فیلم‌های کوتاه درباره‌ی موضوعات محلی یاری نمایند. برداشت‌های تدوین نشده می‌بایستی به اندازه‌ی کافی برای دیده شدن به خصوص توسط دیگر اعضای محلی، جوامع همسایه و کارکنان NGOهایی که با موضوع آشنایی دارند – خوب باشد. چنین جوامعی بیشتر به موضوع فیلم توجه دارند تا کیفیت آن. عامل نوظهور (Novelty factor)، هیجان ناشی از دیدن چیزی جدید بر روی صفحه که منعکس کننده‌ی واقعیتی محلی هم هست، آنرا مبدل به مشاهده‌ای درگیر کننده می‌کند. حتی اگر این گروه هدف شما باشد ارزش آنرا دارد که از میکروفون و سه پایه استفاده کنید تا آنها از نتایج آنی فرآیند سرخورده نشوند و قدر کار مشارکت کنندگان بیشتر فهمیده شود.

در واقع، داشتن یک میکروفون به معنای این است که دیگر مشارکت کننده هم باید کاری انجام بدهد و به این ترتیب افراد بیشتری به درون فرآیند کشیده می‌شوند و این باعث می‌شود که فیلم‌برداری و نمایش آن با دقت و تمرکز بیشتری انجام شود. این کار همچنین باعث خواهد شد که تولید نهایی بیشتر قابل دیدن شود و بطور بالقوه برای گروه‌های تشخیص دهنده‌ی هدف که در ادامه خواهند آمد مفید واقع شود. نمایش برداشتهای خاصی که شرکت‌کنندگان و تیم یاری‌رسان از تعداد متفاوتی نوار انتخاب کرده‌اند نیاز به عقب و جلو کردن متوالی دارند تا صحنه‌های خاص انتخاب شوند. این کار زمان می‌برد و نیاز به مخاطب صبور و علاقه‌مند دارد! اگر این نوع نمایش قرار است برای گروه‌های مختلف تکرار شود بهتر است که توسط امکانات پیشرفته‌تری بهبود یابد.

آموختن تدوین فیلم‌ها با استفاده از دو دوربین ویدئو (کیفیت بالا و قیمت خوب) و یا از یک دوربین ویدئو به یک دستگاه ضبط VHS معمولی (قیمت و کیفیت پائین ولی کماکان قابل قبول) بسیار آسان است. این تکنیک بسیار ساده است و به شما اجازه می‌دهد که بخش‌هایی از فیلم را که کم اهمیت یا

بی‌اهمیت هستند را حذف کنید. شما می‌توانید یک ساختار روایی پایه را با استفاده از انتخاب بهترین مصاحبه‌ها یا مهمترین استوری بوردها توسعه دهید و آنها را به گونه‌ای معنادار مرتب کنید به گونه‌ای که به مخاطب کمک کند تا بر روی آنچه که مهمترین است تمرکز کند.

این روش نیاز به مهارت تکنیکی گسترده و یا زمان زیاد ندارد و باعث می‌شود تا نمایش فیلم بسیار مطبوع‌تر، سرراست‌تر و کوتاه‌تر شود.

اگر احساس می‌کنید که نمایش نماهای فیلم‌برداری شده به سایر انواع مخاطب مانند سیاستگذاران و سایر NGOها می‌تواند اهمیت داشته باشد شما می‌توانید از یک تدوینگر حرفه‌ای محلی استفاده کنید. انتخاب یک تدوینگر محلی حساس به فرآیند و اهداف و حیاتی است. مطمئن شوید که او اخلاق مربوط به ووم را می‌فهمد و به آن احترام می‌گذارد (بخش سوم را ببیند).

آموزش‌های «این سایت» به یاری‌رسانان (ن.ک. ضمیمه 1) به هنرجه‌های یاری‌رسانی ووم آموزش می‌دهد که چگونه مبانی تدوین را بیاموزند و با سرعتی نسبتاً بالا و با استفاده از تدوین کامپیوتری فیلم‌های کوتاه بسازند. امروزه تدوین دیگر در انحصار حرفه‌ها نیست و بیشتر کامپیوترهای مدرن می‌توانند به سرعت تبدیل به استودیوی تدوین شوند و استفاده از نرم افزارهای تدوین مناسب نیز نسبتاً آسان است (نه مشکل‌تر از آموختن «پاورپوینت») صفحه را برای معرفی استفاده از نرم افزار تدوین 8 Pinuacle Studio مشاهده کنید.

سازمان‌هایی که از طریق تولید ووم آموزش دیده‌اند که چگونه کارهای خود را از طریق اجتماعات محلی تقویت کنند و روستائیان را برای تولید فیلم‌های خود حمایت می‌کنند. و یا سایر موارد این چنینی، همچنین نیاز دارند تا دانش خود را راجع به چگونگی ساخت بخشیدن به یک فیلم توسعه دهند. این مهم می‌تواند توسط یک هنرآموز و به نحوی ساده آموخته شود و سپس توسط افراد تمرین شود این آموخته‌ها از پس هر پروژه‌ای که در دست گرفته می‌شود اندکی پخته‌تر و کامل‌تر می‌شوند.

حتی کوچک‌ترین دست‌کاری‌ها بر روی مواد فیلم‌برداری شده از قبیل عنوان‌بندی اول و آخر و اضافه کردن مقداری موسیقی محلی در پس زمینه برخی نماها می‌تواند به تولید نهایی جلوه‌ای حرفه‌ای بخشد. امکان تدوین فیلم‌ها به این معناست که ویدئوهای کوتاه مشارکتی را می‌توان با کمک روستائینی ساخت که به راحتی قابل دسترس هستند و توان اشاعه‌ی پروژه را به سایر روستاها و گروه‌ها و همچنین سیاست‌گذاران، هبه‌کنندگان

بین‌المللی، دانشمندان، دانشجویان و جامعه‌ی عمومی و سایر NGOها دارند (بخش 5، ارتباطات و توسعه را ببینید). سطح بالاتری از این مرحله شامل آموختن دوبله‌ی صدای فیلم‌ها برای ترجمه آنها به سایر زبان‌ها و یا حتی استفاده از زیرنویس خواهد بود (این مورد شامل این کتابچه راهنما نمی‌شود. برای راهنمایی به صفحه‌ی راهنمای خود نرم‌افزارهای تدوین مراجعه کنید). نمونه‌هایی از آنچه می‌توان در طول 12 روز آموزش و متوسط هنرجویان به دست آورد در CD-ROM پیوست آورده شده است.

فیلم‌های غنا تماماً توسط هنرجویان ساخته و تدوین شده است البته با حمایت آموزش دهنده‌های «این سایت».

همچنان که پروژه پیشرفت می‌کند، سازمان‌هایی که می‌خواهند پروژه‌ی وم خود را بسازند و یا یکپارچه سازند می‌بایست موارد زیر را هدف قرار دهند:

➤ گسترش شبکه‌های پخش فیلم‌های وم – چه محلی چه ماورای آن- منجر به تقویت، مشارکت و آموزش توان بالقوه‌ی فیلم‌های تولید شده خواهد شد.

➤ این توانایی را به طور موفقیت‌آمیز به سمت سیاست‌گذاران سوق دهید.

➤ وم را با پروژه‌ی خود بیشتر یکپارچه کنید آنهم با مفهوم‌سازی و تسری آن به سمت برآورد و اشاعه‌ی خود مشارکت کنندگان، بخش 5 را برای پیشنهادها و ایده‌های بیشتر مشاهده کنید. (ص)

هنگام توسعه ظرفیت برنامه‌سازی برای مشارکت، «این سایت» سعی می‌کند تا رشد ارگانیک بین سطوح مختلف مذکور را تغذیه کند چرا که داشتن زیرساخت قوی برای بناکردن ساختارهای متکامل‌تر و بلند پروازانه بسیار اهمیت دارد. در دراز مدت ما پیش‌بینی می‌کنیم که ظرفیت وم به ایجاد مراکز رسانه‌ای با مدیریت محلی منجر شود.

تدوین بر روی کامپیوتر با استفاده از Pinnacle Studio 8

تدوین امروزه بر روی کامپیوترها انجام می‌شود و طیف وسیعی از نرم‌افزارها برایتازه کارها موجود است. در اینجا ما نرم‌افزار Pinnacle Studio 8 را برای استفاده بر روی PC پیشنهاد می‌کنیم اما شما نحوه‌ی تدوین را با استفاده از کتابچه‌ای مانند این آموزش خواهید دید. بهترین روش دریافت دستورالعمل‌های اولیه و تمرین است. راهنمایی‌های زیر برای شروع کار به شما کمک خواهد کرد:

سامان‌دهی مواد فیلم‌برداری شده

فهرست‌هایی تهیه کنید تا نماها را به دسته‌های زیر طبقه‌بندی کنید. تنها نماهایی را انتخاب کنید که به اندازه‌ی کافی برای بودن در فیلم‌نهایی خوب باشند:

1. موضوع اصلی یا استوری بوردهای فیلم‌برداری شده – این نماها چارچوب کلی فیلم شما را می‌سازند.
 2. اتفاقات کلیدی: مصاحبه‌ها، تمرین‌های نقشه‌کشی، غیره ...
 3. هر نوع نمای خوب یا موسیقی یا نماهای عمومی و پاساژهای قابل استفاده (مانند یک بز که از درون نما می‌گذرد، کودکانی که بازی می‌کنند و غیره...)
 4. هر نوع نمایی که در آن مردم مشغول فیلم‌برداری و یا استفاده از دوربین هستند.
- اگر دوربین دومی وجود ندارد شما می‌توانید برای این کار عکاسی کنید و آنها را اسکن کرده و در تدوین خود جای دهید. یک دوربین دیجیتال برای این کار مناسب‌ترین است.

اولویت‌بندی موضوعات و استوری بوردهای اصلی

1. چه نوع فیلمی دارید می‌سازید؟
2. مخاطبین مختلف چه کسانی هستند؟
3. چه می‌خواهید بگویید؟
4. اهداف شما چیست؟

بارگذاری Capture

این اولین مرحله است قبل از شروع به کار به سراغ «Capture Settings» بروید و «Capture Source» را انتخاب کنید. تحت Scene deflection یکی از موارد زیر را انتخاب کنید:

الف. انتخاب اتوماتیک‌نما (Automatic scene detection) براساس محتوای ویدئو.

از این مورد وقتی استفاده کنید که نیاز به Capture یک تکه‌ی بلند و طولانی‌تر از یک دقیقه دارید و یا Capture یک استوری بورده کامل. این مورد به شما کمک خواهد کرد تا محتوای فیلم را به صحنه‌های مختلف تقسیم کنید.

ب. انتخاب غیر اتوماتیک نما (No Automatic Scenc defection) از این امکان تنها هنگامی استفاده کنید که تنها یک نمای مشخص را می‌خواهید از روی بخشی از یک نوار مشخص Capture کنید.

Capture Directory

مطمئن شوید که می‌دانید که فایل‌های ضبط شده را کجا ذخیره کرده‌اید. کل معمولی در آدرس My documents > Pinnacle > Captured Material قرار دارد در برخی از موارد ممکن است شما ترجیح دهید تا مواد ضبط شده را در یک دیسک سخت خارجی یا ثانویه ذخیره کنید (این مورد بهتر است). در این حالت به داخل Toolbar بروید و گزینه‌ی Capture را انتخاب کنید و سپس بر روی Choose Directory کلیک کنید و نسبت به محلی که می‌خواهید نماها در آن ذخیره شوند تصمیم بگیرید.

ما نمی‌توانیم دستورات جزئی برای تدوین را در اینجا بیآوریم. به خودآموز درون Help مراجعه کنید. نکات کلیدی برای یادآوری عبارت است از:

- قفل کردن صدا یا تصویر بر روی Timeline هنگامی که می‌خواهید یکی را بدون اثر گذاشتن بر روی دیگری تغییر دهید.
- صحنه‌ها را با استفاده از سمبل تیغ ریش تراش که در کنار علامت سطل آشغال و در بالای Timeline قرار دارد برش بدهید.
- هنگامی که می‌خواهید یک کلیپ را بر روی Timeline تنظیم کنید بر روی آن کلیک کنید (کلیپ آبی رنگ خواهد شد)، سپس با حرکت دادن ماوس بر روی کناره شما یک علامت پیکان خواهد دید که با کلیک کردن بر روی آن شما می‌توانید کلیپ را بکشید و طول آن را تنظیم کنید.
- اگر بر روی وسط یک کلیپ، کلیک کنید قادر خواهید شد که آنرا جا به جا کنید و آنرا به مکان دیگری بر روی Timeline انتقال بدهید (علامت دست ظاهر خواهد شد).
- برای دست‌کاری سطح صدا، بر روی کلیپ Audio کلیک کنید و ماوس را بر روی خط Volume ببرید تا آنکه علامت بلندگو ظاهر شود، بر روی آن کلیک کنید و برای تغییر سطح صدا آنرا بالا و پایین ببرید و یا آنرا «فیدآوت» کنید و غیره ... برای جزئیات بیشتر به Help و موضوعات مربوطه مراجعه کنید.

بخش سوم

نکاتی برای فرآیند و اخلاق یاری‌رسان فرآیند

فرآیند

پلی‌بک - حلقه‌ی برگشت

توانایی قالب ویدئو برای برگرداندن فوری برداشت‌ها توسط پلی‌بک باعث ایجاد حلقه‌ی پس‌خوراند می‌شود و «واقعیت‌ما» را انعکاس می‌دهد. مشاهده‌ی فیلم‌های برداشت شده یک تجربه‌ی گروهی صمیمی است. وم همه‌ی افراد را هم سطح می‌کند. طبقه‌بندی‌های خارج از فضای کارگاه میل به برهم زدن یک پارچگی دارند. شرکت‌کنندگان مداومتاً در حال تعویض نقش‌های خود هستند: از فیلم‌برداری به موضوع فیلم‌برداری، از کارگردان به بازیگر و ... و به این ترتیب پویایی قدرت دائماً در حال جا به جایی

خواهد بود. فیلم‌های برداشت شده یک تلاش مشترک هستند و بدین لحاظ نیازمند توسعه‌ی مالکیت اشتراکی و مسئولیت مشترک است. هنگامی که یک نفر در برابر دوربین احساس آسیب‌پذیر بودن می‌کند، برگرداندن دوربین به سمت دیگران نشان دهنده‌ی افزایش حساسیت از سوی فیلم‌بردار خواهد بود. هنگامی که اعتماد به نفس فردی و اعتماد در گروه شروع به رشد کردن می‌کند دریافت‌ها به نحو غول‌آسایی تغییر خواهند کرد غیر ممکن‌ها ممکن می‌شوند. این تجربه‌ی جدیدی از احساس قدرتمند بودن و «قدرت‌دهی» (empowerment) ممکن است گروه را به سمت مداخله‌های محلی هدایت کند به عنوان مثال به تلاش برای بهبود کیفیت زندگی در همسایگی بپردازند. به همین دلیل به نظر می‌رسد که «وم» می‌تواند به عنوان یک تسریع‌کننده‌ی عمل (Catalyst) برای تغییر عمل کند (ن.ک. بخش 5، نمونه‌های موردی)

ایجاد فرصت کردن، داخل گود بودن

ما شما را تشویق می‌کنیم تا از سبک فرصت طلبانه استفاده کنید: در طول سازمان‌دهی کارگاه‌های ساختارمند، مهم است که زمانی را نیز صرف پرسه زدن اطراف جامعه‌ی محلی بکنید. با مردمی که روبرو می‌شوید دوستانه و باز و پر گپ و گفت رفتار کنید.

آنها ممکن است شما را به درون خود راه دهند و در این صورت این امکان و فرصتی خواهد بود تا شما یک ریز-کارگاه (mini-workshop) متشکل از خانواده و بستگان و همسایگان آنها به راه بیاندازید. معمولاً مردمی که قدم در کارگاه‌ها نمی‌گذارند از کارکردن با شما در خانه‌های خود خوشحال خواهند شد و رسانه‌ی ویدئو این امکان را به شما می‌دهد.

آماده‌سازی از اجرای ضعیف جلوگیری می‌کند

پیش از آغاز کار با جامعه‌ی محلی، یاری‌رسانان می‌باید بر روی اهداف و موانع پروژه کار کنند. هر کس باید خودش با موضوع آشنا باشد تا بتواند آنرا به مشارکت کنندگان انتقال بدهد. بسیار مهم است که اهداف خود را برای هر شرکت کننده‌ی جدید توضیح دهید. همچنین شروع به کار با شرکت کنندگان هم وقت می‌برد. این کلید موفقیت در فیلم‌سازی با حداقل ریخت و پاش در فیلم و زمان است.

کارکردن با مترجمین در زمین تحقیق

ما معمولاً به مترجمین خود آموزش می‌دهیم تا خود یک یاری‌رسان وم باشند. به این ترتیب آنها با حداقل ورودی از جانب ما (به عنوان غریبه‌ها یا خارجی‌ها) کار خود را انجام خواهند داد. در حالت ایده‌آل آنها یاری‌رسانی می‌کنند و ما نظارت می‌کنیم. به آنها اجازه بدهید تا بدون وقفه به کار خود بپردازند. در هنگام انتخاب تیم، خصوصیات مهم خاصی وجود دارد که باید به آنها توجه کرد: در حالت ایده‌آل آنها باید محلی و از یک خاندان قبیله و یا قومیت باشند و یا حداقل ارتباط مستحکمی با جامعه‌ای که می‌خواهیم با آنها کار کنیم داشته باشند. آنها باید قابل اعتماد و فروتن باشند و حقیقتاً احساس کنند که از طریق این کار (با جوامع محلی) چیزی می‌آموزند. این مسئله به خصوص وقتی اهمیت پیدا می‌کند که ما در مناطق روستایی کار می‌کنیم و در آنجا ممکن است تنها یک نفر را بتوان پیدا کرد که شهری شده باشد و بتواند به قدر کافی به زبان شما (در متن اصلی انگلیسی آمده است) صحبت کند.

جوانان شهری شده ممکن است تصویری معوج از مردم روستایی به دست بدهند و آنها را از لحاظ فرهنگی پایین دست به حساب بیاورند. بیشتر مردم تحصیل کرده لازم است تا مقداری از آموخته‌های خود را نآموخته (unlearn) کنند!

ما سعی می‌کنیم که ابتدا یک هنرآموز زن انتخاب کنیم و سپس به سراغ یک مرد به عنوان مترجم می‌ریم - به خصوص اگر یاری‌رسان اول مرد باشد. چون زنان با به حاشیه رانده شدگی افزونتری روبرو هستند. همیشه حداکثر تلاش خود را بر روی این قضیه بگذارید که مردم را از حاشیه به متن بکشانید. کارکردن با دو هنرآموزی مترجم و دو دوربین سودمندتر است. در هنگام یاری‌رسانی مزاحمت ایجاد نکنید، از آنها بخواهید (تا خیلی کوتاه) یکی ترجمه‌ی سردستی در هنگام فیلم‌برداری شرکت کنند. آنها را ارائه می‌دهند.

ترجمه‌های دقیق‌تر و جزئی‌تر را می‌توانید در هنگام بازبینی برداشت‌ها بشنوید اگر کنار هنرآموزی مترجم بنشینید. همچنین به یاد داشته باشید که ترجمه‌ی توضیحاتی که مشارکت کنندگان در هنگام مشاهده‌ی فیلم ارائه می‌دهند را بشنوید همچنین حس مربوط به عکس العمل‌های آنها را دریافت کنید.

وم چیست؟

کارکردن با زبانی که نمی‌شناسید ممکن است سخت و مأیوس‌کننده باشد بنابراین صبور و آرام باشید. بسیاری ارتباطات هست که بدون کلام اتفاق می‌افتند.

سر و کله زدن با تصمیم‌گیرندگان

وم معمولاً به عنوان ابزاری حمایتی برای کمک به گروه‌های به حاشیه رانده شده استفاده می‌شود تا آنها هم در تصمیماتی که بر روی زندگی آنها تأثیر می‌گذارند حرفی برای گفتن داشته باشند.

بخشی از کار یک یاری‌رسان وم تربیت شرکت‌کنندگان از لحاظ مهارت‌های ارتباطی است به طوری که پیام‌های آنها شنیده شود. این به معنای مهارت‌های اولیه در ارائه‌ی یک مبحث و خلاصه‌سازی آن، داشتن بیانی روشن و درک اهمیت قدرت ارتباط بصری و تصاویر و غیره است. سعی کنید همکاران، دوستان و اعضای خانواده‌ی خود را که به راه خطا می‌روند با سرزنش کردن به کاری وادار کنید. مطمئناً راه به جایی نخواهد برد. افرادی که به خاطر چیزی سرزنش می‌شوند معمولاً یا به دفاع می‌پردازند و جواب سرزنش را با سرزنش می‌دهند و یا از شما دوری می‌گزینند. در هر صورت به شما این احساس دست نخواهد داد که شنیده شده‌اید! حال در نظر بگیرید که انجام این روش با افرادی که تجربه‌ی طولانی رانده شدن به حاشیه و احساس بی‌قدرتی و سرکوب را از سرگذرانده‌اند می‌تواند به معنای روبرو شدن با حجمی از عواطف، ابراز خشونت، درد، یأس و ناامیدی خالص باشد.

وم می‌بایست راهی امن و مؤثر برای خالی کردن جمعی این احساسات باشد. وقتی که ما فیلم‌ها را در مراحل نهایی به معرض بازبینی می‌گذاریم به بحث پیرامون راه‌هایی که تمامی این مباحث و موضوعات می‌تواند با گروه یا جامعه محلی پیوند بخورد نیز می‌پردازیم.

به این ترتیب، مشاهده‌ی یک فیلم مانند بر پاداشتن یک آینه در برابر چشمان ماست. ما راه‌هایی را پیشنهاد می‌کنیم که به واسطه‌ی آنها، همان پیام‌ها می‌تواند بدون سرزنش ابراز شوند.

معمولاً عوض کردن شیوه‌ی بحث و تغییر دادن مرکز توجه از گذشته به آینده می‌تواند بسیار مؤثر واقع شود: به این ترتیب شکایت‌ها از ظلمی که در گذشته واقع شده است و یا یک عمل فسادآمیز جای خود را به بیانی جمعی و یا تصویری از آینده‌ای بهتر می‌دهد. این چیزی ورای روش سخنوری است، این توسعه‌ی راهی برای فرا رفتن از «آنچه هست» به سوی «آنچه باید» است. مشاهده‌ی مردمی که برای مشکلات محلی در جست و جوی راه حل هستند و به رد و بدل کردن نظرات و سامان‌بندی

آینده‌ای بهتر می‌پردازند می‌تواند برای بسیاری از تصمیم‌گیرندگان الهام بخش یا محرک باشد.

وارد کردن تصمیم‌گیرندگان در مباحثات از همان ابتدای پروژه می‌تواند مفید واقع شود. در صورت امکان این کار را به مرحله‌ی آخر نیندازید. به این ترتیب شما می‌توانید آنها را در تمام طول کار درگیر کنید و از آنها مشورت بگیرید. سعی کنید تا بفهمید که آنها چه اطلاعاتی می‌خواهند، آنرا چگونه می‌خواهند و به چه کسانی توجه دارند. آنها همچنین حسی از گروه‌هایی که «سخت‌یاب» هستند دارند.

این به محدود کردن کار شما نخواهد انجامید بلکه فقط به آن اطلاع‌رسانی می‌کند و شما را قادر می‌کند تا به همراه جامعه‌ی محلی راهکارهایی را پیدا کنید تا به گوش مسئولین برسد.

ایجاد اتحاد با مسئولین حکومتی می‌تواند بسیار مفید باشد. آنها کار را تضمین می‌کنند و دیگران را به مشاهده‌ی ویدئوها تشویق خواهند کرد.

اخلاقیات

راهکارها و رفتار

موفقیت یا شکست یک پروژه‌ی وم بستگی به داشتن رفتار مناسب و راهکارهای خوب دارد. این چیزی نیست که بتوان از طریق یک کتابچه آموخت! برای برخی از مردم مهارت‌های لازم به آسانی به دست می‌آیند و برای عده‌ای دیگر آموخته‌ها و سوابق خود مبدل به مانعی بزرگ می‌شود. مهمترین چیز این است که به یاد داشته باشیم تا فروتن باشیم و با احترام رفتار کنیم. دوستانه رفتار کردن مهم است اما کافی نیست. به عنوان یاری‌رسان ما خود را از اینکه به زندگی افراد دعوت می‌شویم تا بخشی از تلاش‌ها و تقلاهای آنها باشیم خوشبخت فرض می‌کنیم و از این تجربه بسیار می‌آموزیم. بنابراین مهم است که سپاسگذاری خود را نشان دهیم و یک شنونده‌ی فعال باشیم و بیاموزیم که آموخته‌های خود را رها کنیم و انتقاد نکنیم و صبور باشیم. عجله برای رسیدن به اهداف و زمانبندی فضای آسوده و توام با آرامشی که برای رسیدن به یک پروژه‌ی مشارکتی موفق لازم است را ایجاد نخواهد کرد. (لطفاً ادامه‌ی این مبحث اساسی را در ضمیمه‌ی 7 بخوانید)

مهارت‌های مهارت

تا زمانی که شرکت کنندگان شروع به استفاده از دوربین نکرده‌اند هرگز خودتان اقدام به فیلم‌برداری نکنید. این به منزله‌ی یک پیام روشن است به این معنا که وم با فیلم‌برداری معمول فرق دارد و اینکه شما یک یاری‌رسان هستید و نه یک عضو گروه فیلم‌سازی همچنان که کار جلو می‌رود، فاصله‌ی میان یاری‌رسان و شرکت‌کننده به سرعت کاهش می‌یابد و شما همگی اعضای یک تیم می‌شوید. در این مرحله بسیار طبیعی است که یاری‌رسان هم به عنوان عضوی از این گروه گاه‌گاهی دستی به دوربین ببرد. (به عنوان مثال شات‌هایی کوتاه از اعضای جامعه در هنگام استفاده از دوربین برای نمایش فرآیند وم در عمل و یا برداشت میان‌نمایی پراکنده). بدیهی است که تمرکز اصلی می‌بایست بر روی توسعه‌ی اعتماد به نفس مشارکت‌کنندگان در استفاده از ملزومات و نهایتاً کنترل آنها بر کل فرآیند قرار بگیرد.

حواستان به قدرت باشد

این به معنای شناسایی و پاسخ‌دادن به روابط قدرت ناشی از نقش شما به عنوان یک یاری‌رسان است. اعضای قدرتمند جامعه‌ی محلی ممکن است توقع داشته باشند تا در فرآیند وم بر دیگران تفوق داشته باشند. افراد که قدرت هم ممکن است همین توقع را داشته باشند. مصاحبه‌های ویدئویی مجدداً تریبونی در اختیار افراد صاحب قدرت برای رساندن صدای آنها می‌گذراند. این مصاحبه‌ها ممکن است بعدها مورد استفاده قرار نگیرند اما این یک تمرین مصاحبه‌ی مفید خواهد بود که به واسطه‌ی آن افراد کلیدی جامعه مردم محلی را در حال کارکردن با دوربین و پرسشگری می‌بینند. همیشه مهم است که این افراد تأثیرگذار را به مباحثه بکشانیم و بگذاریم تا آنها هم نظرشان را بگویند.

در نظر داشته باشید که در مصاحبه، این مصاحبه‌کننده است که سکان‌دار قدرت است! وم روشی برای تغییر رویکردها و در صورت امکان تغییر روابط قدرت است. «بالایی‌ها» یا آنهایی که در قدرت هستند برایشان سخت است که از افراد کم قدرت چیزی بیاموزند. دیدن «پایینی‌ها» در حال فیلم‌سازی به «بالایی‌ها» کمک می‌کند تا بر پیش فرض‌های خود فائق شوند. به عنوان یک یاری‌رسان شما می‌بایست از تکنیک‌های ظریفی استفاده کنید تا آنهایی که در حاشیه‌ی جامعه هستند را به درون فرآیند وم بکشایند. از این طریق و با قادر کردن آنها به ظاهر شدن در یک فیلم و ابراز نقطه نظرات

وم چیست؟

خود به جامعه‌ای وسیع‌تر، شما شاید به صاحب قدرتان هم کمک کرده باشید تا از منابع پربراری که قبلاً آنرا نادیده گرفته بودند نکته بیاموزند.

مالکیت

نوارهای ضبط شده را کجا باید ذخیره کرد؟ چه کسی مسئول آنهاست؟ آیا شما اجازه دارید از آنها هر جور که بخواهید استفاده کنید (از جمله فیلم‌هایی که هنوز به آن فکر نکرده‌اید مانند فیلم‌های ترویجی روش وم خود شما)؟ به پروژه‌ی Macmillan-Cancer-Relyef بر روی CD-ROM توجه کنید.

توضیحات افتخاری

بیشتر از توان خود قول ندهید. کارکردن در زمین تحقیق بر روی یک پروژه‌ی قدرتمند و سوسه‌کننده است و ممکن است انواع و اقسام کمک و تغییر از طریق ویدئوی نهایی را وعده بدهد. فارغ از اینکه فیلم نهایی تا چه اندازه قدرتمند از آب در بیاید فراموش نکنید که نمایش فیلم به افراد مهم و صاحب قدرت برای اتخاذ تصمیم‌های تعیین‌کننده تا چه اندازه مشکل است. «ما متوجه شدیم که دقت کردن به این مسئله که آنچه ما تولید می‌کنیم تا چه اندازه قابل لمس است به اندازه‌ی خود اهداف تولید از اهمیت برخوردار است» (هنرجویان پروژه‌ی غنا)

قدم‌های کوچک به سمت تغییر

به جای ایجاد توقع با جامعه‌ی محلی بر روی تشخیص راه‌حل‌های محلی کار کنید. وم یک تسریع‌کننده برای ایجاد تغییر توسط عوامل محلی. مردم به طور جمعی به مشکلات خود نگاه می‌کنند، نظرات خود را به مشارکت می‌گذارند و یاد می‌گیرند که به خودشان و توانایی خود در ایجاد تغییر اعتماد کنند. این خود باعث تغییر دیدگاه بر روی امکانات محلی می‌شود. (به نمونه‌ی موردی «انرژی= قدرت جمعی» مراجعه کنید. ص)

اخلاق تدوین

وم از انتقال «دقیق و واقعیت» دور است. تصاویر استفاده شده برای فیلم‌برداری توسط مشارکت‌کنندگان انتخاب می‌شوند و آنها تعیین می‌کنند که چه چیز یا چه کسی نشان داده شود. پس از یک فرآیند کاملاً مشارکت‌آمیز فیلم‌سازی تمام این قدرت ممکن است توسط یاری‌رسانان یا حامیان مالی پروژه بر باد رود. تدوین یک دست‌کاری آگاهانه در صدا و تصویر به منظور تأثیرگذاری بر مخاطب است. اما حتی نوشتن یک گزارش فرآیندی از تفسیر و دست‌کاری بر روی مجموعه‌ای از مشاهدات و گفتارهاست. هنگامی که تدوین فیلم در جایی دور از مشارکت‌کنندگان انجام می‌شود این خط وجود دارد که پیام نهایی فیلم به سمتی کاملاً متفاوت چرخش یابد و یا آنکه در خدمت مقاصدی غیر از آنچه که خود فیلم‌سازان از انتظار داشته‌اند در بیاید.

خط دیگر وقتی است که پای تدوین‌گران حرفه‌ای به میان می‌آید زیرا آنها به سختی می‌توانند از اعمال حس زیبایی‌شناسانه‌ی و آموخته‌های حرفه‌ای خود بر روی کار «تازه کارها» خودداری کنند.

وم یک تمرین جمعی به معنی واقعی کلمه است به طوری که در طول یک روند رو به رشد فیلم‌برداری و بازبینی گروهی، شرکت‌کنندگان تمام تصمیمات لازم راجع به اینکه چه چیزی می‌بایستی استفاده بشود و چه چیزی کنار گذاشته شود را با هم دیگر می‌گیرند.

از طریق ایجاد توافق تصویری متعادل و حقیقتی‌تر شکل می‌گیرد. برخلاف گزارش‌های نوشتاری که خیلی‌ها قادر به خواندن آن‌ها نیستند، مردم محلی می‌توانند محتوای یک فیلم را تأیید کنند و یا پیام ویدئویی آن را تغییر دهند. ما آموخته‌ایم که در صورت امکان بهترین کار این است که با استفاده از یک لپ‌تاپ یک تدوین ابتدایی با کمک خود مردم محلی انجام شود. سعی کنید تا تعدادی از مشارکت‌کنندگان در انتقال شات‌ها به داخل کامپیوتر برش آنها و قراردادن کلیپ‌ها و ساخت یک فیلم بر روی Timeline دست به تجربه بزنند. (تدوین نما، صفحه)

تدوین یک توالی Sequence ساده از نماها از «بازی اسم» و یا سایر فعالیت‌های اولیه می‌تواند شروع آسان و خوبی باشد. هدف رمززدایی حداکثری از فرآیند تدوین است. سپس با هم دیگر استوری بوردهایی بکشید تا جامعه وسیعتری بتوانند آنرا آنجور که می‌پسندند دست‌کاری کنند. درگیر کردن همه افراد در تدوین کاری غیر ممکن است و خیلی از افراد هم به هر حال علاقه و وقت لازم را برای این کار ندارند اما داشتن یک گروه کوچک مشاور کمک می‌کند تا مقداری از قدرت از دستان تدوینگر خارج شود.

نهایتاً همیشه نسخه اولیه را به جامعه محلی یا گروهی که با آنها کار کرده‌اید برای کسب تأیید آنها نشان دهید. این زمان مهمی است برای مرور توافقات انجام شده در ابتدای پروژه پیرامون مالکیت و تصمیم‌گیری راجع به کسانی که قرار است محصول نهایی را ببینند.

ممکن است این مرحله نقطه‌ای باشد که شرکت‌کنندگان قدرت آنچه خلق کرده‌اند را در می‌یابند و لذا بحث مجدد با آنها پیرامون اینکه چه کسانی می‌بایست این فیلم را ببینند می‌تواند سودمند باشد.

آیا شما عاملی برای تغییر هستید؟

درست مانند به دست گرفتن کنترل ساخت فیلم، تمایل اصلی ما بر این است تا به طور فعالانه گروه‌ها و جوامعی که با آنها کار می‌کنیم را برای در دست گرفتن کنترل بیشتر بر روی زندگی و فضای پیرامون خود تشویق کنیم. ما مایلیم که عواملی برای تغییر بشایم. مردم معمولاً وقتی که فرصت می‌یابند تا صدای خود را به گوش دیگران برسانند به گونه‌ای متفاوت رفتار می‌کنند. بعضی وقت‌ها مردم فقط شکایت می‌کنند و یا فهرستی از مشکلات را ردیف می‌کنند. نقش یاری‌رسانان این است که این نحوه‌ی نگرش به یک «موقعیت» را به صورت یک «مشکل» تغییر بدهند. این کار از طریق معرفی ابزارهایی که عزت نفس و قدرت ترکیبی گروه را توسعه می‌دهند و دورنمایی تازه را ایجاد می‌کنند انجام می‌شود. از طریق تغییر نحوه‌ی نگرش، راه‌حل‌های محلی پیدا می‌شوند. ابتکارات کم خرج یا بی‌خرج و ساده‌ای معمولاً در اینجور اجتماعات برای بهبود کیفیت زندگی پیدا می‌شود. مقدار زیادی از ایده‌ها و همچنین مقدار زیادی از دانش عملی در درون خود جامعه محلی قرار دارد تا بیرون از آن وم یکی از راه‌هایی است که به واسطه آن می‌توان این ایده‌ها را بیرون کشید و آشکار کرد. به گمان ما وم در ارتباط با مشارکت مردم سالارانه‌ی حقیقی و حرکت به سمت ساخت یک جهان عدالت محور و پایدار حرف زیادی برای گفتن دارد. تجربه نشان داده است که فرآیندهای وم ممکن است به تغییرات مؤثر در سطح جامعه برانگیختن عمل اجتماعی مثبت - آنهم در جوامعی که پیش از آن مملو از حس به حاشیه رانده شدگی و ناامیدی بود- منجر شود (به نمونه‌های موردی صفحه مراجعه کنید).

ما آموخته‌ایم که «ارتباطات» و «فهمیدن» اصول اولیه‌ی یک توسعه‌ی موفق هستند. ما بر این باور هستیم که وجود هر کدام از ما به آینده‌ی این سیاره وابسته است. به وسیله‌ی تأثیر گذاری بر روی مسئولین و صاحبان اصلی قدرت و همچنین بوسیله‌ی پیشنهاد کردن مدل‌های بدیل برای توسعه، رسالت اصلی ما بر تقویت پایداری، فرصت‌های برابر و صلح قرار دارد.

بخش چهارم نکات تکنیکی

نکات تکنیکی

چیزهایی برای یادآوری

➤ باتری و نوار فیلم می‌بایست پیش از شروع اولین جلسه توسط یاری‌رسان در داخل دوربین قرار گرفته باشند. مطمئن باشید که دوربین برای بازی اول آماده است. ما معمولاً نوار را نشان نمی‌دهیم و هیچ نکته‌ی تکنیکی را تا هنگامی که پرسیده نشده است توضیح نمی‌دهیم به خصوص قبل از انجام اولین بازی‌ها.

➤ وقتی که دوربین را برای قراردادن نوار باز می‌کنید، دوربین در آسیب پذیرترین حالت ممکن خود قرار می‌گیرد (گردو غبار، آب، شن و غیره

- ممکن است آنرا به کلی خراب کنند)، بنابراین این کار را با دقت و در فضای داخلی انجام دهید.
- در صورت امکان در یک اطاق آرام (و با در پوش بسته‌ی لنز) بر روی یک نوار خالی ضبط کنید تا به یک Time-code پیوسته برسید (به دفترچه راهنمای دوربین خود مراجعه کنید). این یک ساعت به طول خواهد انجامید. فیلم را قبل از شروع کارگاه به اول برگردانید.
 - برای آشنایی با دوربین خود و کارکردهای اولیه آن وقت بگذارید. کتابچه‌ی راهنمای آن را بخوانید. تا می‌توانید از آن حتی برای مصارف شخصی استفاده کنید تا به آن عادت کنید.
 - برای آسان شدن کار، دوربین را بر روی حالت اتوماتیک بگذارید و از تنظیمات دستی آن استفاده نکنید. ممکن است لازم باشد که تنظیمات White balance را برای تنظیم رنگ تغییر دهید و یا فوکوس دستی و یا تنظیمات نوردهی (Gperture) را تغییر دهید تا نور را تنظیم کنید. این کار را با احتیاط انجام دهید و از گیج کردن شرکت کنندگان پرهیز کنید.
 - وقتی که فیلم را برگردانید تا برداشت را به شرکت کنندگان نشان دهید، بعد از نشان دادن نماهای مهم مطمئن شوید که آنرا دوباره به آخر برگردانید تا از ضبط بر روی نمای قبلی اجتناب شود. این به این معناست که می‌بایست نما را بر روی حالت VCR/Player تا انتهای آخرین نما Play کنید، سپس دکمه‌ی Stop را فشار دهید و کلید را مجدداً بر روی حالت Camera و ضبط Record برگردانید. نشان دهید که چگونه این کار را انجام می‌دهید چون فهمیدن خود به خودی این کار بسیار مشکل است.
 - وقتی یک پروژه‌ی وم را آغاز می‌کنید تکه‌ای چسب نواری را بر روی دکمه‌ی روشن و خاموش میکروفون بچسبانید. این کار باعث می‌شود که میکروفون اشتبهاً در حین کار خاموش نشود.
 - برخی از میکروفون‌ها دارای باتری هستند. آنها برای مدت طولانی کار می‌کنند اما سالی دوبار می‌بایستی تعویض شوند. همیشه قبل از کارکردن میکروفون‌ها را امتحان کنید (با برگرداندن یک برداشت) به شرکت کنندگان نحوه‌ی انجام این کار را نشان دهید.
 - میکروفون را به موضوع نزدیک نگه دارید. اگر از میکروفون Zoom استفاده می‌کنید مواظب باشید که بیرون از کادر قرار بگیرد.

- اگر باد می‌آید سعی کنید تا میکروفون را از وزش باد محافظت کنید در غیر این صورت صدا مغشوش خواهد شد. بعضی اوقات می‌توان با یک جوراب محافظت بیشتری اجاد کرد!
- به مشارکت کنندگان توضیح دهید که هیچ‌نمای کوتاه‌تر از ده ثانیه را ضبط نکنند چون این چنین نماهایی برای تدوین شدن بیش از اندازه کوتاه هستند.
- اولین چیزی که یک تازه وارد در دنیای ویدئو انجام می‌دهد Zoom و Pan در همه‌جاست. بازی کردن بازی‌های طراحی شده ساختار نظام‌مندی را ایجاد خواهد کرد. اگر لازم شد اجازه دهید تا مشارکت کنندگان یک بار دست به اشتباه بزنند و سپس نتیجه را مشاهده کنید: آنها خودشان متوجه می‌شوند که چه قدر تصویر پر از لرزش و تکان است. از این لحظه شما می‌توانید بر سر قانون: «نه Zoom و نه Pan» به توافق برسید. این موضوع لازم است تا به صورتی بسیار واضح عنوان شود. به افراد یاد بدهید که اول فیلم‌برداری را متوقف کنند، صحنه‌ی جدید را پیدا کنند و سپس به ضبط کردن ادامه دهند.
- اگر پس زمینه خیلی روشن است (مانند آسمان و یا یک پنجره)، حتی اگر به موضوع خود نور هم بدهید، تاریک به نظر خواهد آمد (Under-exposed) فیلم‌بردار مسئول این برداشت است و باید یا حرکت کند و یا از فرد مصاحبه شونده بخواهد که محل خود را تغییر دهد تا نور به جای آنکه از پشت سر بر او بتابد بر روی صورت او بتابد. می‌توان از امکان «backlight function» هم استفاده کنید (به کتابچه‌ی دوربین خود مراجعه کنید) تا نور اضافی را جبران کنید.
- وقتی یک نفر در طول مصاحبه به چیزی اشاره می‌کند و یا درباره‌ی چیزی صحبت می‌کند (شی یا مکان) فیلم‌بردار می‌باید تا انتها به فیلم‌برداری ادامه بدهد و در انتخا به فیلم‌برداری از آن شی یا مکان بپردازد. هیچ‌گاه نباید جهت اشاره را در هنگام مصاحبه دنبال کنید.
- مطمئن شوید که شما (و یا مشارکت کنندگان) از نماهایی عمومی از روستا فیلم‌برداری کرده‌اید تا ایجاد زمینه کند. همچنین چند نمای مفرح یا تکه‌هایی از فعالیت‌های فرهنگی (مانند موسیقی نوازان محلی، آوازها، رقص و فعالیت‌های روزانه). این کار کمک می‌کند که ریتم فیلم و علاقه‌ی بیننده حفظ شود. این کار همچنین به شما کمک می‌کند تا افراد بیشتری را به درون کار وارد کنید و غرور محلی نیز ایجاد می‌کنید چون

اعضای جامعه، غنای فرهنگی خود را از یان طریق می‌توانند به نمایش بگذارند.

➤ نکاتی برای مراقبت از نوارها: نوارها را در جای خشک و خارج از نور مستقیم خورشید و حرارت و سرمای شدید. نگهداری کنید. نوارها در شرایط استوایی یا مرطوب نیازمند مراقبت‌های ویژه هستند.

➤ اضافات Cut-aways: این‌ها نماهای عمومی از زمینه هستند که معمولاً در فرآیند فیلم‌برداری موضوع محور مورد بی‌توجهی قرار می‌گیرند. برای یک تدوینگر مهم است که به این Cut-awayها دسترسی داشته باشد تا مطابق با موضوعات مصاحبه‌ها مورد استفاده قرار بگیرند و به فیلم تنوع و جذابیت ببخشند. مثال: در بحثی پیرامون استفاده‌های متنوع از فرآورده‌های گاویش در پروژهای Ladakh، نمایی از یک گاویش مورد نیاز بود. در زمان فیلم‌برداری تمام گاو میش‌ها برای چرا به مراتع بالاتر رفته بودند. بنابراین یک شبان محلی با یک دوربین از آنها عکاسی کرد. تدوینگر این عکس‌ها را بعداً و در حالی که صدای مصاحبه در فیلم راجع به گاویش‌ها توضیح می‌داد، درون فیلم وارد کرد. برخی از فرآورده‌های گاویش‌ها که در طول مصاحبه از آنها ذکر می‌شد به میان آمده بود نیز بعدها فیلم‌برداری شد و به فیلم اضافه گردید.

➤ ترجمه در شرایط چند زبانی: ممکن است که به دستیار مترجم نه تنها در طول فیلم‌برداری بلکه در حین تدوین نیاز باشد. این نکته‌ای است که می‌بایست در حین برنامه‌ریزی به آن توجه کرد.

سازمان‌دهی برداشت‌ها

➤ داشتن شات لیست (دیاگرام 4.3) برای نگه داشتن خط سیر آنچه شما بر روی هر فیلم ضبط کرده‌اید مهم است. زمان "R" یا باقیمانده را در شات لیست ذکر کنید (به عنوان مثال DRO:34 به معنای آن است که 34 دقیقه از نوار فیلم باقی است). Time-Code (مثل Olmzosllsf) خود را هر بار که دوربین خاموش می‌شود صفر می‌کند (و یا در هنگام بازبینی نما به حالت Play bace می‌رود). از این اتفاق می‌توان با خالی ضبط کردن بر روی نوار جلوگیری کرد. (به صفحه مراجعه کنید). وقتی که نوار دارای time-code باشد، دوربین آنرا معتبر می‌شمرد حتی اگر خاموش و روشن شود.

وم چیست؟

➤ سامان دهی نوارها: ما پیشنهاد می‌کنیم که محتوای کلی فیلم‌ها را در طول فیلم‌برداری مستقیماً بر روی جعبه‌ی نوارها یادداشت کنید. همیشه نوارها را فوراً بر چسب بزنید! همان عنوانی را بر روی نوار بنویسید که بر روی جعبه‌ی آن می‌نویسید. به عنوان مثال: نوار اول، ماه و سال به علاوه‌ی نام روستا.

➤ وقتی که نوار تمام شد دکمه‌ی تشویقی محافظت آنرا بر حالت «Save» قرار دهید تا اشتباهاً دوباره بر روی آن ضبط نکنید.

➤ نوارهای Mini DV را می‌توان تا 2 الی 3 بار استفاده کرد اما در صورت امکان تمامی نماها را آرشیو کنید چون این نوارها می‌توانند در آینده مبدل به منابع مهمی شوند. آرشیو کردن بر روی نوارهای VHS جایگزین خوبی از لحاظ کیفیت صدا و تصویر نیست.

زمان	توضیحات	کیفیت/ نکات
00:00-02:00	بازی «نام»	
00:00-06:00	معرفی هم‌دیگر	جان و ایلیا، جوی و فوئبه (تاریک)، نلی و صالح، فوئبه (ضبط مجدد)
00:00-00:50-01:20-02:40	تمرین مصاحبه شات اول- رعنا شات دوم- نالگونی شات سوم- کریس	بدون صدا خوب، اما با سر و صدای محیطی خیلی آرام

4.3 نمونه‌ای از یک شات لیست

ضبط صدا

ضبط درست صدا از ضبط درست تصویر مهم‌تر است. حتی یک مخاطب سمپاتیک هم در صورت کم کیفیت بودن صدا علاقه‌ی خود را به مشاهده‌ی فیلم از دست خواهد داد. برای اطمینان از کیفیت صدا از میکروفون‌های با کیفیت استفاده کنید (به عنوان مثال Sennheiser) و بر روی چند نمونه سرمایه‌گذاری کنید. (ضمیمه‌ی 5، فهرست ملزومات). یک میکروفون دستی برای انجام مصاحبه و توام با رویکرد ژرنالیستی مناسب است. یک میکروفون گیره‌ای (از آنهایی که به پیراهن افراد وصل می‌شود) ممکن است برای مصاحبه‌ها و ارائه مطلب‌هایی که در آن میکروفون می‌بایستی از دید پنهان باشد مفید واقع شود. یک «gun» یا میکروفون Zoom برای ضبط مباحث دسته جمعی از یک فاصله‌ی کوتاه مناسب است. از یک سه پایه کوچک استفاده کنید تا قادر باشید آنرا بر روی زمین مستقر کنید و به

این ترتیب می‌توانید آنرا در مرکز صدا قرار دهید در حالی که از کادر خارج می‌ماند.

یک لنگه جوراب می‌تواند روی میکروفون را برای حفاظت از صدای باد ببوشاند. درست مانند Cut-away، مفید خواهد بود اگر صدای محیطی هم ضبط شود (تحت عنوان Wild track هم شناخته می‌شوند). این کار به تدوینگر این امکان را می‌دهد که خلاهای صدا را بوسیله‌ی آنها پرکند. به عنوان مثال مکالمات تدوین شده همراه با صدای محیطی طبیعی که با سر و صداهای پس زمینه در مصاحبه‌ها جور در می‌آید. اگر یادتان بود فقط یک یا دو دقیقه از صدای بیرون و درون مکان‌هایی که در آن مصاحبه‌های مهم را انجام داده‌اید را ضبط کنید. بر روی شات لیست بنویسید که اینها wild track هستند.

انتخاب‌های ممکن برای منبع الکتریکی

الکتریسیته یکی از دغدغه‌های مهم در حین هدایت یک پروژه‌ی وم در نقاط دور افتاده است. در اینجا سعی ما بر این است تا انتخاب‌های متفاوتی را بر حسب بودجه‌ها و موقعیت‌های متفاوت پیشنهاد دهیم.

ترجیح ما بر این است که ما با افرادی که با آنها کار می‌کنیم، زندگی کنیم، غذا بخوریم و بخوابیم و به همین جهت لازم است تا پیش‌بینی‌های لجستیکی لازم را انجام بدهیم. با این حال اگر شما قرار است که هر روز برای کارکردن به یک روستا بروید و شب مجدداً به مقر خود در جایی که نیروی برق موجود است باز گردید، ایرادی ندارد که شب‌ها دوربین‌ها را برای کار در روز بعد شارژ کنید.

بازبینی برداشته‌ها از طریق تلویزیون

این کار نیاز به مقدمات و ملزومات مناسب دارد (به ضمیمه‌ی 5، لیست ملزومات برای مشاهده‌ای دم دستی از قیمت اقلام کلیدی مراجعه کنید):

1. ژنراتور: گران، پر سر و صدا و بویناک اما اگر منابع شما به شما این اجازه را می‌دهند انتخابی قابل اعتماد است. شما به یک کابل طولانی هم نیاز خواهید داشت تا تلویزیون را از این منبع پر و سر و صدا دور نگه دارید.

2. پانل خورشیدی: «این سایت» تعدادی از پروژه‌ها را با استفاده از یک پانل خورشیدی 50 وات هدایت کرده است. این پانل خورشیدی یک باطری ماشین را شارژ می‌کند و آن در عوض یک تلویزیون 12 ولت (و یا یک مبدل (12 ولت به 220 ولت) متصل به یک تلویزیون کوچک 220 ولت) را تغذیه می‌کند. باطری‌های دوربین هم می‌توانند مستقیماً توسط باطری اتوموبیل شارژ شوند. سعی کنید که یک شارژ باطری 12 ولتی پیدا کنید زیرا این شارژرها به نسبت آنهایی که با مبدل 220 ولت کار می‌کنند، انرژی الکتریکی کمتری مصرف می‌کنند.

3. شارژر باطری ماشین (می‌بایست دارای انتخاب شارژ سریع باشد): از این شارژر می‌توان به جای پانل خورشیدی برای شارژ هر بسته‌ی باطری ماشین به هنگام برگشت به محل مجهز به الکتریسته استفاده کرد.

4. روشن کردن یک ماشین و متصل کردن یک مبدل به سوکت فنک ماشین و نهایتاً اتصال آن به یک تلویزیون 220 ولت کوچک و یا اتصال یک تلویزیون 12 ولت به سوکت فنک ماشین. شما به یک کابل بلند نیاز دارید تا تلویزیون را از موتور پر سر و صدا دور نگه دارید.

توجه: هرچه تلویزیون بزرگ‌تر باشد مصرف برق آن هم بیشتر است. تلویزیون‌های سیاه و سفید معمولاً کم مصرف‌تر هستند و ممکن است راه حل خوبی برای کار در میدان باشند اما به همان اندازه بر بینندگان تأثیر کمتری بر جای می‌گذارند. نمایشگرهای کوچک 15 سانتی‌متری کافی هستند به شرطی که صدای آنها به قدر کافی بلند باشد. در واقع ما متوجه شده‌ایم که مادامی که مردم صدا را به خوبی می‌شنوند و می‌توانند گوشه‌ی چشمی هم به تصاویر داشته باشند، فیلم‌ها کماکان قادر خواهند بود که مردم را پای تماشاى خود در طول نمایش عمومی نگه دارند.

بنابراین ما استفاده از بلندگوهای کوچک (مانند اسپیکرهای رومیزی اما با باطری‌های کوچک و تقویت کننده‌های داخلی) را پیشنهاد می‌کنیم.

راهحل Low-Tech

خیلی ساده اسپیکرهای کوچک را از طریق سوکت Headphone به دوربین ویدئو وصل کنید. بلندگوها می‌بایستی که منبع تغذیه خودشان را داشته باشند بنابراین به باتری نیاز خواهد بود. (بلندگوهای فاقد باتری در عمل صدا را تقویت نخواهند کرد و لذا صدا به اندازه‌ی کافی بلند نخواهد بود) نمایشگر خود دوربین نیز می‌تواند برای نمایش برداشت‌ها به گروه‌هایی که کوچکتر از ده نفر (برخی اوقات حتی تعدادی خیلی بیشتر) مورد استفاده قرار بگیرد. این ترکیب برای بازبینی سریع نما به گروهی که آنرا ضبط کرده‌اند بسیار مفید است اما برای نمایش عمومی و پر تعداد مناسب نخواهد بود.

نکته: در هنگام خرید دوربین فیلم‌برداری آن مدل‌هایی را انتخاب نمایید که دارای صفحه‌ی نمایش بزرگتری هستند.

بخش پنجم وم در عمل

وم در عمل

نگاه «این سایت» به ارتباطات برای توسعه

«ارتباطات در واقع نفس توسعه است»

Panas London Dnline

ارتباطات کلید توسعه‌ی موفق پروژه‌های مشارکتی با دورنمایی پایدار و اثرات گسترده است ارتباط چیزی نیست که در انتهای پروژه اتفاق بیافتد بلکه باید در هر مرحله با آن همبسته باشد: از مفهومی‌سازی پروژه گرفته تا مرحله عملیاتی، جوابدهی و برآورد نهایی. ما به عنوان متخصصین ارتباطات مشارکتی که در سراسر جهان پروژه اجرا کرده‌ایم آموخته‌ایم که

بهترین استراتژی برای ایجاد ارتباط مؤثر همانی است که از سوی «گیرندگان» پروژه و از درون خود «کار» بیرون می‌آید. پیامی که ما مدام در مشاوره با NGOها، گروه‌های حمایتی انستیتوهای تحقیقاتی و سرویس‌های توسعه تکرار می‌کنیم این است:

«بگذارید که کار خودش ارتباط بگیرد!»

کارهای مشارکتی درخشانی با کمک گروه‌های اجتماعی در سراسر جهان صورت گرفته است. مسئله‌ای که بسیاری از کارکنان میدانی (field workers) با آن دست به گریبان هستند این است که چگونه انرژی و نیروی حیاتی تولید شده در حین کار بر روی پروژه را ابراز کنند بدون اینکه این کار منجر به حاشیه رانده شدن هر چه بیشتر همان افرادی شود که از ابتدا این پروژه بنا بود به آنها یاری رساند؟

گزارش‌ها و مستنداتی که معمولاً به خشکی همان کاغذی هستند که بر روی آن نوشته شده‌اند به سختی می‌توانند به فرآیندهای پویایی که در «زمین» در جریان است سامان دهند. مجریان پروژه در نهایت از جانب مردمی که با آنها سر و کار داشته‌اند سخن می‌گویند آنهم با استفاده از رسانه‌های نوشتاری که عموماً برای خود آنها غیر قابل درک است.

ارتباطات گیرنده – محور

وقتی که وم در طی مراحل مختلفی از یک پروژه به کار گرفته می‌شود اهدام و غایات مختلفی کم کم شروع به رخ نمودن خواهند کرد.

وم نه تنها کارکردن با جماعات محلی را تقویت می‌کند بلکه موانع میان یاری‌رسانان و جمعیت‌های محلی را فرومی‌ریزد و همچنین خود به خود فرآیند کار را در مسیر پیشرفت خود به ثبت می‌رساند. چنین رویکردی اگر با مهارت انجام شود می‌تواند فرآیندی پیوسته از عمل و عکس‌العمل پویا و ثبتي زنده از فرآیند مشارکتی را در عمل پرورش دهد.

اگر این مواد تصویری به صورت فیلم‌های تکمیل شده تدوین شوند می‌توانند مبدل به منابع قدرتمندی شوند که به واسطه‌ی رضایت و همکاری خالقان آن به وجود آمده است و تا مدتها پس از انجام برنامه می‌تواند مورد استفاده قرار بگیرد. به عنوان مثال آنها را می‌توان در طول کارگاه‌ها و کنفرانس‌هایی از قبیل موارد زیر به نمایش درآورد:

➤ سیاست‌گذاران محلی و ملی تا به آنها راجع به پروژه اطلاع‌رسانی کنیم و درک آنها را از پویایی و محدودیت‌هایی که زندگی گروه‌های حاشیه‌ای را

افزایش دهیم تا راجع به کارایی که آنها می‌توانند برای حمایت از آنها انجام دهند. بیان‌دیشند.

➤ به سازمان‌های حمایت‌کننده‌ی ملی و بین‌المللی تا آنها را از فعالیت‌های سازمان خود و بالاتر از همه، در مورد کار خلاق در سطح جامعه محلی مطلع کنید و بدین وسیله آنها را در حمایت از ادامه‌ی این رهیافت تشویق کنید.

➤ NGOهای محلی، سرویس‌های پروژه‌های توسعه و انستیتوهای آموزشی به عنوان یک سند اطلاعاتی و آموزشی و مثالی از اتخاذ روش‌های مشارکتی در عمل.

➤ یک مخاطب جهان با نمایش فیلم‌ها در کنفرانس‌های بین‌المللی، جشنواره‌های فیلم، سینماهای محلی، تلویزیون محلی و بر روی اینترنت (همه به شرط داشتن اجازه از سوی مشارکت‌کنندگانی که در ساخت فیلم درگیر بوده‌اند).

ترکیب ابزارهای مختلف ICT4D

(تکنولوژی‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی برای توسعه)

بهترین نتایج وقتی به دست می‌آیند که بتوانیم وم را با رادیوهای محلی و یا اینترنت و یا تکنولوژی کامپیوتر ترکیب کنیم.

به عنوان مثال وم می‌تواند از طریق اقتباس ایده‌ها، پیام‌ها و «صداهایی» که از روستائیان فیلم‌برداری شده و سپس از طریق رادیو ارسال می‌شوند با رادیو پیوندی مستحکم برقرار کند. به این ترتیب، پروژه‌های ICT4D می‌توانند بیشترین نتیجه را از رادیو و توانایی اینترنت در اشاعه‌ی محتوای پروژه و همچنین قدرت دستیابی گسترده‌تر پروژه‌های وم و توانایی آن در درگیر کردن مشارکت گسترده‌تر مردم حاصل کنند.

ما اولین مقدمه کامل بر ICT هستیم و تکنولوژی ما از کامپیوترها کمتر مرعوب‌کننده است و بیشتر به شیوه‌های سنتی ارتباطات و داستان‌سرایی شباهت دارد.

کاربردها

کاربرد روش‌های وم در داخل هر پروژه یا برنامه به علائق و نیازهای سازمان‌های مختلفی بستگی دارد و همچنین به میزان خلاقیت و آمادگی آنها برای همراهی با این داستان. در ادامه ایده‌هایی آمده است که نشان می‌دهد

چگونه یک پروژه‌ی وم می‌تواند به ارزش نهایی یک برنامه بیافزاید و کارآیی آن را در ارتباط با کار با جوامع هدف و رسیدن به مخاطبین خاص خود افزایش دهد.

1. کارکردن با گروه‌های حاشیه‌ای

از انستیتوهای تحقیقی تا مسئولین گروه‌های محلی: به عنوان مثال درست کردن یک وم با کمک مسئولین محلی برای مستندسازی اولویت‌های محلی، تهدیدها و انتظارات در اولین مرحله برنامه‌ریزی و قبل از به کارگیری وم. تمرین‌های مشابه مشورت‌دهی برای محک‌زدن نقطه نظرات محلی و نیل به توافق: (به ضمیمه‌ی شماره 3، ده قدم برای استفاده از وم مراجعه کنید)

از گروه‌های اجتماعی به حاشیه رانده شده تا اجتماعات گسترده‌تر: نمایش یک فیلم وم که توسط یک گروه ساخته شده است می‌تواند وسیله‌ای باشد برای تحریک گفت و گو و مشارکت در میان سایر گروه‌های درون جامعه. مشارکت کنندگان ممکن است بخواهند که مصاحبه‌های ضبط شده را برای محک‌زدن عکس‌العمل‌ها در میان مخاطبین استفاده کنند و پس‌خوراند حاصل از آن را ضبط کنند.

یاری‌رسانان می‌توانند از این نمایش‌ها برای شناسایی و جمع‌آوری گروه‌های جدید برای کارکردن با کمک همان شیوه‌های وم استفاده کنند. از جامعه محلی به جامعه محلی دیگر: فیلم‌های تولید شده‌ای که به سایر جوامع نشان داده می‌شوند در واقع ابزاری برای الهام بخشیدن و پایه‌ریزی فرآیند تحلیلی مشابه و عمل محلی (Local action) در جامعه‌ای دیگر باشد.

این کار تأثیرات ناشی از کار را اشاعه می‌دهد و به سطح آگاهی را بالاتر می‌برد و شانس ورود به گروه‌های جدید و برجسته کردن تفاوت‌ها و همچنین شباهت‌های فی ما بین را افزایش می‌دهد.

دید و بازدیدهای میان جوامع: معرفی وم به مثابه‌ی ابزاری برای مشارکت وسیع‌تر، مبادله‌ی منصفانه وس اختن یک گروه (به عنوان مثال تمرکز بر روی یک موضوع و داشتن اوقات لذت‌بخشی با یکدیگر!). دید و بازدیدها معمولاً هزینه بر هستند و تنها عده‌ای معدود از آن سود می‌برند. به کمک وم آموختن و مشاهدات را می‌توان مستندسازی کرد و به حجم

وسیع‌تری از جامعه و سایر جوامع این امکان را می‌دهد تا از دید و بازدید سود ببرند.

از جوامع تا انستیتوها و سیاست‌های تحقیقاتی در مقیاس محلی و منطقه‌ای: استفاده از فیلم‌های ساخته شده برای الهام‌بخشی و تأثیرگذاری بر سایر محققین، مسئولین و غیره ... ساختن پل‌هایی میان دنیاهایی متفاوت که به ندرت قادر به شنیدن صدای هم دیگر هستند (با همکاری و اجازه‌ی گروه‌هایی که فیلم‌ها با کمک آنها ساخته شده‌اند).

2. ایده‌هایی برای درگیر کردن سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیرندگان

پاسخ‌های ویدئویی به پیام‌های ویدئویی جامعه از سوی محققین و سیاست‌گذاران و مسئولین: دیدار مسئولین از جوامع محلی: درست مانند مورد دید و بازدید ذکر شده در بالا است با این تفاوت که در اینجا مسئولین به داخل میدان کشیده می‌شوند. هماهنگی برای این کار بسیار دشوار است و ممکن است تنها یک یا دو نفر بتوانند از دفاتر اداری خود پای بیرون بگذارند! همکاری یک سیاست‌گذار یا مسئول در مقوله‌ی مستندسازی یک وم با اعضای محلی راه خوبی برای یکسان‌سازی روابط است. آنها ممکن است از این همکاری لذت ببرند و با کمک هم دست به خلق چیزی بزنند که آن مسئول می‌تواند بعدها آنرا به شبکه‌ای از دوستان و بالا دستی‌های خود نشان بدهد.

تسهیل در برگزاری کارگاه‌ها با شرکت‌کنندگان ناهمگن با کمک وم: وم وسیله‌ای است برای کنار هم آوردن گروه‌های متفاوت بر روی سطحی از گفت و گوی برابر و قدرت‌بخشی به افرادی که در شرایط معمول یک کارگاه احساس راحتی نمی‌کنند و یا بی‌سواد هستند. اعضای جامعه فیلم‌های خود را به نمایش می‌گذارند و این نقطه‌ی شروعی برای آغاز بحث و گفت و گو و کار گروهی می‌شود که خود با استفاده از ابزارهای وم مستندسازی می‌شود (به جای آنکه یادداشت شود). این کار باعث می‌شود که خروجی‌های کارگاه به شکل گسترده‌ای در میان سایر جوامع.

شبکه‌های شخصی و یا حرفه‌ای از مشارکت‌کنندگان در کارگاه و (در صورت لزوم) در میان عموم مردم پخش شود. برای مشاهده‌ی اینکه «این سایت» چگونه توانسته است چنین کارگاهی را یاری‌رسانی کند به پروژه‌ی NORMA در صفحه‌ی مراجعه کنید.

3. کمپین‌ها

وم دارای توان بالقوه‌ی فوق‌العاده بالایی برای جلب حمایت کمپین‌ها و ایجاد تفاهم و توافق در موقعیت‌های دلهره‌آور از طریق روایت داستان‌هایی مشخص است. مسئولین ممکن است به صدای مردم خود منطقه بهتر واکنش نشان دهند تا به سازمان‌ها، دانشگاه‌ها و فعالانی که از جای آنها سخن می‌گویند. ویدئوهای مشارکتی خام و رو راست هستند و تصویر کاملتری از آنچه به خط افتاده است را نشان می‌دهند.

4. تحقیق مشارکتی

ایجاد دانش و انگیزه برای عمل محلی Clocal action، افزایش آگاهی و سرعت انتشار سریع از ویژگی‌های تحقیق مشارکتی هستند. برای بحث عمقی پیرامون این کاربرد به ضمیمه‌ی شماره 4 مراجعه نمایید.

5. تحقیق هدایت شده توسط جامعه محلی

این روش به گروه‌های درون جامعه‌ی هدف کمک می‌کند تا با استفاده از ویدئو – به عنوان ابزاری که به آنها امکان مستندسازی دانش و ایده‌های محلی و همچنین تولید دانش جدید و یافتن راه‌حل‌های نو را می‌دهد- تحقیق خود را پیش ببرند.

یافته‌های مردم محلی را می‌توان درون گزارش‌های چند رسانه‌ای و نشریات مختلف جای داد و وجه تألیف آنها را پررنگ کرد و به توسعه‌ی دانش علمی و محلی یاری رساند. به نمونه‌ی موردی «Cowley Road Mathers» در صفحه مراجعه نمایید.

6. نمایش و برآورد مشارکتی (PME)

استفاده از ویدئو به جای جست و جوی جهت‌دار برای مشاهده‌ی روند رشد در طول یک تحقیق مهار کار را به دست خود جامعه می‌دهد. این کار تصویری است و برای همه قابل دسترسی است. این کار به جامعه اجازه می‌دهد تا موضوعات و حوزه‌های علاقه‌ی خود را برجسته کند. امری که لزوماً از دست ما به عنوان «خارجی» ساخته نیست. مواردی از طریق این فیلم‌ها به ظهور می‌رسند که مسیرهای جدیدی را برای کند و کاو باز می‌کنند و همچنین به شکل‌دهی سؤالات کمیت‌پذیری که مشارکت کنندگان بر روی

آنها تأکید می‌کنند یاری می‌رساند. (برای مشاهده‌ی نمونه‌ای از یک پروژه‌ی وم که برای نمایش و برآورد مورد استفاده قرار گرفته است به نمونه‌ی موردی «Solar Pouer» صفحه مراجعه نمایند). تکنیک برآورد «مهمترین تغییر» (ن.ک. صفحه‌ی 7) اخیراً با تکنیک‌های وم «این سایت» ترکیب شده است تا به «گیرندگان» کمک کند تا داستان‌های خود را از «تغییر مهم» روایت، مستندسازی و به مشارکت بگذارند. نماهای مربوط به «نمایش و برآورد» M&E یک پروژه‌ی وم را می‌توان در آماده‌سازی گزارش و برآورد نهایی پروژه مورد استفاده قرار داد و آن را با گزارشات نوشتاری معمول همراه کرد.

7. به اشتراک‌گذاری نوآوری و تمرین بهینه

«گروه‌های درگیر می‌توانند یافته‌های خود را به زبان خود مستند و ابزار کنند: استفاده از وم برای جمع‌آوری و به اشتراک‌گذاری بهترین تمرین‌ها و درس‌های آموخته شده. معمولاً در هنگام جمع‌آوری نتایج، گروه‌های آموزش دیده و حرفه‌ای اطلاعات را از برگزار کنندگان پروژه به دست می‌آورند و این اطلاعات را طبق میل خود تحلیل می‌کنند و سپس گزارش‌هایی را آماده می‌کنند و سعی می‌کنند تا نظرگاه بیان شده توسط اجتماعات محلی را تعیین کنند در حالی که آنها دارند به این اطلاعات از فیلتر و دید حرفه‌ای خود نگاه می‌کنند. NGOها و جوامع محلی به هنگام دریافت نتایج چنین پروژه‌هایی ممکن است از درک کامل این خروجی‌ها عاجز باشند.

استفاده از وم به مردم کمک می‌کند تا با همکاران خود در سایر روستاها وارد نوعی تعامل مجازی شوند. در هنگام مشاهده مواد ویدئویی آنها اطلاعات را مستقیماً به دست می‌آورند بدون اینکه آنرا از درون فیلتر «دانشگاهی» حرفه‌ای‌ها گذرانده باشند.»

8. پیشنهادات ویدئویی

پروژه‌ی UNDP S6P کما کان در حال تجربه‌ی این کاربرد است. وم این امکان را به جوامع بی‌سواد و کم‌سواد می‌دهد تا به پیشنهادات خود یک نسخه‌ی مستند ویدئویی را پیوست کنند. (به خصوص به عنوان پیشنهاد اولیه، اگر نه به عنوان جایگزینی برای پینهاد پروژه). معمولاً تصمیمات اتخاذ شده مرتبط با پیشنهادات پذیرفته شده براساس نظر متخصصین صورت می‌پذیرد و به ندرت اعضای شورای ملی نظارت و راه‌اندازی

وم چیست؟

(NSC) فرصت می‌یابند تا از خود سایت مربوط به پروژه‌ی پیشنهادی بازدید به عمل آورند. در این صورت تعداد اعضای NSC در واقع فقط یک یا دو نفر است. بنابراین تسلیم نسخه‌ی 10 الی 15 دقیقه‌ای از یک ویدئو می‌تواند در نظرگاه و خواست اجتماع روح زندگی بدمد و شانس موفقیت پیشنهاداتی که از سوی جوامع حاشیه‌ای و بومی ابراز می‌شوند را بالا ببرد.

9. راه‌های نو برای هدایت پروژه‌های دانشجویی

وم می‌تواند یک تحقیق عملیاتی قوی و راهی فوق‌العاده برای دانشجویان باشد تا از خود جوامع هدف چیز بیاموزند. انستیتوی تحقیقات توسعه و شرکای DRC می‌توانند با کمک «این سایت» راههایی به سوی تحقیقات مشارکتی و رهافت‌های دیگر به سوی انستیتوهای آموزش عالی پیدا کنند.

10. کار تفکیک منازعه

«این سایت» کار تحقیقاتی را برای ترکیب و م با روش‌های «ارتباطات عاری از خشونت» (NUC) آغاز کرده است تا بین گروه‌های در حال منازعه پلی برای ارتباط ایجاد کند. این می‌تواند کاری بسیار ظریف باشد و پروژه‌های آزمایشی متعددی می‌بایست با همکاری «این سایت» و شرکای آن انجام پذیرد.

نمونه‌های موردی «این سایت»

اطلاعات بیشتر برای این پروژه‌ها را می‌توانید در وب سایت www.insightshare.org پیدا کنید. در آنجا شما می‌توانید این فیلم‌ها و سایر فیلم‌ها را مرور کنید و گزارشات دقیق و مقالات متعددی را دانلود نمایید.
(1) انرژی خورشیدی = قدرت اجتماع محلی

Solar Power= Community Power

پیش زمینه

این برنامه عمل اجتماعی نتیجه‌ی یک پروژه‌ی و م است که توسط نویسندگان این کتابچه در مناطقی در صحرای ترکمنستان در سال 1999 انجام شد. تغییرات بزرگ اقتصادی و سیاسی تأثیر خود را بر روی زندگی شبانان نشان می‌دادند.

روستائیان احساس می‌کردند که نیروی الکتریسیته باعث بهبود سبک زندگی آنها خواهد شد و مردم را به ماندن در صحرا به جای مهاجرت به مناطق آبیاری شده‌ی جنوبی تشویق خواهد کرد.

«خیلی از مردم همین حالا هم روستا را ترک کرده‌اند، آنها به جنوب می‌روند چون فکر می‌کنند که زندگی در آنجا بهتر است. هر وقت که یک خانواده صحرا را ترک می‌کند و یحوانات خود را رها می‌کند، ملت یک گله‌ی دیگر را از دست می‌دهد.» (ریش سفید روستا)

کار وم ما نشان داد که پرکردن خلأ ناشی از فروپاشی سیستم پدرسالارانه‌ی جماهیر شوروی توسط خود اهالی اجتماعات محلی تا چه اندازه مهم است. این نیازمند همکاری بهتر میان روستاها و ایجاد ظرفیت بیشتر برای عمل اجتماعی است: تنها در این صورت است که روستائیان قادر خواهند بود به موضوعاتی که زندگی خانواده‌های بیشتری را تهدید می‌کند اشاره کنند. هدف برنامه «قدرت اجتماع محلی = انرژی خورشیدی» این بود که این عناصر متفاوت را با هم متحد کنیم. فیلم وم تولید شده توسط جامعه شبانی به ما کمک کرد تا میزان حمایت و آگاهی جامعه حمایت‌کننده‌ی بین‌المللی مستقر در عشق آباد را افزایش دهیم.

کاری که انجام شد/ ماجرا

نصب سیستم انرژی خورشیدی مصادف بود با شکل‌گیری گله‌ای از گوسفندان با مالکیت عمومی. هر خانواده یک نیش به همراه یک بره‌ی ماده را با یک پانل خورشیدی معاوضه می‌کند. این حیوانات مبدل به مالکیت عمومی روستا و پشتوانه عملیاتی جامعه شدند. همچنان که این گله شروع به رشد کردن می‌کرد به توان عملیاتی روستا برای انجام یک عمل اجتماعی افزوده می‌شد.

روستائیان یک نفر را بر مراقبت از این گله تعیین کردند و همچنین یک نفر دیگر را برای نمایندگی از خواسته‌های روستا و همچنین نظارت بر رشد و وضعیت گله.

شبان می‌بایست 88٪ از نرخ تولید و نیمی از بره‌ها را به عوض دستمزد خود بردارد. همه از این تصمیم راضی بودند زیرا از سوء تفاهم و سوءظن جلوگیری می‌کرد.

این کار چگونه انجام شد/ فرآیند

این کار توسط خود جامعه محلی هدایت شد و همه‌ی تصمیمات در طی جلسات عمومی گرفته می‌شد شفافیت و مالکیت محلی خدشه‌دار نشود. ساختار خود برنامه عمدتاً توسط سنت‌ها و فرهنگ محلی اعمال شد. یاری‌رسان «این سایت» به هر روستا کمک کردند تا نقشه‌ای برای عمل اجتماعی خود توسعه بدهند و پیشرفت‌هایی که می‌خواهند در طول سه سال آینده و با کمک این گله‌ی عمومی و تازه ایجاد شده در روستای خود مشاهده کنند را صورت‌بندی کنند.

اعضای هر خانوار در فرآیند نصب درگیر بودند. به این ترتیب آنها آموختند که سیستم چگونه کار می‌کند و نگهداری می‌شود. هر زمان که ما کار را در یک اجتماع جدید آغاز می‌کردیم یک شبان از روستای قبلی ما را همراهی می‌کرد تا دانش تکنیکی خود و تجربیات اجتماع خود را به این اجتماع جدید انتقال دهد.

وقتی که این برنامه در مراحل ابتدایی خود بود ما از وم به عنوان ابزاری برای مستندسازی چالش‌ها و فرآیندهای تصمیم‌گیری از منظر «دریافت کنندگان» (recipients) استفاده کردیم. در هر عمل اجتماعی مهم است که تمام روستا درگیر شوند. این یعنی تمام مردان، زنان، پیران و کودکان. وم نقش مهمی را در درگیر کردن این گروه‌ها در برنامه‌ریزی و مراحل اجرایی بازی کرد. به عنوان مثال، زنان در این خانه بخانه توسط یاری‌رسان وم این اطمینان را ایجاد می‌کرد که همه «صداها» شنیده شده‌اند. بعضی اوقات از ویدئو برای مستندسازی جلسات مهم اجتماعی استفاده می‌شد و زنان را قادر می‌ساخت تا بازخورد نظرات و پیشنهادات خود را مشاهده کنند. تمام برداشت‌ها شامل برآورد زنان از وضعیت و پاسخوران آن در جلسات نمایش فیلمی که بعد از ظهرها برگزار می‌شد به نمایش عمومی در می‌آمد تا این اطمینان ایجاد شود که همه نظرات شنیده شده است.

امروزه وم به طور مداوم و چرخه‌ای برای «نمایش و برآورد» (M&E) به کار برده می‌شود همچنین برای به اشتراک‌گذاری ایده‌ها و عملیات به طور افقی (میان روستاهای مختلف) و عمودی (با نظام اداری محلی و حامیان). بخشی از این M&E حاوی مصاحبه‌های روستائیان با هم دیگر پیرامون احساس آنها را جمع به چگونگی پیشرفت کار است. ما متوجه شدیم که مردم، به خصوص زنان، بیشتر تمایل دارند که نظرات خود را به یک‌دیگر بگویند تا به یک نفر غریبه.

چه کسانی درگیر بودند؟

یاری‌رسانان کریس لانچ و جبار عبدل بودند. در این پروژه «این سایت» با (دولت) ترکمنستان همکاری کرده بود. ما همچنین به طور نزدیک با Akimat های محلی (نظام اداری استانی) همکاری کردیم.

چه چیزی به دست آوردیم؟ / خروجی‌ها

این برنامه که از سال 2001 آغاز به کار کرده است به بیش از 450 نفر در 6 روستای شبانی مختلف برق‌رسانی کرده است. آنهم در قلب صحرای Karakum ترکمنستان.

در هر روستا، وابستگی به راه‌حل‌ها و حمایت خارجی جای خود را به عمل جمعی داده و تصمیم‌گیری جمعی مورد تشویق واقع شد. یک شغل چوپانی جدید نیز بوجود آمد. یک فیلم‌کوتاه از این برنامه ساخته شد. یک نسخه‌ی ترکمن از آن به استاندارها نشان داده شد تا کار را گزارش کنند. حمایت آنها را جلب نماید. این فیلم همچنین به روستاهای جدیدی که به این برنامه می‌پیوستند نشان داده شد. نسخه‌ای انگلیسی از آن نیز به حامیان بین‌المللی نشان داده شد و می‌توان آنرا از طریق تارنمای ما مشاهده کرد.

چه تفاوتی ایجاد کرد؟ / تأثیر

این مثالی بود از اینکه چگونه وم می‌تواند به یک عمل اجتماعی منجر شود. این فعالیت بر روی این پیغام تأکید می‌کند که جوامع دارای قدرت کافی برای بهبود وضعیت خودشان و زایل کردن حس ناامیدی و وابستگی هستند. این کار دارای تأثیرات مثبت بسیاری بود. چه از لحاظ فراهم کردن انرژی خورشیدی و چه از لحاظ توسعه‌ی قدرت اجتماعی.

چه چیزهایی درست کار می‌کردند؟ / عوامل موفقیت

- کارکردن توأم با حساسیت با جامعه‌ی محلی و اجازه دادن به آنها تا ما را هدایت کنند تا بتوانیم با کمک یکدیگر پروژه را قدم به قدم به جلو ببریم.
- بازدید مرتب از خانه‌ها و صحبت با ساکنین آنها.
- نمایش فیلم‌ها و دعوت از نمایندگان حامیان برای بازدید از روستاها این افراد را در مواجهه با واقعیت زندگی در بیابان و ریشه‌های فرهنگی ترکمنستان قرارداد. این کار همچنین کمک کرد تا وجهه و منزلت این جوامع بیابانی «فراموش شده» بالا برود و حمایت از پروژه‌ی ما - همچنین و به طور کلی حمایت از پروژه‌های توسعه‌ای با هدایت محلی - افزایش یابد.
- سیستم داد و ستد گوسفند به جای انرژی خورشیدی بسیار خوب کار کرد. نه تنها چون این کار باعث ایجاد یک گله با مالکیت عمومی می‌شد بلکه بخار طر اینکه روستائیان از اینکه صاحب پانل‌های خورشیدی شده بودند

به خود می‌بالیدند. این مسئله به آنها این حس را می‌داد که به آنها به خوبی توجه شده است.

چالش‌ها و موانع

منبع مالی یک چالش بود چون مطابق معمول زمان محدودی را پوشش می‌داد (حداکثر دو سال). چنین کارهای اجتماعی در واقعیت زمان بیشتری می‌برن. تنها از طریق توافق شخصی ما با این عامل بود که برنامه توانست به خود جامه‌ی عمل بپوشاند- توأم با وصله کردن حمایت‌های این هبه‌کننده به بعدی و حفظ ارتباط با جوامع محلی در زمانیکه کفگیر به ته دیگ می‌خورد. به این ترتیب ما موفق شدیم تا لنگ لنگان به سوی هدف اولیه‌ی خود که عبارت بود از فراهم کردن روشنایی برای 100 خانوار در سال 2002 نزدیک شویم.

نکات آموختنی کلیدی

- اجازه بدهید که جامعه‌ی محلی شما را هدایت کند.
- همیشه برای مالکیت محلی جهد کنید.
- به قدرت‌های محلی از طریق درگیر کردن آنها احترام بگذارید و به طور مداوم ارتباطات را تازه و به روز کنید.
- ارتباط دادن توسعه‌ی انرژی قابل جایگزین با توسعه‌ی اجتماعی کار بسیار موثری است.

برنامه چگونه حمایت مالی شد؟

بودجه‌هایی کوچک از سوی سفارت‌های انگلستان، آلمان (در عشق‌آباد)، نیوزلند (مسکو)، هلند (اسلام‌آباد).

مدیریت منابع در مناطق کوهستانی آسیا

مقدمات تحقیق هدایت شده توسط جامعه محلی

زمینه

هدف این پروژه‌ی حمایت شده از سوی کمیسیون اروپایی مشخص کردن مقدمات یک تحقیق بر روی مدیریت منابع طبیعی جهت پشتیبانی از سیاست‌های موجود برای توسعه‌ی کوهستانی یکپارچه‌ی پایدار در منطقه‌ی کاراکورام-هندوکش-همالیا (K.H.K.H). «این سایت» از تکنیک‌های وم

استفاده کرد تا جوامع محلی NGOها و سازمان‌های مردمی را قادر سازد تا نظرگاه‌ها و ایده‌های خود را مستقیماً به دانشمندان، سیاست‌گذاران ارشد و حمایت‌کنندگان ابزار نمایند.

چه‌کاری انجام شد / ماجرا

این پروژه از دو مرحله تشکیل شده است: در طول فاز اول، گروه‌های جامعه و NGOهای محلی در هر سه کشور (هندوستان، پاکستان و چین) درکارگاه‌های وم شرکت کردند. «این سایت» با شبانان تبت شرقی و لاداک (Ladakh) و کشاورزان پاکستان و لاداک شروع به کارکردن کرد و جوامعی را انتخاب کرد که نسبتاً منزوی هستند و در ارتفاعات بلند زندگی می‌کنند.

فاز دوم از کارگاه‌هایی با شرکت‌کنندگان ناهمگن تشکیل می‌شد که در اسکاتلند برگزار می‌شد و در آن نمایندگانی از سازمان‌های تحقیق ملی و دانشگاه‌ها و بخش‌های دولتی، سازمان‌های توسعه، NGOها و نمایندگان محلی از جوامعی که با آنها کار کرده بودیم شرکت کردند. نسخه‌های تدوین شده‌ای از ویدئوهای ساخته شده توسط جوامع محلی توسط نمایندگان این جوامع به نمایش درآمد. معمولاً نهادهای دولتی و بنیادهای تحقیقاتی در یک چنین مواردی پیش‌قدم می‌شوند تا مشخص کنند که چه بخش‌هایی از مدیریت مناطق طبیعی در این کشورها احتیاج به توجه دارند. در این کارگاه ما این روشکار را وارونه کردیم.

چگونه انجام شد؟ / فرآیند

در هر کشور ما سعی کردیم تا با NGOهای محلی که با اخلاق مشارکتی و مردمی ما همخوانی داشتند و دارای ارتباط قوی با جوامع و دولت‌های محلی داشتند همکاری کنیم. انتخاب همکارهای محلی از طریق پیشنهادات و تحقیق بر روی اینترنت شروع شد و با ارتباط از طریق email ادامه یافت. ارتباطی که ماها به طول انجامید. از این سازمان‌ها ما دو یاری‌رسان محلی را در هر کشور آموزش دادیم، یک مرد و یک زن. این هنرجوها با احتساب مترجم‌ها دو برابر شدند. ما از بازیها و روش‌های مطرح شده در این کتابچه استفاده کردیم تا با مجموعه‌ای از مشارکت‌کنندگان درون هر جامعه محلی با جنسیت، سن و منزلت اجتماعی متفاوت کار کنیم.

ما بین 4 تا 10 روز در هر جامعه وقت صرف شد و سعی شد تا جایی که ممکن است افراد بیشتری را در فرآیند فیلم‌برداری، برنامه‌ریزی و یا قرار گرفتن در فیلم درگیر کنیم. سپس برداشت‌ها ترجمه شدند و توسط «این

سایت» در بریتانیا تدوین شدند. نسخه‌های اولیه‌ی فیلم‌ها به همکاران محلی ارسال شد تا آنرا نمایش بدهند و از سوی جوامع درگیر با این پروژه پسخوراند بگیرند.

در کارگاه اسکاتلند، نمایندگان محلی فیلم‌های جامعه‌ی خود را نمایش دادند. سپس ما در گروه‌های کوچک مختلط و با استفاده از روش‌های مشارکتی شروع به کارکردن کردیم تا تبادل نظری برابر میان افراد کلیدی دخیل در ماجرا- فارغ از سطح تحصیلات رسمی آنها- ممکن شود. هدف تشخیص نیازهای اصلی تحقیق، یافتن راه‌کارهایی برای نیل به آنها و پیش‌بینی احتمال موفقیت آنها بود. این کارگاه بر روی یک فیلم مستند شد. ویدئوهای این اتفاق (به همراه پیام‌های وم از سوی دانشمندان) به زبان‌های محلی ترجمه شد و به همراه نسخه‌های ترجمه شده‌ای از چند ویدئوی مشارکتی تولید شده جوامع مذکور فرستاده شد.

چه کسانی درگیر بودند؟

این پروژه بوسیله‌ی «این سایت» با همکاری انستیتوی Macaulay، Aberdecn & ICIMOD و NEPAL به انجام رسید. همکاران محلی ما عبارت بودند از: در چین، سازمان Upper Yangtze و نظرگاه فلات (Zhiduo Ainghai) در هند، انجمن بانوان و ISEC (لادخ) در پاکستان، بنیاد آقاخان (Gahkuch). یاری‌رسان «این سایت»: ینک لانچ، امیلی فلاور، جبار عبدل، کریس لانچ و دومینیک الیوت.

چه چیزی به دست آمد؟ خروجی‌ها

- بیش از 40 مشارکت کننده اعم از کشاورزان، کارگران اجتماعی، دانشمندان NGO و نمایندگان دولتی از منطقه کوهستانی K.HK.H همچنین از نروژ، سوئیس بریتانیا در کارگاه شرکت کردند 40 فیلم وم ساخته شد و یک فیلم هم به مستندسازی خود کارگاه اختصاص یافت. یک فیلم ترکیبی 40 دقیقه‌ای هم ساخته شد.
 - جوامع محلی پسخوراند مثبتی را بازتاب دادند و احساس کردند که به نظرات و دانش آنها گوش داده شده است و اینکه آنها تأثیر گذار بوده‌اند.
 - فیلم‌های تولید شده هم اکنون به صورت گسترده وم طیف گسترده‌ای از مخاطبین نمایش داده شده‌اند.
- در همین اواخر جمعی از محققین که در کنفرانس (GIOCHAMORE) در پارس (PERTH) تغییرات آب و هوا در مناطق کوهستانی شرکت کرده بودند نمایش داده شد.

چه تغییراتی ایجاد کرد؟ تأثیر

- نمایش دادن یک ویدئو به جای سخنرانی، نمایندگان محلی را در موقعیتی نسبتاً برابر با دانشمندان، NGOها و سایر کسانی قرار می‌دهد که تجربه بیشتری در شرکت در کنفرانس‌ها و صحبت در مجامع عمومی دارند. این کار به عوامل خارجی دیگر نیز کمک می‌کند تا نه تنها به مشکلات توجه کنند بلکه متوجه راه‌حلهایی شوند که خود جوامع محلی برای مدیریت منابع طبیعی پیشنهاد می‌کنند.
- ویدئوهای نشان داده شده در اسکاتلند باعث شد که طرز فکر شرکت کنندگان و جامعه علمی شرکت کننده در کنفرانس نسبت به تحقیق مشارکت‌آمیز تغییر کند. آنها متوجه نیاز به پروژه‌هایی شدند که در آن دانش محلی مدنظر گرفته شده باشد و بتواند در وضعیت جامعه محلی تغییر ایجاد کند.
- ترجمه فیلم‌های تولید شده به زبان محلی مشارکت فرامرزی را به حداکثر و توان آموزشی بالقوه‌ی این ویدئوها را در منطقه‌ی K.HK.H به نمایش گذاشت.
- فیلم‌برداری از کارگاه اسکاتلند، روستائیان را قادر ساخت تا تأثیر فیلمی که ساخته‌اند را بر روی شرکت کنندگان در کارگاه ببینند. برقراری این

حلقه‌ی برگشت بسیار پر اهمیت بود و به قدرت‌بخشی جوامع محلی که درگیر این پروژه بودند کمک کرد.

➤ تأثیر بیشتر این ویدئوها کماکان در راه است. آنهم از طریق اشاعه و ترویج وسیع‌تر فیلم‌ها در میان منطقه و NGOهای محلی و نهادهای دولتی و همچنین میان سازمان‌های تحقیقاتی و توسعه که به موضوعات منطقه‌ای علاقه نشان می‌دهند.

ما این پروژه را صرفاً اولین قدم می‌دانیم و هنوز تا رسیدن به تأثیر کامل خود راه در پیش دارد. ما اکنون در حال ساختن آنچه تاکنون به دست آورده‌ایم هستیم و همچنین توسعه‌ی روابط و پیوندهای خود با جوامع محلی، NGOها و مراکز تحقیقاتی.

هدف ما توسعه‌ی یک پروژه‌ی تحقیقاتی دراز مدت با استفاده از حرم- به عنوان یک ابزار تحقیق علمی‌تای هدایت شونده از سوی جامعه‌ی محلی هستیم که محققین و سیاست‌گذاران را قادر می‌سازد تا دانش محلی دیدگاه‌ها و نوآوری‌ها را در سطح فراملی هستند و به اشتراک بگذارند.

چه چیزهایی مثمر ثمر بودند؟ / عوامل موفقیت

➤ جوامعی که به رویکرد وم ما ارج نهادند چون احساس کردند که دانش و ایده‌های آنها مورد توجه واقع شده است.

➤ ما در هر جامعه‌ی محلی سعی کردیم تا حمایت وسیعی را از سوی شرکت کنندگان آنهم در بازیابی زمانی بسیار محدود به سوی خود جلب کنیم. برخی از جوامع که سابقه‌ی برخورد و ارتباط با محققین را داشتند معمولاً واکنش‌های منفی از خود نشان می‌دادند و می‌گفتند که آنها تاکنون هیچ نتیجه‌ای از این تحقیقات عایدشان نشده است و تأثیری بر زندگی آنها نداشته است.

بعد از کارکردن با ما، آنها مبدل به حامیان تحقیق مشارکتی شدند. در پاکستان شمالی، همکار محلی ما نظرات روستائیان را پس از مشاهده‌ی نسخه‌ی ابتدایی فیلم ضبط کردند: «آنها اصرار داشتند که دوباره این محققین را به اینجا دعوت کنم. آنها می‌گفتند که آنها برای ما برکت داشتند.» (عطاالله بیگ، موسسه آفاخان، همکار محلی در پاکستان).

این اظهار نظرها نیز درباره‌ی کارگاه اسکاتلند هستند:

«این کارگاه از لحاظ گنجاندن نظرات همه‌ی شرکت کنندگان که برخی از آنها از نقاط دور دست کاراکوروم، هندوکش و هیمالیا آمده بودند بسیار

موفق بود. من مایلم که از انستیتوی Macanlay و کریس و نیک لانچ از «این سایت» به خاطر یاری‌رسانی حرفه‌ای آنها که باعث شد کارگاه رضایت‌بخش و مبدل به تجربه‌ای الهام‌بخش شود تشکر و قدردانی می‌کنم.» «ساختار پویای این کارگاه همه چیز را به حرکت در می‌آورد و مردم را درگیر خود می‌کند.» از کتابچه‌ی اظهار نظرات کارگاه

چالش‌ها و موانع

کارگاه بنا بود که در نپال اتفاق بیافتد اما به دلیل تلاطمات سیاسی در لحظه‌ی آخر همه چیز تغییر کرد. سختی‌های آب و هوایی و اداری نیز به چالش‌های لجستیکی برای آوردن نمایندگان محلی به کارگاه اسکاتلند اضافه شدند. در Ladakh نمایندگان شبانان حتی حق داشتن گذرنامه را هم نداشتند. متقاعد کردن همکاران علمی برای فکر کردن به روش‌های جدید نیز فرآیندی وقت‌بر بود و می‌توانست بسیار ناامید کننده باشد چون آنها حسابی در پناه روش‌های کهنه سنگر گرفته بودند. گرفتن توافق از سوی همکاران برای به رسمیت شناختن رهیافت تحقیقاتی خاصی که مشارکت‌آمیز و تأثیر-محور (impact-oriented) است می‌تواند مفید واقع شود. به گمان ما 11 نکته کلیدی آورده شده در ضمیمه‌ی شماره 4 می‌تواند بهترین تمرین برای همکاری در تحقیق (Collaborative research) باشد.

نکات آموختنی کلیدی

► با دیدن فیلم تدوین شده روستائیان در پاکستان چنین اظهار کردند: «ما سیستمی برای ثبت فرهنگ، آئین و تاریخ خود نداریم. این تاریخ ما خواهد بود و ما از صمیم قلب از محققین تشکر می‌کنیم که تاریخ ما را ثبت کردند.» این یک خروجی ناخواسته از این پروژه بود اما امری ملموس و معتبر در ارتباط با جوامعی است که با ما همکاری داشته‌اند.

► ما متوجه شدیم که درگیر بودن در تمامی مراحل فرآیند – از انتخاب همکاران محلی و اجتماعات محلی که می‌خواهیم با آنها کار کنیم گرفته تا آموزش محلی‌ها به عنوان یاری‌رسان و همچنین یافتن محل مناسب برای برگزاری کارگاه و برنامه‌ریزی برای تهیه غذا و محل استراحت مناسب – می‌تواند اهمیت داشته باشد. درگیر کردن افراد محلی در چنین کارگاه‌هایی حساسیت زیادی را نسبت به نیازهای آنها طلب می‌کند تا آنها بتوانند در کنار ما احساس را حتی کنند.

➤ ما متوجه شدیم که پروژه‌های تحقیقاتی می‌بایست به همان اندازه که در پی تولید علم دانشگاهی هستند به دنبال تولید و مشارکت دانش محلی هم باشند.

این کار به ما نشان داد که چگونه وم می‌تواند ما را به سمت خروجی‌های چند رسانه‌ای تحقیق که از سنتزی حقیقی میان دانش علمی و محلی نمایندگی می‌کند هدایت کند.

برنامه چگونه حمایت مالی شد؟

توسط کمیسیون اروپایی (INCO (Research) و تحت ششمین برنامه‌ی کلان آن.

نشریات خروجی¹

3. «جاده کولی مهم است» Cowley Road Matters

پیش زمینه

یک جایزه 1 میلیون پوندی از سوی اداره حمل و نقل بریتانیا برای طراحی جامعه و فضای ایمن در جاده Cowley در آکسفورد.

چه کاری انجام شد؟ / ماجرا

برای این پروژه حدود 40 داوطلب انتخاب شدند. «این سایت» نیز به عنوان بخشی از یک پروژه‌ی وسیع‌تر وارد عمل شد.

تمرکز ما بر روی مدیریت و هدف قرار دادن گروه‌هایی بود که در فرآیندهای وم به آنها «سخت یاب» (hard to reach) می‌گوئیم.

چگونه انجام شد؟ فرآیند

ما یک عضوگیری دقیق برای ایجاد یک تیم مشاوره‌ای محلی از گروه‌های هدف داشتیم. این کار با یک دوره‌ی آموزشی سه ماهه ادامه یافت که توأم با اعتبار و وظیفه‌بخشی به افراد بود. تشکیل یک دوره‌ی آموزشی دیگر از سوی همکار ما East Oxford Action کمک که هنرجوها اعتماد به نفس و دانش وسیع‌تری از جامعه پیدا کنند و قبل از آغاز دوره‌ی مشاوره بتوانند به گروه‌های هدف دسترسی ابتدایی پیدا کنند.

پس از این هنرجوها مشاوره‌های وم را در 12 گروه هدف (مشخص شده توسط مرکز بازتولید Eact Oxford Action) و تحت راهنمایی «این

¹ . WWW. Macaulay. Ac.Uk/news/news details.php?1309 - 2005

سایت» یاری‌رسانی کنند. هر گروه در طول یک دوره‌ی دو ماهه دوبار مورد بازدید قرار گرفتند.

بازدید دوم برای این بود که گروه‌ها فیلم‌ها را بازبینی کنند و نظرگاه‌ها و ایده‌های جدیدی را بر آنها بیافزایند و ببینند که سایر گروه‌ها چه می‌گویند. کارگاه‌های وم در فضاهایی برگزار می‌شد که این گروه‌های هدف در آنجا تردد می‌کردند تا دستیابی به آنها آسان‌تر باشد و آنها هم احساس راحتی بیشتری کنند.

بخشی از کار حول یک مدل سه بعدی قابل جابه‌جایی از محوطه‌ی تحت توسعه می‌گشت تا به فراخوانی نقطه نظرات کمک کند و به شرکت کنندگان در تجسم مشکلات موجود و پیشنهادات آنها برای تغییر یاری رساند.

چه کسانی درگیر بودند؟

توسط «این سایت» به عنوان بخشی از پروژه‌ی باز تولید محله‌های شهری East Oxford Action و برای اداره‌ی حمل و نقل Oxford County Council/HM انجام شد. یاری‌رسان نیک لانچ و پنج هنرجو از خود جامعه‌ی محلی بودند.

چه چیزی به دست آمد؟ خروجی‌ها

دوازده گروه به اصطلاح «سخت‌یاب» به صحنه کشیده شدند، در غیر این صورت مشارکت آنها در فرآیند طراحی اجتماع محلی سؤال برانگیز باقی می‌ماند. صدای آنها از طریق نمایش محلی فیلم‌ها و بارگذاری این فیلم‌ها بر روی اینترنت قابل دسترس و بصری می‌شود.

دستیابی آزاد به فیلم‌های برداشته شده از طریق مراکز اینترنت محلی امکان‌پذیر بود. پنج دسته‌بندی از بزرگسالان برای نمایندگی گروه‌های هدف تشخیص داده شد (استفاده کنندگان از سرویس‌های سلامت روانی، استفاده کنندگان از صندلی چرخ‌دار، اقلیت‌های قومی، والدین جدا شده، بی‌خانمان‌ها) به این گروه از افراد از طریق وم اعتبار و آموزش داده شد.

چه تغییراتی ایجاد کرد؟ تأثیر

ما بر این باوریم که گسترش میزان مشارکت و دادن این اطمینان به بخش‌های به حاشیه رانده شده‌ی جامعه که صدای آنها شنیده خواهد شد، خود

تغییر بزرگی است. به عنوان مثال در «روز طراحی جامعه‌ی محلی» (Community Design Day) تنها تعداد قلیلی از گروه‌های اقلیت شرکت کرده بودند، نه بزرگسالان آنها و نه کودکان 1 تنها از طریق پخش فیلم‌های آنها بود که آنها برای اولین بار «ظاهر» شدند.

توافق‌سازی از طریق نمایش‌های جمعی قابل رسیدن بود و این کار به مردم کمک کرد تا نظرات هم دیگر را بفهمند. روند تکرار شونده‌ای از به اشتراک‌گذاری فیلم‌ها و دریافت پسخوراند و واکنش‌ها به این معناست که پروژه و فیلم‌های منتج از آن در طول زمان به رشد خود ادامه خواهد داد.

چه چیزهایی مؤثر واقع شدند؟ عوامل موفقیت

- رفتن به محلی که مردم در آن بیشتر احساس راحتی می‌کنند به جای اینکه از آنها خواسته شود به نزد ما بیایند.
- بدون سوال و جواب: این به خصوص وقتی مهم است که با مردمی با پس زمینه و فرهنگ متنوع سر و کار داریم و در برخی از مواقع بی‌سواد هستند.
- قدرت ارتباط بصری: دیدن چهره‌ها و عواطف در پس اظهار نظرها آنها را ملموس‌تر و ارتجالی‌تر می‌کند.
- تفریح: مردم عاشق استفاده از دوربین‌ها هستند و استفاده از نقشه‌ی سه‌بعدی به مردم کمک می‌کند تا موضوعات را به خاطر بیاورند.
- نمایش عمومی هم فعالیت‌ی شادی‌بخش است و به افزایش عزت نفس افراد کمک می‌کند.
- ترجمه (و زیرنویس) به این معناست که هرکس می‌تواند گوشه‌ای از کار را به دست بگیرد و نظرات خود را به زبان مادری خود بیان کند.
- تدوین به صورت گروهی از خطر دست کاری نماها می‌کاهد.

چالش‌ها و موانع

هم آهنگی فعالیت‌های مختلف برنامه با هم دیگر ضعیف بود این بدان معناست که ما از اینکه کار ما در نهایت و در مقیاس کلی خود چگونه سامان خواهد یافت هیچ ذهنیت شفاف‌ی نداشتیم. ما گاهی احساس می‌کردیم که سایر مدیر گروه‌ها فاقد حساسیت لازم نسبت به واقعیت به حاشیه رانده شدگی هستند و معنای تلاش‌ها - و مهارت‌های وابسته به این کار، برای ایجاد دسترسی فعال به گروه‌های فاقد قدرت - را در نمی‌یابند.

نکات کلیدی آموخته شده

- انتظار وقفه‌های طولانی را در آغاز پروژه‌ای که با زمان‌بندی سفت و سخت و انتظارات نابجا توأم است داشته باشید!
- نقش خود را مشخص کنید تا در هر مرحله‌ای درگیر کار بمانید و در تمامی جلسات تصمیم‌گیری شرکت فعال داشته باشید.
- مدام اهداف کار مشارکتی را گوشزد کنید و این نیاز که می‌بایست به طور فعال به تمام بخش‌های جامعه دسترسی پیدا کرد.
- در آینده هدف ما این خواهد بود که نمایش فیلم‌های منظم‌تری را فیلم‌های اولیه برگزار کنیم و بیش از پیش بر روی بازخورد ویدئویی واکنش مسئولین تأکید خواهیم کرد.
- حالا ما به ضرورت اطمینان از ایجاد توافق با مسئولین و افراد ذی‌نفع نسبت به فرآیند وم و داشتن دیدی شفاف از معنای این فرآیند از همان آغاز برنامه پی‌برده‌ایم.

برنامه چگونه حمایت مالی شد؟

اداره حمل و نقل HM و فاز اولیه آموزشی نیز توسط East Oxford Action (Uiban Regeneration Fund) حمایت شد.

4. حمایت از انجمن‌های کشاورزان داوطلب

پس‌زمینه

ما بین سال‌های 2001 تا 2003 پنج انجمن کشاورزی (VFA) در ترکمنستان تحت حمایت برنامه‌ی TACIS اتحادیه‌ی اروپا EU بوجود آمدند. حرکت ترکمنستان از کشاورزی جمعی به سوی کشاورزی خصوصی بازار – محور باعث ایجاد شکاف در بخش کشاورزی شده بود. VFAها به این دلیل به وجود آمده بودند تا کشاورزان خصوصی را به حمایت متقابل و انتقال دانش به یکدیگر ترغیب کنند. «این سایت» برای اجرای یک برنامه‌ی وم دعوت شده بود با این هدف که ساختار VFA را تقویت کند.

چه کاری انجام شد؟ ماجرا

رویکرد پروژه استفاده از وم برای قادر ساختن اعضای دو VFA برای بیان آنچه پای آنها را به برپایی چنین انجمن‌هایی کشانده است و همچنین

دیدگاه‌های آنها نسبت به چالش‌ها و فواید این کار. از طریق توضیح دادن اهداف و دورنماهای انجمن‌های کشاورزی به طور شفاف به مسئولین محلی و ملی، محققان و حامیان بین‌المللی، ایده‌ی «نوآوری هدایت شده از سوی کشاورز» ترویج و حمایت از انجمن‌های کشاورزان داوطلب افزایش یافت. همچنین این فرآیند به کشاورزان کمک کرد تا چالش‌ها و فرصت‌های توسعه را مشخص کنند و ایده‌هایی را برای آینده پرورش دهند.

چگونه انجام شد؟ / فرآیند

وم با تمرین‌های مربوط به «برآورد مشارکت روستایی» (PRA) (به بخش اتاق‌ها Chambers در ضمیمه‌ی 7 مراجعه کنید) مانند «نقشه‌ی جامعه‌ی محلی» و «جستجوی عملیاتی» ترکیب شد تا اعضا را قادر سازد که برای مشکلات راه حل‌های محلی و بومی پیدا کنند و به گسترش توافق میان اعضا کمک کند تا به تصویر مشترکی از آینده برسند. بیش از 40 نفر فرصت استفاده از دوربین را پیدا کردند و مستقیماً با پروژه درگیر شدند. کار میدانی حدود 10 روز به طول انجامید: 5 روز در هر جامعه.

سه هنرجو که در برنامه‌ی آموزش وم ما شرکت داشتند در شهر به تیم ما ملحق شدند و به تجربیات خود در ارتباط با یاری‌رسانی وم در یک جامعه‌ی محلی افزودند فیلم در بریتانیا تدوین شد. ما بعد از یک ماه به درون جامعه‌ی محلی برگشتیم تا فیلم را نمایش دهیم بیشتر به این منظور که بدانیم چه قسمتهایی را از نظر آنها باید تغییر دهیم.

این کار بعدها در کارگاه‌های بعدی مورد استفاده قرار گرفت. نسخه‌های از فیلم در جامعه‌ی محلی نزد افراد کلیدی و مراکزی که فیلم اجاره می‌دهند باقی گذاشته شد. در عشق‌آباد، پایتخت ترکمنستان، ما نمایش فیلمی با شرکت 30 مهمان در مهمانپذیر سفیر بریتانیا ترتیب دادیم. این مهمان‌ها نمایندگان سطح بالایی از آژانس‌های حمایت‌کننده‌ی بین‌المللی، سفارت‌خانه‌ها و سازمان‌های فعال محلی در شاخه‌ی کشاورزی بودند.

چه کسانی درگیر بودند؟

«این سایت» این پروژه را در قالب یک برنامه‌ی پیوسته‌ی TACIS انجام داد. یاری‌رسانان کریس لانچ و جبار عبدل (همکاری «این سایت» و ترکمنستان)، به همراه سه هنرجوی خانم وم فعال در بخش NGO عشق‌آباد بودند.

چه چیزی به دست آمد؟ خروجی‌ها

فیلم تدوین شده‌ی نهایی به عنوان ابزاری کارگاهی در روستاهای مختلف مورد استفاده قرار گرفت و کشاورزان را در تبادل دانش و نوآوری‌ها و اشاعه‌ی مفهوم «انجمن کشاورزان داوطلب» کمک کرد. به علاوه این فیلم به مسئولین دولتی سطح بالا و سازمان‌های حمایت‌کننده‌ی بین‌المللی نشان داده شد و به این ترتیب موفق شدیم تا برای ادامه و گسترش فعالیت VFAها در سایر روستاها حمایت جذب کنیم.

نکته‌ی برجسته‌ی این کار از نقطه نظر ما بخشی است که بسیار غیر منتظره بود: وقتی که ما با روستائیان شروع به کار کردیم برای ما مشخص شد که مشکل کلیدی فقدان دانش در میان کشاورزانی است که سابقاً بر روی زمین‌های دولتی کار می‌کردند و اکنون خود را مسئول مستقیم تصمیماتی می‌دیدند که می‌بایست برای کشاورزی اتخاذ می‌کردند.

آنها بر لزوم آموزش دیدن از سوی کشاورزان محلی با تجربه تأکید داشتند. اعضای «انجمن‌های کشاورزان داوطلب» در توجه به توان بالقوه‌ی ویدئو برای ضبط و اشاعه‌ی انواع مختلف دانش در سطح وسیع و برقراری این شانس برای کشاورزان کم‌تجربه‌تر تا بتوانند از «متخصصین» روستا، نوآوران و حافظان دانش سنتی آموزش ببینند - بسیار هوشیار عمل کردند.

در طول زمانی کوتاه آنها فیلم‌های کوتاه خود را برنامه‌ریزی و آغاز به فیلم‌برداری کرده بودند. در این فیلم‌ها آنها ابزارهایی را که درست کرده بودند نشان می‌دادند و چگونگی ساخت آنها را توضیح می‌دادند و توصیه‌ها و نکات عملی را برای مراقبت از انواع خاصی از گیاهان گوشزد می‌کردند و غیره... آنها سادگی و کارایی ویدئو را برای به کارگیری در این راه به نمایش گذاشتند و کاربرد بالقوه‌ای از وم را نشان دادند که ما فکرش را هم نمی‌کردیم.

چالش‌ها و موانع

ملحق شدن به یک برنامه‌ی موجود دارای منافع و معایبی است. کارهای قبلی انجام شده توسط مشاوران TACIS چندان مشارکت‌آمیز نبود و بین VFAها و همچنین در روابط پیچیده‌ی میان «گیرندگان» و «دهندگان» شکاف سیاسی وجود داشت. به انحاء مختلف بخشی از این مشکلات نیز به

ما منتقل شد و قصد ما برای راه‌یابی از میان این مشکلات خود مجموعه‌ی خاصی از چالش‌ها را به همراه آورد.

نکات کلیدی آموختنی

مشاوران پروژه یک خروجی بسیار واضح در دست داشتند: یک فیلم که می‌شود آنرا به سایر روستاها و سیاستمداران نشان داد تا مفهوم VFA گسترش و ترویج شود. این اهداف بیشتر از اولویت‌ها نمایندگی می‌کردند تا از VFA این باعث ایجاد نوعی فشار برای تدوین نوع خاص از فیلم می‌شد. اعضای VFA خودشان بیشتر مایل بودند تا فیلم‌هایی داشته باشند که در آن دانش کشاورزی به اشتراک گذاشته شده باشد تا ترویج مدل VFA. بنابراین ما یک فیلم اصلی VFA را تدوین کردیم و تعدادی فیلم «آموزشی» اضافی که خود آنها تهیه کرده بودند.

برنامه چگونه حمایت مالی شد؟

سفارت انگلستان، عشق آباد

منبع: "Participatory Video: Rural People document their own knowledge and innovation," Chnis Lunck, August 2004, world Bank IK notes, No.71.,

بخش ششم ضمائم

1. فعالیت‌های آموزش «این سایت»

انتخاب‌های آموزشی زیر توسط «این سایت» تهیه شده است و می‌توانند برای انطباق با نیازهایی خاص و برحسب زمینه‌ی سازمان‌ها، برنامه‌ها و پروژه‌های مختلف اندکی تغییر داده شوند. انتخاب A حول کارگاه‌های آموزشی گروهی تا تعداد 12 نفر شرکت کننده می‌گردد. انتخاب B تأکید بیشتر را بر روی خود «این سایت» می‌گذارد تا بتواند کار و م را هدایت کند و نتایج جدید به دست بیاورد در حالی که همچنان کار همیشگی یاری‌رسانی و م را از طریق 2 الی 3 هنرجوی محلی ادامه می‌دهد.

روش‌شناسی

آموزش‌های ما حول اصول آموزش تجربی تدوین و طراحی شده‌اند: به کارگیری طیف وسیعی از تکنیک‌ها برای افزایش خلاقیت، مشارکت، بازتاب و آموزش. این‌ها شامل بازی‌ها و تجربه‌های گروهی و همچنین تجربه‌ی یاری‌رسانی و «مه‌ار سپاری» هم می‌شود. ما مجموعه‌ای از آموزش‌های تکمیلی را پس از اتمام آموزش‌های اولیه پیشنهاد می‌کنیم. این آموزش‌ها توسط «این سایت» پشتیبانی و حمایت خواهند شد.

خروجی‌ها

در هر دوی انتخابی که در ادامه خواهند آمد فرآیند و م را به یک یا دو جامعه‌ی محلی معرفی می‌کنیم که منجر به تولید بومی و تدوین تعدادی فیلم کوتاه با پیام‌های ویدئویی خواهد شد. هدف قدرتمندسازی اجتماعی است که با آنها کار می‌کنیم و همچنین ساخت ظرفیت نهادسازی است به گونه‌ای که سازمان‌های محلی بتوانند با استفاده از روش‌های و م، آنرا در مقیاسی

بزرگتر و در راستای تکمیل کارهای خود به کارگیرند. ویدئوهای مشارکتی که در طول آموزش تولید می‌شوند را می‌توان به عنوان ابزارهایی برای افزایش آگاهی جامعه‌ی محلی و انتشار اثر این کار به سایر جوامع، محققین، NGOها، حمایت‌کننده‌ها و سیاست‌گذاران به کار گرفت.

فهرستی از انواع پروژه‌های وم که می‌توان به عنوان بخشی از آموزش (و مأموریت‌ها و فعالیت‌های پسا آموزشی) انجام داد را می‌توانید در بخش 5، کاربردها صفحه (مشاهده نمائید. مشخصاً انتخاب پروژه‌های B عمیق‌تر و به همان نسبت بلند پروازانه‌تر هستند.

انتخاب A: برنامه‌ی سه مرحله‌ای آموزش وم

فعالیت‌ها به سه مرحله تقسیم می‌شوند و ما بین هر مرحله بین 1 الی 8 ماه فاصله زمانی خواهد بود.

مرحله اول و آموزش در یاری‌رسانی وم

➤ یک دوره‌ی آموزشی 12 روزه برای 12 نفر در کشور همکاری‌کننده برگزار می‌شود. هنرجوها می‌توانند از میان گروه‌های اجتماعی محلی، انستیتوهای تحقیقاتی، آژانس‌های دوستیو یا NGO انتخاب شده باشند. پس از اتمام این دوره‌ی آموزشی هر هنرجو یک مأموریت پسا آموزشی را با یکی از آموزش دهندگان «این سایت» بر می‌دارد. هدف آنها این است که با حمایت «این سایت» و این مأموریت را طی ماه‌های پس از آموزش به پایان برسانند.

➤ این آموزش‌ها شامل آموزش‌های تجربی «مهار سپاری» به همراه 5 روز کار میدانی خواهد بود که هدف آن قدرت‌بخشیه اجتماعات محلی است که با آنها کار می‌کنیم تا آنها به سمت تغییراتی که خود آنها را هدایت می‌کنند هدایت شوند.

مرحله دوم تمرکز بر روی مأموریت‌های پسا آموزشی: آموزش در عمل توأم با پشتیبانی

➤ مأموریت‌های بعد از دوره‌ی آموزشی شامل یاری‌رسانی وم در اجتماعاتی می‌شود که از سوی سامان دهندگان هنرجوهای محلی تعیین می‌شود. یاری‌رسانان مهارت‌های خود را از طریق کار میدانی افزایش می‌دهند.

➤ «این سایت» از طریق ایمیل و تلفن و فاکس عمل پشتیبانی را در طول انجام مأموریت پسا آموزشی بر عهده می‌گیرد.

➤ امر انتخاب: آموزگار «این سایت» ممکن است مجدداً به دیدار سازمان‌هایی برود که می‌خواهند هرچه سریعتر و با مهارت بیشتر از تکنیک‌های وم در قالب استراتژی‌های ارتباطاتی / توسعه‌ای / تحقیقاتی خود بهره ببرند. بین 7 الی 14 روز برای کمک به همکاران طول می‌کشد تا آنها بتوانند فاز دوم کار وم را راه‌اندازی کنند. به عنوان مثال، بتوانند همراه با «این سایت» یک کارگاه با شرکت‌کنندگان ذی‌نفع اما ناهمگن به راه بیان‌اند و یا به تبادل تکنولوژی وم از یک جامعه‌ی محلی به یک جامعه‌ی محلی دیگر بپردازند و غیره ...

همکاران مهارت‌های لازم را برای تکرار مستقل چنین رویارویی‌هایی را توسط خودشان در مراحل مختلف برنامه‌ی تحقیقاتیشان به دست خواهند آورد. این کار همچنین فرصتی است تا هرکدام از همکاران وم کار خودشان را هم‌بسته سازند، در مأموریت‌های پسا آموزشی کمک کنند و در صورت نیاز آموزش‌های جدیدی را ببینند (مانند تدوین فیلم).

مرحله سوم: (انتخابی) تبادل، یکپارچگی، مشارکت و ترویج

➤ هنرجوها برای 3 الی 5 روز گرد هم می‌آیند تا با دقت به فیلم‌های وم یک دیگر که در طول مأموریت‌های پسا آموزشی ساخته شده‌اند بازنگری کنند. به عنوان گروه ما پیرامون مشکلات پیش آمده، دست آوردها و درس‌هایی که آموخته‌ایم به بحث خواهیم نشست. این همچنین فرصتی خواهد بود برای افزایش آموزش تدوین و کارکردن بیشتر بر روی فیلم‌های وم یک‌دیگر و همچنین پالایش ارتباطات و استراتژی اشاعه و ترویج. این آموزش دوجانبه می‌تواند به کارگاه‌های بیشتری پیوند بخورد و یا حتی ممکن است به یک جشنواره کوچک از فیلم‌های وم برای همکاران محلی، سیاستگذاران، حمایت‌کنندگان و مردم ختم شود.

انتخاب B: ساختن ظرفیت نهادی نفر به نفر

این انتخاب برای کسانی است که می‌خواهند به طور نزدیکتری با «این سایت» همکاری داشته باشند. در این صورت برای «این سایت» این امکان وجود خواهد داشت که محصول نهایی را از لحاظ داشتن بالاترین کیفیت ضمانت کند چه از لحاظ تأثیرگذاری بر روی زمین‌تحقیقی و چه از لحاظ ویدئوهای تولید شده‌ی نهایی.

«این سایت» و شرکا یک برنامه‌ی کامل وم را برنامه‌ریزی خواهد کرد. تدوین با هماهنگی «این سایت» صورت خواهد گرفت و 2 الی 3 نفر نیز در تمامی جنبه‌های یاری‌رسانی وم آموزش خواهند دید.

مرحله اول: کار با هم‌دیگر در زمین تحقیق

- آماده‌سازی تیم: 2 روز برای آماده‌سازی اعضای تیم آموزش برای آموزش مبانی وم
- حدود 10 روز کار میدانی بر روی جامعه‌ی محلی انتخاب شده.
- جمع‌آوری برداشت‌ها، انجام تدوین مقدماتی، بازخورد تیم و برآورد.
- در طول مدتی که فیلم در حال تدوین شده است هنرجویان می‌توانند به مأموریت پس‌آموزشی خود با حمایت و پشتیبانی «این سایت» بپردازند.

- مرحله دوم: دیدار بازگشت، ترویج، عمل و برنامه‌ریزی برای فاز بعدی**
- فیلم تکمیل شده توسط کسانی که درگیر فرآیند وم بودند بازبینی می‌شود. اجتماعات و همکاران محلی در مورد نحوه‌ی استفاده‌ی بهینه از فیلم تصمیم‌گیری می‌کنند. این می‌تواند شامل استفاده‌ی فیلم به عنوان ابزاری کارگاهی و آموزشی در اجتماعات همسایه نیز باشد و غیره ... شاید هم یک بازبینی با حضور سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیرندگان سطح بالا تدارک دیده شود.
 - فاز دوم کار وم می‌تواند در این دیدار کلید بخورد.
 - کارگاه تدوین با استفاده از مصالح به دست آمده از مأموریت‌های پساآموزشی.
 - برنامه‌ریزی برای کار وم بیشتر که می‌بایست توسط هنرجوها انجام شود و توسعه‌ی استراتژی‌های ترویج و ارتباطات.

مرحله‌ی سوم: (انتخابی) یکپارچه سازی و ترویج نهایی نتایج.

- تولید 2 الی 3 فیلم تکمیل شده -تهیه توسط «این سایت» و همکاران محلی - که در آن تمامی مصالح تصویری تولید شده توسط «این سایت» و هنرجوها به نوعی گردآوری شده‌است. این فیلم‌ها در آن واحد گروه‌های هدف متعددی را نشانه می‌روند.
- اشاعه‌ی محلی و ملی که توسط کشور میزبان صورت می‌گیرد.

برنامه‌های آموزشی معمولی «این سایت»

علاوه بر آموزش درون کشورهای مختلف و انجام پروژه‌های وم، «این سایت» دارای برنامه‌های معمول آموزشی در آکسفورد، UK است. ما گاهی هم آموزش وم را در فرانسه و اسپانیا (برای فرانسه و اسپانیایی زبان) انجام می‌دهیم. ما یک دوره‌ی آموزش 5 روزه و همچنین یک دوره‌ی عمقی‌تر 10 روزه داریم.

2. گزارش‌های شخصی ازت استفاده از وم در میدان

امیلی فلاور از اتحادیه «این سایت» از تجربه‌ی خود در مورد یاری‌رسانی در پروژه‌ی ویدئوی مشارکتی در Gahkuch در جون 2004 می‌گوید:
من در ساختن یک فیلم مشارکتی در Gahkuch در شمال پاکستان در جون 2004 مشارکت داشتم. پروژه‌ای که من انجام می‌دادم یک ویدئوی

کلاسیک ترکیبی بود که جایی ما بین یک ویدئوی مشارکتی کاملاً پاسخگو و مشاوره‌ی کاملاً بسته قرار می‌گرفت.

فیلم بخش کوچکی از یک برنامه‌ی بزرگ تحقیقاتی در مورد منابع طبیعی بر روی شیوه‌ی معیشت شبانی (Pastoralism) در Karakoram و سلسله جبال هیمالیا بود. با هدف تولید نتایج تحقیقاتی که برای خود مردم زمین تحقیق مفید باشد تیم ویدئو برای گرفتن فیلم‌هایی که قرار است اهمیت و سودمندی تحقیق پیرامون منابع طبیعی را به مردم نشان بدهند به درون منطقه گسیل شدند.

شما می‌توانید این را هر جور که دلتان می‌خواهد تفسیر کنید اما این کار من نبود بلکه کار خود روستائیان Gahkuch محسوب می‌شود.

بنابراین با چند ایده، روش، یک دوربین، مترجم‌ها و هماهنگ کننده‌ای از سوی برنامه‌ی حمایت روستایی مؤسسه آقاخان به درون ناحیه Gahkuch رفتیم. خوشبختانه خود روستائیان به خوبی می‌دانستند که چه کار می‌خواهند بکنند و پس از توضیحات مختصر پیرامون خدماتی که ما می‌توانیم به آنها بدهیم آنها شروع به فهرست کردن موضوعاتی کردند که می‌توانست ساختار فیلم را سامان بخشد و نمایندگان را نیز پیشنهاد کردند.

در طول چند ساعت ما حسابی در درون زمین تحقیق فرو رفته بودیم و مشغول صحبت کردن با مردم شده بودیم در حالی که یک گروه فیلم‌برداری هم مشغول برپایی یک مصاحبه برای تکمیل فیلم قبلی خود در مورد پخش کود شیمیایی بودند. نقش‌ها عوض شده بود، فیلم‌برداری نظاره‌گر شده بودند و مصاحبه‌گرها نیز جایشان با مصاحبه شونده‌ها جا به جا شده بود. یک ساعت بعد ما در اطاق جلویی یک نفر از همان حوال نشسته بودیم و داشتیم به راش‌های فیلم نگاه می‌کردیم. آنها راضی بودند و برای بهتر شدن کار مرتباً پیشنهادهاتی میدادند و اینگونه بود که کار جلو رفت.

چالش‌هایی که من خودم را برای روبروشدن با آنها از نظر دسترسی به بخش‌های مختلف جامعه، کارکردن با زنان، وجود شخصیت‌های اقتدارگرا و فقدان علاقه برای همکاری و ... ردیف کرده بودم همگی بخار شدند و به هوا رفتند. ما از این گروه به آن گروه می‌رفتیم و کارگاه‌هایی برای ایجاد تصویری از نیازها و نحوه‌ی استفاده‌ی روستا از منابع خود برپا کردیم. ما توانستیم تا به دست روستائیان دوربین بدهیم و به آنها برای تماشای فیلم‌ها ملحق شویم. بعضی از هنر جوهای خانم، دوربین را برای ساختن یک فیلم در مورد صنعت نساجی محلی قرض گرفتند... گروهی از

مردان جوانی یکی از پدران خود را که برای کوچ تابستانی آماده میشد فیلمبرداری کردند. یک زن تاجر متمول یک فیلم کوتاه را راجع به تولید عسل و فواید آن کارگردانی کرد. گروه زنان نقش خود را در جذب و پذیرش کمک از خارج از روستا توضیح دادند. از همه طرف فیلم‌هایی با رویکردها و روش‌ها و مصاحبه‌های جدید سر بر می‌آوردند.

نمایش‌های فیلم‌ها مباحثی پیرامون موضوعاتی مهم مانند فایده‌ی این تحقیق و نحوه‌ی دسترسی روستا به منابع بیرونی اطلاعات ادامه می‌یافت. مشارکت اتفاق می‌افتاد من نسخه‌هایی از هر آنچه با هم فیلم گرفته بودیم را به همراه دانشی که هر کس از تجربه‌ی آن لذت برده بود را پشت سر خود به جای گذاشتم.

در طول تدوین بود که خصوصیت «دو رگه» Hybrid بودن فیلم خودش را نشان داد. پیام و هدف اصلی که در طول فیلم‌برداری از ذهن من محو شده بود حالا می‌بایست از درون یک کتابخانه‌ی کامل از فیلم‌های برداشت شده بیرون کشیده شود. ساعت‌ها فیلم می‌بایست برش بخورند تا از میان آنها 30 دقیقه فیلم قابل ارائه در کنفرانس به دست بیاید. قسمت‌های برداشت شده از درون روستا می‌بایست در فیلم به کار گرفته شوند اما پلان‌های مانند افرادی که در طول مصاحبه می‌زنند زیر خنده یا کسی که با گذاشتن یک شاخه گل در دهانش ادای فیلم‌های هندی را در می‌آورد در حالیکه زنان به طور هیستریک به او زل زده‌اند و یا صحنه‌هایی از آواز یک ستاره‌ی محلی و یا مصاحبه‌ای به سبک BBC در مورد Ice plantation my thology (؟؟) یا نماهایی از دوستان و بستگان و عابرین و غیره ... چه نسبتی می‌توانند با فیلمی درباره‌ی روستا داشته باشند؟!

نهایتاً این‌ها اهمیتی نداشتند چون فرآیند اصلی خود فیلم بود. ما نسخه‌ای را به Gahkuch فرستادیم. من دلوپس بودم. چگونه من می‌توانم به کار سخت آنها ادای دین کنم؟ من تدوین بیشتری را برای دفعه‌ی بعد به آنها مدیون بودم. آنها (اما) از کار خوششان آمد. نسخه‌ای را هم به کنفرانس فرستادیم. در آنجا فیلم‌ها به صورت تسریع‌کننده‌های فوق‌العاده‌ای برای ایجاد مباحثه عمل کردند و همانطور که انتظار می‌رفت به موضوعات «جان» دادند.

دومینیک الیوت، اتحادیه «این سایت» درباره تجربه‌ای خود از استفاده‌ی وم در Nalawi در دسامبر 2005 می‌گوید:

منبا گروهی مبتلا به HIV مثبت در M'beka، ناحیه‌ای با یک ساعت فاصله در خارج از Blantyre کار کرده بودم. این کار را با GOAL (یک NGO ایرلندی) سازماندهی کرده بودم. این NGO این گروه‌ها را تشکیل داده بود به عنوان راه‌حلی برای کمک به افراد مبتلا به HIV+ تا آنها بتوانند از همدیگر حمایت کنند و دیدگاه جامعه را نسبت به وضعیت خود تغییر بدهند. این گروه به خصوص در حدود شش ماه به حیات خود ادامه داد و فعالیت‌هایی مبتنی بر PRA داشتند تا بتوانند خود را سرپا نگهدارند. در روز اول، بعد از دعوت از آنها برای شرکت در پروژه ما بازی‌های «اسم» و «قایم شدن» را انجام دادیم تا ببینیم آیا آنها مایلند که این کار را ادامه بدهند یا نه. طبیعتاً همه‌ی آنها تمایل داشتند و ما برای دیداری مجدد در چند روز بعد که همه در آن وقت آزاد داشته باشند هماهنگی کردیم. بعد از انجام چند بازی مقدماتی و تمرین‌های دیگر وم ما یک استوری بورد شش قسمتی را طراحی کردیم و برای هر شات دو نفر را تعیین کردیم (آنروز ما 12 نفر بودیم) آنها یک درامای کوچک راجع به عیادت از یک همسایه مریض که حاضر بود پیش جادوگر برود اما قدم به بیمارستان نگذارد تا مورد آزمایش قرار یگیرد را آماده کردند. عیادت کنندگان او را مجبور کردند که به بیمارستان برود و سپس کمی در کارها به او کمک کردند تا او بتواند بیرون برود. این کار کلی تفریح به همراه داشت و به جلسه‌ی بعدی کشید.

جلسات سوم و آخرین که مصادف با آخر سفر من بود، به طور جالبی پر بار بود. وقتی که من به آنجا رسیدم آنها در حال گفت و گو بر سر افرادی بودند که مایل به فیلم‌برداری بودند. ما در عوض یک جلسه‌ی برنامه‌ریزی را ترتیب دادیم.

آنها آواز خواندند، دعا خواندند، گروه را معرفی کردند، داستان‌هایی شخصی را تعریف کردند (آنهايي که خودشان مایل بودند) و از فعالیت‌های مختلفی که به عنوان یک سیستم انجام داده بودند فیلم گرفتند: کودسازی، پرورش سبزیجات که آنها با هم قسمت می‌کردند تا بدنشان را سالم نگه دارند، فروش درخت سقز و نگهداری پول در یک حساب مشترک تا در صورت لزوم بتوانند از همدیگر حمایت کنند، عیادت از بیماران و کمک به آنها در کارخانه اجاره‌ی یک مزرعه ذرت و استفاده‌ی اشتراکی از آن برای مراقبت از سلامتی همدیگر، آموزش مهارت‌هایی مانند نوشتن به یکدیگر و به طور کلی پشتیبانی از همدیگر و بالابردن روحیه‌ی افراد و ایجاد یک فضای فارغ از تبعیض و تغییر دیدگاه جامعه. آنها تمامی این موارد را به

وجهی بسیار زنده و پویا فیلمبرداری کردند به طوری که یک نفر در مورد یک فعالیت توضیح می‌داد در حالی که دیگران در پس زمینه مشغول انجام دادن همان کار بودند به عنوان مثال: کودسازی، کار در مزرعه‌ی ذرت، آموزش، انجام کارهای خانه برای یک عضو بیمار و ...

ما حتی به خانه‌ی یک بیمار رفتیم، فردیکه عضویاز این گروه بود و آنها فیلمبرداری از خود را توسط بازآفرینی یکی از این زائیده‌ها سازماندهی کردند - اگرچه خود این بازدید یک دیدار واقعی بود! من این فیلم‌ها را دوباره برای خودشان در پایان نمایش دادم و از بازخوردها فیلمبرداری کردم.

دیدن اینکه آنها تا چه حد از این کار لذت برده‌اند واقعاً لذت بخش بود. اینجا خودتان برخی از اظهار نظرهای برجسته را ببینید:

«ما، اعضای گروه حمایتی Chikondi AIDS بسیار از دیدار شما ممنونیم، ما حتی فکرش را هم نمی‌کردیم و حتی نمی‌دانستیم که یک روز ما آموزش خواهیم دید تا خودمان به تنهایی با دوربین کار کنیم. به همین دلیل است که ما اکنون تا این حد خوشحالم و از شما می‌خواهیم که قدرانی ما را به دوستانتان برسانید. به آنها بگوئید که ما بسیار آموختیم، چیزهایی که حتی انتظارش را هم نداشتیم. در واقع کلمه‌ای برای ابراز قدرانی خود پیدا نمی‌کنیم»

«من و حالا ما به روشنایی قدم گذاشته‌ایم و از GOAL Malawi ممنونیم که این مرد را به سمت ما فرستاد تا با کارکردن با دوربین را یاد بدهد. همین حالا آنهایی که نمی‌خواستند هویت آنها فاش شود [و به همین دلیل در این کار شرکت نکردند] به ما حسودیشان می‌شود چون به ما کلی خوش گذشت!»

«من خیلی خوشحالم چون همیشه آدم‌ها را در تلویزیون می‌دیدم و هیچ وقت برای من پیش نیامده بود که بفهمم آنها چگونه از آنجا سر در می‌آورند و ناگهان یک روز من هم صورت خودم را توانستم بر روی صفحه ببینم. من خیلی خوشحالم و خوشحال خواهم مرد!»

«از سوی تمام گروه می‌خواهم از شما برای آمدنتان تشکر کنم، همانطور که می‌دانید هدف این گروه این است که حال هم دیگر را خوب کنیم و تبعیض و نابرابری را از بین ببریم و شما که البته از منزلت شما بی‌خبر هستیم - سر و کله‌تان پیدا شد و شیوه‌ای که شما با ما کار کردید خود شیوه‌ای برای مبارزه با نابرابری بود. شما حال ما را خوب کردید. راستش

را بخواهید هر چقدر هم که ما تلاش کنیم تا هوای هم را داشته باشیم تا بر ترس‌ها غلبه کنیم باز هم وقت‌هایی هست که ترس‌ها طغیان می‌کنند و همچنین گاهی اوقات ما با یکدیگر شروع می‌کنیم به کلنجار رفتن و توی سر و کله‌ی هم زدن اما حضور شما در میان ما و این روزهای آخر واقعاً معرکه بود!»

هیگ پرسل، نویسنده و مستندساز از تجربه‌ی خود در آموزش «این سایت» در بلغارستان 2005 می‌گوید:

فارغ از بدبینی‌های اولیه من به عنوان یک مستندساز سنتی، من هم اکنون متقاعد شده‌ام که موضوع فیلم‌های ما یعنی «مردم معمولی» قادرند برای کار کردن با دوربین آموزش ببینند آنهم با نتایج کاملاً مثبت.

تکنولوژی جدید Camcorder بسیار کمک کننده است اما تکنیک آموزشی «ویدئوی مشارکتی»، «این سایت» به طور واقع نتیجه بخش است. فواید آن کدامند؟ مسلماً آموزش استفاده از دوربین و به کارگیری آن در درون یک گروه امری فوق العاده است این کار به روابط اجتماعی کمک می‌کند. اما آنهایی که فیلم را می‌بینند چه؟

من از طریق فیلم‌های «این سایت» متقاعد شده‌ام که تحت شرایطی مردم بسیار آزادانه‌تر و حقیقی‌تر سخن می‌گویند اگر به این شیوه از آنها فیلم‌برداری شود. من از فیلمی که توسط بچه‌های آکسفورد ساخته شده بود مثال می‌آورم: والدین این بچه‌ها به سرطان مبتلا بودند و این بچه‌ها در فیلم راجع به زندگی خانوادگی و بیماری والدین خود و تأثیر آن بر زندگی آنها صحبت می‌کردند. واقعاً فیلم درخشانی بود که بسیاری چیزها را به من آموخت و احتمالاً بسیار کمک کننده بوده است چون توسط خود بچه‌ها فیلم‌برداری شده بود. همین موارد را می‌توان در مورد وم‌هایی که در مورد کنترل مولدیتوسط گروه‌های زبان در هندوستان تولید شده‌اند و یا وم‌های که برای توسعه‌ی پایدار در میان کشاورزان ترکمنستان ساخته شده‌اند ابراز کرد.

دیدن کریس لانچ در حال کار تجربه‌ی جالبی بود، او وضوح، روش‌شناسی موفقی را در آموزش وم ارائه کرده است. نتایج این روش‌شناسی، سهم مهمی در توسعه‌ی اجتماعی و نمایش مشکلات این جهان رو به توسعه دارد. این یک فیلم‌سازی «معکوس» است.

این استفاده از دوربین به عنوان وسیله‌ای برای کمک به مردم است تا آنها بتوانند به خودشان کمک کنند و نه وسیله‌ای برای رسیدن به یک محصول نهایی مانند فیلم‌های هنری.

این یک نوآوری مهم است که «این سایت» طلایه‌دار آن است. بریده‌ای از مجله نیک لانچ در آموزش بین‌المللی PRA، PRAXIS، هندوستان، سپتامبر 2005. کار فیلم‌سازی من با جدید تمام شروع شد و همراه با آن ترس‌های من از اینکه تبدیل به یکی از «اهل سینما» بشوم ظاهر شدند. پیش از آن من با یک گروه کوچک مشتاق از کارگران توسعه‌گرا در افغانستان همکاری می‌کردم.

من ویدئوی مشارکتی را از طریق چند بازی ساده معرفی کردم و کلیپ‌هایی از فیلم‌های قبلی را نمایش دادم. این یک شروع بود اما فرصت این را نداشتم تا عده‌ای را برای دستگیری خودم آموزش دهم. من می‌بایست به تنهایی فعالیت‌های اولیه را مستندسازی می‌کردم. من نگران بودم که این کار ممکن است تأثیر غلطی بر روی هنرجوها بگذارد. من بسیار شاهد آن بوده‌ام که فرآیند وم دچار بد فهمی شود. برخی از مردم فکر می‌کنند که این نوعی فیلم‌سازی حرفه‌ای است که کارش مستندسازی فعالیت‌های مشارکتی است. به تصور من، این سوء تفاهم می‌توانست دلیل عدم اقبال مردم به ثبت‌نام در مدول‌های وم و تصمیم آنها برای حذف آن باشد.

حال، اینکه من اینجا بودم و بخت این را داشتم تا آگاهی و شوق برای انجام وم را افزایش دهم باعث شد که این بد فهمی از طریق یک «مثال بد» ابدی شود!

جلسات ویدئوی مشارکتی

من بیشتر وقت آزاد خودم را (اگر شانس می‌آوردم، در حدود چند ساعت در بعدازظهرها) صرف این می‌کردم تا به مردم مزه‌ی ویدئوی مشارکتی را بچشانم. من 20 شرکت کننده را از درون یک فهرست ابتدایی 49 نفره انتخاب کردم.

من واقعاً از اقبالی که به وم شده بود تحت تأثیر قرار گرفته بودم و آنرا به عنوان نشانه‌ای از موفقیت آتی وم تعبیر کردم.

در جلسات بعدازظهر وم ما بازاری‌های اصلی را که «این سایت» برای انتقال مهارت‌های دوربینو درگیرکردن مردم در کارگروهی و داشتن «صدا» استفاده می‌کند انجام می‌دادیم. مفرح‌ترین بخش ماجرا بازی «کومیک استریپ» بود که در آن انواع و اقسام شات‌ها و استوری بورد را معرفی می‌کردم (طراحی بر روی کاغذ با کمک تصویر). اما جلسات بسیار محدود و زمان بسیار کوتاه بود. من تا حدودی ناامید شدم و فکر کردم که به جایی نخواهیم رسید. فیلم‌سازی در سایرمدول‌ها، گرچه کمی بیمزه اما خوب پیش می‌رفت. جای زیادی برای ابراز خلاقیت شرکت‌کنندگان و ورود ایده‌های جدید وجود نداشت. من از اینکه حواص هنرجوها و سایر شرکت‌کنندگان و ورود ایده‌های جدید وجود نداشت. من از اینکه حواص هنرجوها و سایر شرکت‌کنندگان را پرت کنم احساس خوبی نداشتم و بالاتر از همه جایی برای افزایش کنترل شرکت‌کنندگان بر روی فرآیند تولید فیلم وجود نداشت. (حداقل) به عنوان یک یاری‌رسان وم که همواره هدف اصلی من بوده است. در مدول‌ها، شرکت‌کنندگان از دوربین برای ضبط مباحثات و نقش‌هایی که بازی می‌کردند استفاده می‌کردند. ما مقدار زیادی از کلاس روبرت فیلم‌برداری کردیم و آنها را در فیلم‌نهایی گنجانیدیم. ما از ویدئو استفاده کردیم تا هنرجویان را قادر سازیم تا رفتارها و زبان بدن را در داخل یک بازی به نام «قدرت طلب» بازتاب دهند. این کلاس بخشی حیاتی از آموزش هر فرد بود و خود من از آن بسیار اندوختم.

سفرها به میدان

من تجربه‌ی هیجان‌انگیز و آموزنده‌ای در میدان داشتم. با یک گروه از هنرجویان پایه‌ی PRA من وم را به عنوان ابزاری برای شکستن یخ رابطه معرفی کردم و بازی «نام» را با گروهی از زنان یاری‌رسانی کردم در حالی که منتظر بودیم تا سایر خانواده‌ها هم به ما ملحق شوند (به عکس روی جلد نگاه کنید). نتیجه فوق‌العاده بود! من چرخش انرژی را از یک

حس ناامنی و تنش (به خاطر حضور یک گروه آدم غریبه که سوار یک جیبی به آنجا آمده بودند) به سمت حس پویا که هم سبک بود و هم سرگرم کننده احساس می‌کردم. وقتی که زنان شروع به استفاده از دوربین کردند فضا پر شد از خنده و کف زدن و شادی. به محضی که ما شروع به بازبینی برداشت‌ها کردیم تمام مردمیکه گرد دوربین جمع شده بودند بلند شدند و به محطوه‌ای باز در وسط روستا رفتند و ما را هم همراه خود بردند. هنرجویان زن به داخل حلقه‌ای از زنان کشیده شدند که آواز و هارمونی صدای آنها اثری هیپنوتیزم کننده داشت. یک مرد جوان با یک دوربین به داخل حلقه دوید و یک مرد مسن هم در اطراف او شروع کرد به رقصیدن و قر دادن. آواز خوانی فوق العاده بود و با حرکات زیبا و ریتمیک دست‌ها و پاها و بازوها همراه شده بود. من از اینکه وم جادوی خود را نشان داده بود و ما را کنار هم آورده بود بسیار هیجان زده بودم. از طریق بازگرداندن چیزی ولو کوچک به جامعه موانع فرو ریخته بود.

تمرینات PRA را من هم از طریق سایت‌های درون میدان شاهد بودم و هم از طریق تجربه‌هایی که درباره‌شان می‌شنیدم و از سوی هنرجویانی انجام می‌شدو باعث تقویت باور من به فایده‌ی ترکیب کردن PRA و وم می‌شدند.

من می‌دیدم که چگونه PRA می‌تواند انتخابی و گرایش دار باشد اگر بدون مهارت لازم اعمال شود. من قصد آزردن کسی را نداشتم و می‌فهمیدم که این یک تمرین آموزشی است. روستائیان به عنوان مؤش‌های آزمایشگاهی بعضی اوقات افسوس زده می‌شدند و گاهی خسته و حتی عصبانی از اینکه PRA شده‌اند. آنچه که مرا نسبتبه وم راضی نگه می‌دارد این است که در این فرآیند، آدم فوراً میتواند چیزی را به مردمیکه دانش و وقت خود را صرف کرده‌اند باز گرداند. این کار مفرح و معمولاً تازه و غیرمعمول است چون دوربین برخلاف معمول به دیگران داده می‌شود. هرکس می‌تواند آنرا به دست بگیرد و امتحانکی بکند و نتیجه هم فوری و سرگرم کننده است. تمام اینها در حرفی که یک زن مسن قبل از اینکه ما محل را ترک کنیم به ما گفت خلاصه شده است:

«به ما با شما خوش گذشت، هم شما خوش بودید هم ما. کمی خستگی در کردیم!»

دومین تجربه‌ی میدانی واقعاً تجربه‌ی قدرتمندی برای من بود. صبح روز آخر بود و هنرجوها مشغول دادن گزارش از نتایج دو روزکار خود با

گروهی از روستائیان بودند. این مردم اکثراً قبایلی بودند که بر روی زمین دیگران کار می‌کردند. یکی از هنرجوها به من گفت که برخی از روستائیان شکایت داشتند که وقت آنها با شرکت در فیلم تلف شده‌است و آنها از کار و درآمد خود مانده‌اند. من مطمئن نبودم که چه کسی به آنها گفته بوده است که آنها حتماً باید آنجا باشند. طبعاً من متوجه چیزی متفاوت در اینجا شدم. من آنرا به صورت حسی از خشم و ناامیدی دریافت کردم. طبیعتاً دید من دیدی سطحی از ماجرا بود: این زنان لباس‌های محلی پر زرق و برق و جواهراتی را که من در روستای اول دیده بودم به تن نداشتند. جو حاکم بر فضا سنگین‌تر بود و من تعدادی از بزرگسالان را دیدم که بلند بلند مشغول جر و بحث بودند. به نظر می‌آمد که نسبت به این تبادل نوعی خشونت پنهانی در جریان است.

گروه وقتی که هنرجوها به سراغ جدول‌ها و نقشه‌هایی رفتند که توسط روستائیان تولید شده بود خسته و کم حوصله به نظر می‌آمد. برای هنرجوها سخت است که از یک تمرین 2، 3 روزه انتظار بیرون آمدن چیزی مفید و ملموس را داشته باشند.

یک ساعت قبل از رفتن من پیشنهاد نمایش وم را دادم تا شاید حال و هوا را کمی آسان‌تر کنم و به این ترتیب بتوانیم آنجا را با برجای گذاشتن حسی مثبت ترک کنیم.

ما بازی «نام» را انجام دادیم و به این ترتیب هرکس که می‌خواست می‌توانست دوربین را به دست بگیرد و یا در فیلم ظاهر شود. بعد ما درگیر یک مقوله شدیم: یک گفت و گوی کوتاه پیرامون انتخاب یک موضوع برای ساختن یک فیلم کوتاه. به نظر می‌آمد که توافق بزرگی بر سر موضوع زیاده روی در مصرف الکل از طریق ساختن یک داستان ساده وجود دارد و بعد ما با ماجرا رفتیم! من در ادامه‌ای این ماجرا سهم کوچکی داشتم چون طرز کشیدن استوری بورد و وارد کردن ایده‌ها در «Cartoon boxes» را توضیح دادم «زمان کافی برای یاری‌رسانی از طریق مترجم وجود نداشت» و همه چیز مانند یک رویا اتفاق افتاد.

این گروه از مردم به خوبی می‌دانستند که چه می‌خواهند بگویند و اینکه چگونه یک تئاتر را که نشان‌دهنده زندگی واقعی آنها است بازی کنند. تماشای این بازی بسیار مرموز بود چون به نظر می‌آمد که گویی آنها همیشه همین نقش را بازی می‌کرده‌اند.

برخی از صحنه‌ها خشن بود و من ناچار بودم تا خیلی ملایم دخالت کنم. یکبار برای اینکه یک زن مسن را از دست خودش نجات دهم: دیدن خشم و لرزشیکه سرپای او را فرا گرفته بود به من این حس را منتقل می‌کرد او یک عمر درد واقعی را به همنی صورتی که الان بازی می‌کند ابراز کرده است. بعدها وقتی که من با یک مترجم همراه شدم از حقیقت ماجرا حتی بیشتر از پیش شگفت زده شدم:

در اینجا یک مرد بود که به شراب خانگی معتاد بود، او خودش را بازی می‌کرد و زن او که هر شب از او کتک می‌خورد از او فیلم می‌گرفت. سپس سیرامه 20 ساله میکروفون را خودش به دست گرفت و به گروه روستائیانیکه گرد او جمع شده بودند نگاه کرد. حالا شوهرش از او فیلم می‌گرفت. او به مردم گلت: «شوهر من مشروب خور است. او هر روز مرا می‌زند و از من سوءاستفاده می‌کند برای ما بسیار سخت است که خانواده را بگردانیم. ما دو پسر داریم. همه‌ی بار مسئولیت روی شانه‌های من است.» نمایش با التماس از سوی شوهر به پایان رسید: مردم، من به شما می‌گویم که مشروب نخورید. اگر من مشروب را ترک کنم می‌توانم خانواده‌ام را بهتر حمایت کنم. در کنار هم ما می‌توانیم وضعیت خود را به نفع خانواده‌مان بهبود بخشیم.» (نمایش کوتاهی که در بالا آمد در CD-ROM پیوست موجود است و توسط NGOهای محلی برای ترویج بحثی باز پیرامون الکل‌سیسم مورد استفاده قرار می‌گیرد.)

10 قدم «این سایت» برای استفاده از وم در مشاوره‌های اجتماعی

1. به یک گروه محلی مهارت‌های یاری‌رسانی و ویدئویی را آموزش دهید، به این ترتیب شما این مهارت‌ها را در داخل جامعه‌ی محلی انتشار می‌دهید و ایجاد ظرفیت می‌کنید.
2. اعتماد کنید. گروه دارای ارتباطاتی با گروه‌های به اصطلاح «سخت-یاب» هستند، آنها فرآیند مشاوره را به جایی می‌برند که در آن مردم احساس راحتی بیشتر می‌کنند: مرکز جامعه محلی و یا محل ملاقات‌ها، قهوه‌خانه‌ها، خانه‌های امن، چاه آب، محل لباسشویی و غیره...
3. تیم گروه‌هایی را حمایت و آموزش می‌دهد تا از ویدئو برای ثبت نظرگاه‌های خود استفاده کنند. کسانی که مشاوره را پیشنهاد می‌دهند می‌توانند تصمیم بگیرند که از سوالات استاندارد برای مصاحبه‌های ویدئویی استفاده کنند. این سوالات هماهنگی بیشتری با پرسش‌نامه‌های

- نوشتاری دارند. به عنوان انتخاب دیگر آنها می‌توانند دست گروه‌ها را برای خلاقیت باز بگذارند و اجازه دهند تا آنها خودشان فیلم را آنجور که مناسب تشخیص می‌دهند جلو ببرند.
4. تدوین‌های اولیه از ویدئو در مراحل مختلفی از پروسه تولید و به گروه‌ها نمایش داده می‌شود. به این ترتیب یاری‌رسانان از آنها فیدبک می‌گیرند و این به آنها در خلق تصویر حقیقی از نظرات متنوعی که در فیلم‌نمایی آورده خواهد شد به دست خواهد داد.
5. بازدید چند باره از گروه‌ها اعتماد به نفس و اعتماد را افزایش می‌دهد و به مردم اجازه می‌دهد تا با روند این فرآیند آشنا شوند و بفهمند که چرا و چگونه تصمیمات اتخاذ می‌شوند. همچنین این کار آنها را شانه به شانه‌ی پروژه و در مسیر رشد آن نگه می‌دارد.
6. ویدئوی نهایی تنوع وسیع جامعه را بازتاب می‌دهد و به افرادی که معمولاً صدای آنها شنیده نمی‌شود امکان شنیده شدن می‌دهد.
7. بیننده با مردم جامعه‌ی محلی به صورت چهره به چهره روبرو می‌شود چون فیلم‌ها احساسات و شخصیت غنی جامعه را ثبت می‌کنند. پرسش‌نامه‌ها و آمار به تنهایی نمی‌توانند به ما این ارتباط انسانی و فهم از آنچه آنها واقعاً می‌خواهند را بدهند.
8. همه‌ی برداشت‌ها پیاده‌سازی، تایپ و به داده‌های جمع‌آوری شده در طی فرآیند گسترده‌تر مشاوره اضافه می‌شوند به طوری که نظرات ضبط شده بر روی فیلم به طور همسان با نظرات جمع‌آوری شده در پرسش‌نامه‌ها مصاحبه‌های خانه به خانه و سایر روش‌ها قرار بگیرند.
9. ویدئوها را می‌توان به اعضای شوراها، مهندسان و نمایندگان جامعه نشان داد تا بتوان مستقیماً بر روی تصمیمات آنها اثر گذاشت.
10. با بازبینی نماها، مردم می‌توانند به نظرات خود بیافزایند و یا در دغدغه‌های هم دیگر شرکت کنند. به عنوان یک فرآیند توافق ساز این کار می‌تواند به فهم بهتری از نقطه نظرات سایر افراد ذی‌نفع بیانجامد.

«این سایت» در تحقیق مشارکتی

ما 11 اصل عنوان شده از سوی KFPT (1998) را برای هدایت پروژه‌های تحقیقاتی مشارکتی مفید می‌دانیم بخصوص وقتی که با همکاران همان فاز طراحی انجام شود و به هر فرددرگیر این اطمینان را بدهد که مبانی اخلاقی پایه رعایت خواهد شد. در ادامه این 11 اصل آورده شده‌اند و توضیح داده شده

است که وم چگونه می‌تواند به افزایش کارآیی ارتباطات و به کارگیری این اصول در تمامی مراحل تحقیق یاری‌رساند. درگیر شدن هرچه بیشتر گروه‌های محلی در تولید دانش به افزایش هرچه بیشتر کیفیت و اعتبار نتایج تحقیق می‌انجامد و ایجاد تغییر بومی را حمایت و تشویق می‌کند.

1. تصمیم‌گیری مشترک بر روی اهداف تحقیق

وم می‌تواند دیدگاه‌ها و نظرات همه‌ی گروه‌های ذی‌نفع را (در قبال افراد) محک بزند و م‌های تولید شده از سوی گروه‌های ذی‌نفع محلی می‌توانند به عنوان نمونه به صورت ملاک و پایه‌ای برای تنظیم اولویت‌های تحقیق عمل کنند.

2. توسعه‌ی اعتقاد متقابل

وم بازتابی از واقعیت مردمرا ارائه می‌کند که ورای زبان قرار دارد. خود روش‌ها به گونه‌ای هستند که درک متقابل و اعتماد را ما بین تولید کنندگان وم، محققین/یاری‌رسانان و سایر گروه‌ها تقویت می‌کنند.

3. اشتراک‌گذاری اطلاعات، توسعه‌ی شبکه‌ها

وم ابزاری ارزان قیمت برای بهره‌گیری از تخصص محلی و به اشتراک‌گذاری اطلاعات بیان فواصل طولانی است (از طریق پخش DVDها و CD-ROMها و از طریق شبکه‌ها). اطلاعات می‌توانند افقی توزیع شوند (میان گروه‌های ذی‌نفع و همکاران تحقیقاتی) و یا عمودی: با آژانس‌های حمایت کننده و سیاست‌گذاران.

4. تقسیم مسئولیت

به جای افراد، اجتماعات و گروه‌های همسان کنترل ارتباطات را به دست می‌گیرند. این کار در پروژه‌ی تحقیقاتی ایجاد علاقه می‌کند، به عملیات سرعت می‌بخشد، آگاهی را گسترش می‌دهد توافق سازی می‌کند و درگیری فعالانه‌ی بیشتری را به درون فرآیند تشویق می‌کند.

5. خلق شفافیت

وم می‌تواند همکاری میان محققین و افراد ذی‌نفع را شفافیت بخشد. فیلم‌ها به افراد ذی‌نفعی که درگیر فرآیند فیلم‌سازی بودند نشان داده می‌شود و نوعی مشارکت‌گذاری پویا به حرکت در می‌آید.

6. نمایش و برآورد همکاری

وم ابزار بی‌نظیری برای نمایش و برآورد است که می‌تواند مستقیماً در دستاورد گیرندگان (recipients) و گروه‌های ذی‌نفع قرار گیرد. مواد تدوین شده را می‌توان به زبان‌های مختلف ترجمه کرد و بر روی شبکه‌ها

به اشتراک گذاشت. این موارد همچنین می‌توانند به عنوان رسانه‌ی تکمیلی در نشریات علمی و کتاب‌ها به کار گرفته شوند و به این ترتیب صدای آدمهایی که تحصیلات رسمی کمتری دارند اما از آگاهی لازم برخوردارند را به درون خود راه دهند.

7. انتشار نتایج

ترویج نتایج بوسیله‌ی ومدارای توان بالقوه و ضریب انتشار بالایی است. ویدئوهایی که به این صورت مورد استفاده قرار می‌گیرند نه تنها نتایج پروژه تحقیقاتی را مستندسازی می‌کنند بلکه مثال‌هایی زنده از فرآیندهای مشارکتی را در عمل به نمایش می‌گذارند.

8. به کارگیری نتایج

نتایج تحقیقات به کار گرفته خواهند شد به شرطی که افراد ذی‌نفع محلی به تحقیق انجام شده علاقه داشته باشند به عنوان مثال آنها از همان مراحل اولیه به حساب آمده باشند. وم پیام‌آنهايي که در حالت عادی «صدایی» ندارند را به گوش می‌رساند یعنی آنهايي که معمولاً در کارگاه‌ها شرکت نمی‌کنند و در بسیاری از موارد قادر به خواندن و نوشتن نیستند. اما آنها هیچ از متخصصین محلی کم ندارند و دانش و دیدگاه‌های آنها می‌تواند نورتازه‌ای بر مشکلات کهنه بیافکند.

9. تقسیم عادلانه فواید

استفاده از وم در هر مرحله از پروژه به افراد بیشتری امکان دسترسی به دانش و اطلاعات را می‌دهد.

10. افزایش ظرفیت تحقیق

کار وم همواره شامل آموزش محلی و ظرفیت‌سازی است. این زمینه‌ای که تعیین می‌کند چه گروهی از افراد می‌بایست به عنوان یاری‌رسان وم تعلیم ببینند: محققین، گروه‌های NGO، آژانس‌های دولتی و یا اعضای خود جامعه‌ی محلی... .

11. امتداد دستاوردها

در دراز مدت پیش‌بینی می‌شود که ظرفیت‌سازی‌های وم به ایجاد و تثبیت مراکز رسانه‌ای شود که توسط مراکز تحقیقاتی و سازمان‌های NGO حمایت می‌شوند.

مردم محلی کنترل رسانه را برعهده خواهند داشت و از طریق آن با اجتماعات داخلی و خارجی ارتباط برقرار خواهند کرد. تنظیم‌شده توسط

آسترید بیونس گورونگ Astrid Björnsen Gurung، مدیر پروژه‌ی علمی و
(Mountain Research Institute) MPI

(5) فهرست ملزومات وم

توسعه‌ی تکنولوژی بسیار رقابتی شده است و دائماً در حال تغییر است. تولید کنندگان مداماً مدل‌ها و کارکردهای جدید را به بازار عرضه می‌کنند. به طور کلی یک عملگر و ماز این ماجرا سود می‌برد چون تکنولوژی‌های ویدئویی به این ترتیب مداماً ارزان‌تر، کوچک‌تر و از لحاظ استفاده آسان‌تر می‌شوند. اگرچه ما می‌دانیم که محصولات فهرستن شده در زیر ظرف چند ماه آینده ممکن است از رده خارج شوند اما ما آنها را به عنوان راهنمایی جهت کاهش بودجه‌ها و غیره ... عنوان می‌کنیم.

دوربین ویدئو mini-DV

دوربین دیجیتال با خروجی و ورودی DV. ورودی میکروفون. مطمئن شوید که صفحه‌ی نمایشگر آن بزرگ باشد. پاناسونیک و سونی بهترین هستند.

نمونه‌های پایین قیمت (500-600 پوند) هم خوب هستند به شرطی که شرایط بالا را داشته باشند. نمونه‌های میان قیمت ما بین (700 الی 800 پوند) هستند و دوربین‌های با کیفیت بالای 3CCD نیز از 1000 پوند به بالا قیمت دارند. ما اخیراً یک پاناسونیک مدل NV-GS400 خریداری کرده‌ایم و از آن حسابی راضی هستیم. انتخاب «این سایت» بهتر است که دو دوربین مدل متوسط بخرید تا یک دوربین مدل بالا. (زیر را نگاه کنید).

(انتخابی) یک دوربین ویدئوی دوم و یا دوربین عکاسی (حدود 200 پوند) این دوربین دوم وسیله‌ای است برای مستندسازی فرآیند به عنوان مثلاً فیلم‌برداری از کسی که در حال فیلم‌برداری است (مثلاً یکی از اعضای جامعه‌ی محلی). حالت ایده‌آل این است که یکی از یاری‌رسانان با استفاده از دوربین دوم و خیلی با احتیاط این کار را انجام دهد. (فقط 10 الی 20 ثانیه فیلم کافی است و این کار نباید برای کل فرآیند و یا شرکت کنندگان مراحت ایجاد کند).

دوربین دوم همچنین از این لحاظ سودمند است که به شما امکان کار همزمان بر روی دو گروه مجزا را می‌دهد. عکسبرداری هم برای مستندسازی فرآیند سودمند است: دوربین دیجیتال بهترین است چون برای

وم چیست؟

تدوین کردن راحتتر مورد استفاده قرار خواهد گرفت (ن.ک. به تدوین
بوسیله Pinneacle صفحه)

بلندگو برای اتصال به دوربین (بین 30 تا 50 پوند)

بلندگوها می‌بایست منبع تغذیه‌ی مجزا داشته باشند. بنابراین باطری هم لازم است. (بلندگوهای بدون باطری نمی‌توانند صدا را تقویت کنند و لذا صدا به قدر کافی بلند نخواهد بود)

باطری‌های اضافه ویدئو

این هزینه اضافه را نیز در بودجه‌ی خود در نظر بگیرید: آنها گران هستند اما برای کار بر روی نواحی روستایی و در افتاده اهمیت دارند. باطری را انتخاب کنید که بیشترین ظرفیت را داشته باشد (چیزی حدود 5 ساعت) و البته به دوربین شما بخورد (ما بین 100 الی 180 پوند)

میکروفون‌های با کیفیت Decent microphones

کیفیت صدا می‌تواند یک فیلم را بسازد و یا آنرا نابود سازد (ن.ک.ص). دو مدل متفاوت مورد نیاز است: یک میکروفون دستی خوب و ارزان است (ما بین 30 الی 50 پوند) همچنین یک میکروفون Zoom خوب با سیم طولانی و سه‌پایه برای مستقر کردن آن بر روی زمین. میکروفون‌های درونی دوربین خوب نیستند. میکروفون‌های Zoom گران هستند. مدل‌های Hama و یا Sennheiser بهترین هستند. (بین 150 الی 250 پوند)

سه پایه دوربین

یک سه پایه‌ی خوش بنیه و قوی را انتخاب کنید تا به خوبی بتواند دوربین را حفاظت کند و به آسانی نیافتد. می‌باید حباب نشانگر تراز بودن داشته باشد. مدل Manfrotto بهترین انتخاب است (حدود 250 پوند) اما مدل‌های خوب دیگری هم هستند که از 1000 پوند به بالا قیمت دارند.

تلویزیون

برای نمایش برداشت‌ها به جامعه‌ی محلی. (پروژکتوراز همه بهتر است به شرطی که بودجه این اجازه را به شما بدهد. چیزی حدود 1500 پوند) اگر ژنراتور ندارید پس بیک تلویزیون کوچک انتخاب کنید 120 ولتی یا 220 ولتی (حدود 120 پوند). هرچه صفحه کوچکتر باشد مصرف انرژی آن هم کمتر خواهد بود (که البته چیز مهمی است و اگر از سیستم خورشیدی انرژی می‌گیرید می‌بایستی به آن توجه کنید)

ضبط VCR (حدود 1000 پوند)

برای تدوین‌های اولیه و کپی کردن به آن احتیاج خواهید داشت. VCDها و DVDها به سرعت دارند جای نوارهای VHS را می‌گیرند اما در زمان نوشتن این کتابچه هنوز در بسیاری از مناطق روستایی نوار VHS دارای کاربرد و محبوبیت بود. داشتن یک دستگاه ضبط برای انجام تدوین‌های اولیه و انجام نسخه‌برداری از برداشت‌های اولیه (Rough cut) برای دادن آنها به شرکت کنندگان و همچنین برای کپی نسخه‌هایی و پخش گسترده‌تر آن لازم است.

منبع انرژی

برای کار در روستاها به ژنراتور از همه بهتر اما گران است، انتخاب‌های ارزان‌تر باطری اتومبیل (15-40 پوند) است که با یک شارژر باطری ماشین قابل شارژ است (50 پوند) و یا به کمک یک پانل کوچک خورشیدی 20 وات (100 تا 150 پوند) هر دو این راه‌ها برای برقرسانی به یک تلویزیون 12 ولت مناسب هستند با کمک یک مبدل 12 ولتبه 220 ولت (حدود 50 الی 80 پوند) می‌توان از یک تلویزیون کوچک 220 ولت هم استفاده کرد. (صفحه را نگاه کنید)

مواد مصرفی

نوارهای Mini-DV خالی برای دوربین فیلمبرداری (هرکدام بین 6 الی 8 پوند) حدود 4 الی 6 نوار برای سه روز پروژهی وم لازم خواهد شد. نوارهای خالی VHS هم برای گرفتن کپی برای روستائیان لازم است و مقداری بسیار بیشتر برای ترویج فیلم CDROM برای ترویج و اشاعهی نسخه‌هایی از فیلم، باطری برای میکروفون‌ها بلندگوها و غیره ...

ملزومات کامپیوتری برای تدوین

برای داشتن یک کامپیوتر خوب برای انجام کار تدوین حدود 1000 پوند باید کنار گذاشت (1800 پوند برای یک لپ‌تاپ). در غیر این صورت می‌توان یک کامپیوتر مدرن را آپ‌گریدکرد (برخی اوقات تنها به یک کارت firewire برای اتصال به یک هارد بیرونی نیاز است)

مشخصات موردنیاز

- ریز پردازنده ی پنتیوم 4
- سیستم عامل ویندوز XP
- سرعت پردازش برابر با حداقل 1.2Ghz (هر چه بیشتر، بهتر)
- 512Mb RAM (هر چه بیشتر بهتر)
- دیسک سختی با ظرفیت حداقل 40 گیگابایت. ممکن است شما به یک دیسک خارجی با ظرفیت 80 گیگ هم نیاز پیدا کند. (حدود 100 پوند) و یا یک firewire هارد درایو (80Gb، حدود 189 پوند)
- کابل‌های firewire 2×14pin تا 6pin و 1×6pin تا 6pin (هرکدام 14 پوند)
- کارت ویدئوی 64 تا 128 مگابایتی (خود کامپیوتر ممکن است خود به خود داشته باشد) توجه: کار تدوین وقتی که فایل‌های فیلم شما بر روی یک درایو خارجی ذخیره شده باشند بهتر انجام خواهد شد (انها نباید روی درایو C باشند). بنابراین به یک هارد دیسک خارجی با firewire یا USBZ مورد نیاز است (سرعت اتصال بالا) تدوین کاری زمان بر است، به خصوص برای تازه کارها بنابراین خوب است که سازمان حمایت کننده یک کامپیوتر مجزا را به این کار اختصاص دهد. لپ‌تاپ از این نظر خوب است که به تدوینگر اجازه می‌دهد تا کار را به همراه خود به

درون زمین تحقیق برد و این کار به شرکت‌کنندگان اجازه می‌دهد تا در فرآیند تدوین درگیر شوند و فیلم خود را تغییر بدهند.

ابزارها

این بخش به توصیف ابزارهای تولید ویدئوی مشارکتی، فرآیندها به ازای‌ها و تکنیک‌های آن می‌پردازد. آنها با نظم مشخصی در کنار هم قرار نگرفته‌اند می‌توان آنها را برحسب اولویت‌های پروژه و بدون نظم و ترتیب خاصی به کار گرفت. مانند همگی موارد پیشین در این کتابچه ما شما را به تجربه، اقتباس و ترکیب و اشتراک‌گذاری یافته‌های خود تشویق می‌کنیم.

جملات تصویری

تمرینی برای کمک به شرکت‌کنندگان تا راجع به موضوعات خاصی چند جمله‌ی ساده را دست و پا کنند و جلوی دوربین بگویند. این کار به مشخص شدن نقاط توافق و افتراق، ایجاد فضایی برای تصمیم‌گیری گروهی و افزایش خودآگاهی کمک می‌کند.

روش:

1. یک موضوع توسط یاری‌رسان برای هر شرکت‌کننده انتخاب می‌شود تا رو به دوربین درباره‌ی آن صحبت کند. موضوعات مربوط به دوره‌های بعدی توسط خود شرکت‌کنندگان انتخاب خواهد شد.
2. به شرکت‌کنندگان زمانی حدود 5 الی 10 دقیقه زمان داده شود تا جمله‌ی ساده‌ای را متناسب با مخاطبانیکه برای خود در نظر می‌گیرند دست و پا کنند.
3. یک یا دو شرکت‌کننده دوربین را بر روی سه پایه مستقر می‌کنند.
4. شرکت‌کنندگان به نوبت جملات خود را رو به لنز دوربین و خطاب به مخاطبینی که انتخاب کرده‌اند اظهار می‌کنند.
5. بعد از اینکه هر شرکت‌کننده جمله‌ی خود را گفت جای کسی را که پشت دوربین ایستاده است را می‌گیرد و کنترل دوربین را برعهده می‌گیرد تا جمله‌ی شرکت‌کننده‌ی بعدی را ضبط کند.
6. این فرآیند تا جایی که همگی شرکت‌کنندگان جملات خود را بگویند ادامه می‌یابد.
7. قبل از آغاز تمرین بعدی فیلم‌ها را بازبینی کنید و پیرامون آن با گروه به بحث بنشینید.

نکات مهم برای یادآوری

- صحبت کردن در جلوی دوربین می‌تواند تجربه‌ی اضطراب‌آوری باشد به خصوص در برابر تعداد زیادی از افراد. دقت کنید که از شرکت‌کنندگان در فضایی آرام و در حضور یک یا دو نفر شرکت‌کننده برای ضبط فیلم مصاحبه بگیرید.
- یادتان باشد برای تمام شرکت‌کنندگان در طول بازبینی و بحث مثبت و تشویق‌کننده برخورد کنید. این تمرین ممکن است به چندین بار تکرار نیاز داشته باشد تا تمامی افراد در ابراز نظرات خود در برابر دوربین بتوانند احساس راحتی کنند.
- برخی از شرکت‌کنندگان ممکن است بخواهند یا بتوانند جملات طولانی و دقیق ابراز کنند. تعیین کردن یک زمان حداکثر برای هر جمله ممکن است شرکت‌کنندگان را تشویق کند تا جملات خود را کوتاه و خلاصه کنند.
- در دور اول اینتمرین تمرکز خود را بر روی گرفتن جملات ساده بگذارید تا بر فرآیندهای تکنیکی فیلم‌برداری در دوره‌های بعد ممکن است که خود شرکت‌کننده‌ها تشویق شوند تا نسبت به چگونگی ضبط بهتر جملات و محل فیلم‌برداری دقت به خرج دهند. (به عنوان مثال نسبت به زاویه دوربین، کادربندی، پس‌زمینه و غیره). این کار می‌تواند در طول بازبینی و بحث اتفاق بیافتد و با پرسیدن سوالاتی از قبیل: «دفعه‌ی بعد این کار را چگونه انجام خواهید داد؟» یا «دفعه‌ی بعد چه تغییراتی را اعمال خواهید کرد تا جملات تأثیر قویتری بگذارند؟»
- ضبط جملات به دور از سایر شرکت‌کنندگان کمک می‌کند تا یک جمله بر روینظر دیگران تأثیر نگذارد. یاری‌رسان می‌تواند جمله‌ی اول را خودش ضبط کند تا مطمئن شود که سایر شرکت‌کنندگان تحت تأثیر نظرات سایرین پیش از اینکه خودشان مشغول فیلم‌برداری شوند قرار نمی‌گیرند.

چه چیزی آموخته می‌شود؟

- شرکت‌کنندگان؛ از می‌کنند تا نظرات و دیدگاه‌های خود را شکل دهند، ابراز کنند و از آنها دفاع کنند. این مرحله‌ی مهمی در توسعه‌ی آگاهی انتقادی است که از طریق آن شرکت‌کنندگان قادر خواهند بود زمینه‌ها،

روابط و عوامل موثر بر موضوعاتی که با آنها دست به گریبان هستند را تحلیل و نقد کنند.

➤ برای بسیاری از مردم صحبت کردن در برابر دوربین به آنها حس غیرطبیعی و ناراحت‌القاء می‌کند. با این همه این تمرین می‌تواند تکنیکی قدرتمند باشد و لذا مهم است که شرکت‌کننده‌ها فرصت بیابند تا آنرا بفهمند و تجربه کنند. بحث پیامون اثرات و نتایج و نگاه‌کردن مستقیم در دوربین می‌تواند در طول بازبینی اتفاق بیافتد.

➤ این تمرین می‌تواند فضایمهمی را برای کشف راه‌های جدیدی برای ضبط جملات ساده در دوربین باز کند. گفت و گوهای مهمی درباره‌ی زمینه، پس زمینه، زاویه‌ها، نور و خیلی چیزهای دیگر می‌تواند در بگردد که به افزایش آگاهی و اطلاعات شرکت‌کنندگان از سبک‌های فیلم‌برداری و نتایج برخی تصمیمات (ولو کوچک) کمک خواهدکرد.

➤ هرکس فرصت دارد تا از یک شرکت‌کننده فیلم بگیرد تا آنها جملات خود را بگویند و این به تقویت مهارت‌های ابتدایی کار با دوربین کمک می‌کند.

➤ اگر فیلم‌برداری در فضایی خصوصی انجام شود فرصت خوبی برای بحث‌های حساس و فیلم‌برداری با رویکرد احترام‌آمیز خواهد بود (به عنوان مثال دوربین را توی صورت مردم هل نمی‌دهیم!)

اهداف: تولید جملات ساده پیرامون یک موضوع مشخص، مشخص کردن نقاط توافق و عدم توافق تولید گفت‌وگوی گروهی، بازنگری در مهارت‌های دوربین، درک اهمیت کادربندی، زاویه‌بندی، پس زمینه‌ها و غیره...

تعداد: 4+

مدت: بین 30 الی 40 دقیقه

مصالح مورد نیاز: دوربین فیلم‌برداری، میکروفون، گوشی، سه‌پایه، تلویزیون، بلندگو، کابل صدا / تصویر AV برای اتصال دوربین به تلویزیون

مدافع شیطان

تمرینی برای تشویق شرکت‌کنندگان برای دیدن موقعیت‌ها و مشکلات به شکلی کل‌گرایانه و از موقعیت دیگران.

روش:

1. بر روی یک موضوع میان گروه برای تمرین کردن توافق صورت می‌گیرد (به عنوان مثال تأثیر کاوش معدن در ابعاد گسترده بر روی جامعه‌ی محلی)
2. گروه به جفت‌های دوتایی تقسیم می‌شود و به هر شرکت کننده عنوان «الف» یا «ب» داده می‌شود. هر جفت می‌باید شامل یک شرکت کننده‌ی «الف» و «ب» باشد.
3. از گروه‌ها خواسته می‌شود تا جایی را برای نشستن و بحث کردن راجع به موضوع پیدا کنند بدون اینکه مزاحم سایرین شوند.
4. از تمام شرکت‌کنندگانی که «الف» هستند خواسته می‌شود تا نظر و یا واقعیتی را در مورد موضوع انتخاب شده جمله‌بندی کنند. (به عنوان مثال: «محیط زیست ما توسط کاوش معدن در ابعاد وسیع شرکت‌های چند ملیتی به شدت آسیب دیده است») آنها این جمله را باید مستقیماً به شرکت کننده‌ی «ب» بگویند.
5. در پاسخ از شرکت کننده‌ی «ب» خواسته می‌شود تا با این نظر مخالفت کند و دقیقاً برعکس آنرا استدلال کند. (به عنوان مثال: «دلیل اینکه محیط ما تا این حد محروم است این است که ما حواسمان به استفاده از فرصت‌هایی که برای ما پیش می‌آید نیست!»)
6. وقتی که تمام زوج‌ها فرصت کافی برای تمرین جملات و اظهار نظرات خودشان پیدا کردند از هر زوج دعوت می‌شود تا از نظرات یکدیگر فیلم‌برداری کنند. فرآیند تا جایی که تمام شرکت‌کنندگان جملات خود را ضبط نکرده باشند ادامه دارد.
7. قبل از اینکه به سر تمرین بعدی بروید فیلم را بازبینی و به معرض بحث بگذارید.

نکات مهم برای یادآوری

- گروه‌ها عموماً از افرادی با ذهنیت‌ها یمشابه تشکیل می‌شوند و نسبتبه موضوع انتخابی حس عاطفی به خصوصی از خود نشان می‌دهند. اتخاذ و دفاع از یک نقطه نظر که مشخصاً با نقطه نظر شرکت‌کنندگان مخالف است می‌تواند بسیار مشکل و در برخی از موارد بر هم زنده‌ی فرآیند مشارکت باشد. سعی کنید منعطف و حساس باشید.
- ممکن است لازم باشد که شما نقطه نظرات بدیلی را پیشنهاد دهید چون ممکن است برخی از شرکت‌کنندگان در دیدن نظرگاه‌های مخالف مشکل

داشته باشند. تکرار چند باره‌ی چنین تمرین‌هایی به مشارکت‌کنندگان می‌تواند کمک کند تا برهان‌ها و اعتماد به نفس خود در ابراز بیان نظرات مخالف با خود را توسعه دهند.

➤ به آنها توضیح دهید که هدف این تمرین تغییر نظرات یا تخریب جهان‌بینی آنها نیست این تنها تمرینی است برای بهتر دیدن همه‌ی جوانب یک موضوع و خروج از محدودیت‌ها و موضع‌گیری‌های متعارف.

➤ آگاه باشید که برخی از شرکت‌کننده‌ها ممکن است از اسم این تمرین خوششان نیاید. می‌توان این تمرین را بدون استفاده از کلمه‌ی «شیطان» به کار گرفت، (کلمه‌ی «مدافع» قاعدتاً کسی را آزار نمی‌دهند!) در صورت لزوم اسامی دیگر استفاده کنید.

➤ درباره‌ی ضبط چنین تمرین‌هایی که محتوا آن می‌تواند بعدها بر علیه افراد به کار گرفته شود می‌بایست دقت زیادی به خرج داد. در این تمرین‌ها مشارکت‌کنندگان برای اتخاذ و دفاع از نظریاتی که به خودشان تعلق ندارد تشویق می‌شوند (در حالیکه در سایر تمرین‌ها آنها با حرارت و اعتقاد قوی به آنچه می‌گویند سخن می‌گویند) هرگونه محتوای این چنینی می‌بایست در محلی امن نگهداری شوند و یا آنکه بالکل نابود شوند تا شرکت‌کنندگان و افراد وابسته به آنها از خطر محفوظ شوند.

چه چیزی می‌آموزیم؟

➤ شرکت‌کنندگان نظرات و دیدگاه‌های خود را به معرض آزمون می‌گذارند در حالی که نسبت به دیدگاه‌های سایرین نیز بینش به دست می‌آورد.

➤ شرکت‌کنندگان فرصتی دوباره برای تمرین ضبط جملات رو به دوربین را پیدا می‌کنند. بسیاری از مهارت‌های آموخته شده در طول تمرین «جملات ویدئویی» در اینجا توسعه و بازنگری می‌شود.

➤ هر یک از افراد گروه فرصت می‌یابند تا جمله‌ی ویدئویی طرف مقابل را ضبط کند و به این ترتیب فرصتی برای تقویت مهارت‌های ابتدایی کار با دوربین را فراهم می‌کند.

اهداف: مشاهده‌ی کل‌گرایانه‌ی موقعیت‌ها و درک نظرگاه‌ها و نقطه نظرات دیگران، توسعه و آزمون برهان‌ها و دلایل، بازنگری مهارت‌های اولیه‌ی کار با دوربین.

تعداد: 4+

مدت: 30-20 دقیقه

مصالح مورد نیاز: دوربین ویدئویی، میکروفون، گوشی، سه‌پایه، تلویزیون، کابل AV برای اتصال دوربین به تلویزیون.

داستان گویی

به شرکت کنندگان کمک می‌کند تا «صدای» منحصر به فرد خود و تکنیک‌های داستان‌پردازی خود را توسعه بدهند و آنرا ارج بنهند.
روش:

1. شرکت‌کنندگان به گروه‌های کوچک 2 الی 4 نفره تقسیم می‌شوند و به هر گروه یک مجله یا روزنامه ی محلی یا چیزی شبیه آن داده می‌شود.
2. به گروه‌ها وقت کافی داده می‌شود تا مقالات را به طور سطحی مطالعه کنند و پیرامون داستانها به مباحثه بپردازند.
3. از هر گروه خواسته می‌شود تا از میان داستان‌ها یکی را برای بازگویی به دوربین انتخاب کنند. به آنها توضیح داده می‌شود که آنها می‌بایست داستان را جوری تعریف کنند که گویی برای خود آنها اتفاق افتاده است (یعنی به صورت اول شخص مفرد) به عنوان مثال مقاله‌ی «دختر محلی دو میلیون در بخت‌آزمایی برنده شد» می‌بایست به صورت «چگونه من دو میلیون در بخت‌آزمایی برنده شدم» تغییر عنوان دهد.
4. وقتی که گروه‌ها داستان خود را انتخاب کردند به آنها فرصت و فضای کافی داده می‌شود تا راهی برای تعریف کردن داستان بیان‌دیشند و نحوه‌ی بازگویی آنرا تمرین کنند.
5. هر گروه داستان خودش را تعریف می‌کند. داستان‌ها بازبینی می‌شوند و توسط تمام گروه به مورد بحث گذاشته می‌شوند.

نکات مهم برای یادآوری

- شرکت کنندگان را تشویق کنید تا داستان را به طریق خاص خود تعریف کنند و خلاق باشند، تکنیک‌های مختلف را کشف کنند و آنچه که معمولاً در تلویزیون می‌بینند را سرمشق قرار ندهند.
- هیچ شرطی برای انتخاب داستان وجود ندارد اما پرس و جو در مورد دلیل انتخاب‌ها در طول مرحله‌ی بحث و بازبینی می‌تواند مفید و جالب باشد.

چه چیزی آموخته می‌شود؟

➤ با تشویق شرکت‌کنندگان برای بازگویی داستان انتخابی خود به صورت اول شخص مفرد به آنها کمک می‌شود تا از فرمول‌های فیلم‌سازی که از طریق مشاهده‌ی تلویزیون و سینما القا می‌شود فاصله بگیرند.

➤ اگر تعداد سفروزنامه‌های محلی زیاد باشد باید طیف وسیعی از داستان‌ها و رویکردها مورد بررسی قرار بگیرند با این حال اگر تعداد آنها محدود باشد مشاهده‌ی اینکه آیا گروه‌ها داستان یکسان یا متفاوتی را برمی‌گزینند می‌تواند جالب باشد و مورد بحث قرار گیرد.

توجه: این شیوه نیاز به داشتن سطح حداقلی از سود و همچنین دسترسی به روزنامه‌های محلی یا سایر منابع نوشتاری راجع به داستان‌ها و اخبار جامعه‌ی محلی دارد. با اندکی تخیل و ابتکار می‌توان این تمرین را بر روی گروه‌هایی از مردم که دارای چنین محدودیت‌هایی هستند نیز اعمال کرد... چرا خود شما این تمرین را امتحان نمی‌کنید تا بتوانید تجربه‌های خود را به اشتراک بگذارید؟

اهداف: وسعت بخشیدن به «صدای» منحصر به فرد شرکت‌کنندگان در گروه، تمرین کردن تکنیک‌های روایت داستان، مرور کردن مهارت‌های ابتدایی کار با دوربین.

تعداد: 4+

مدت: 70 – 50 دقیقه

مصالح مورد نیاز: روزنامه‌ها و مجلات، دوربین فیلم‌برداری، گوشی، سه‌پایه، تلویزیون، بلندگو، کابل‌های AV برای اتصال دوربین به تلویزیون

نامه‌ی تصویری

این تمرین برای ایناست که گروه‌ها بتوانند تولید یک «نامه تصویری» را برای مخاطبین خاص (حتی افراد) تجربه و تمرین کنند. این مجله‌ها پاسخی مستقیم و یا ویدیویی را مطالبه می‌کنند.

روش:

1. هر گروه موظف به تعریف کردن مشکل مشخصی هستند که بر روی زندگی گروه و یا جامعه‌ی گسترده‌تر تأثیر می‌گذارد و همچنین می‌باید افراد ذی‌نفع و تصمیم‌گیرنده‌ی آن را مشخص کنند که به گمان آنها هم مسئولیت و هم فرصت رفع و رجوع کردن مشکل را دارند.

2. وقتی که هم موضوع و هم مخاطبین آن مشخص شد، از گروه‌ها خواسته می‌شود تا پیامی صریح و ساده را به مخاطبین خود برسانند. به آنها زمان

- داده می‌شود تا پیام خود را بازآفرینی کنند و برای فیلم‌برداری های مورد نیاز اضافی برنامه‌ریزی کنند.
3. اگر مکان‌های کلیدی به آسانی قابل دسترسی هستند، گروه‌ها را می‌توان برای مستندسازی جنبه‌های کلیدی موضوع انتخابی به صورت ویدئو تشویق کرد. اگر فیلم‌برداری از موضوعات و سناریوهای انتخاب شده غیر عملی باشد، راه‌های دیگری برای نمایش و بیان مشکلات (از قبیل ایفای نقش) می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد.
4. به گروه‌ها زمان ثابتی داده می‌شود تا در طول آن موضوع را مستند کنند و «نامه‌ی تصویری» خود را بسازند.
5. وقتی که هر گروه فیلم‌برداری را به پایان رساند، «نامه‌های ویدئویی» تولید شده بین دو گروه مبادله می‌شوند.
6. در این مرحله از دو گروه (بگذارید نامشان را گروه «الف» و گروه «ب» بنامیم) خواسته می‌شود تا خود را به جای مخاطب مورد نظر ویدئو فرض کنند (مانند فرماندار محلی) و «نامه‌ی تصویری» گروه دیگر را جوری مشاهده کنند که گویی مخاطب آن هستند.
7. سپس گروه «الف»، ویدئوی گروه «ب» را مشاهده می‌کند و برعکس، بهتر است این کار همزمان صورت گیرد (اگر امکانات اجازه بدهد) و طبیعتاً بدون حضور گروه دیگر.
8. با فرض کردن مقام و حتی شخصیت مخاطب مورد نظر، از هر گروه خواسته می‌شود تا یک «نامه‌ی تصویری» در جواب پیامی که دریافت کرده‌اند تولید کنند و در آن به ایفای نقش‌پاسخی که انتظار دارند و یا به شنیدن آن عادت کرده‌اند بپردازند.
9. دور دوم این نامه‌های ویدئویی توسط هر گروه مجدداً مبادله، مشاهده و مورد بحث قرار می‌گیرند.
10. دور نهایی نمایش فیلم‌ها را می‌توان با حضور همه‌ی گروه و مشاهده‌ی هر چهار «نامه‌ی تصویری» تولیدی برگزار کرد و بر روی رهیافت‌های متفاوت، تکنیک‌ها و درس‌های آموخته شده به بحث و گفت و گو نشست.

نکات مهم برای یادآوری

➤ درستمانند تمرین «مدافع شیطان» این تمرین هم نیازمند شرکت‌کنندگانی است که می‌باید خود را به جای دیگران ایفای نقش کنند و پا در کفش آنها

- کنند. ممکن است که شما بخواهید تمرین‌های ساده‌تری را در ابتدا به کار بگیرید تا افراد را به نقش بازی کردن تشویق کنید و ببینید که آیا آنها برای برعهده گرفتن تمرین‌های پرچالش‌تر احساس راحتی می‌کنند یا خیر.
- دو مجموعه دوربین و حداقل‌الزمان دو تلویزیون برای این تمرین لازم است تا بتوان با سرعت واقعی کار کرد. اگر تنها یک مجموعه تجهیزات موجود است می‌بایست فعالیت دیگری را به این فرآیند اضافه کنید تا در همه‌ی زمان‌ها بتوانید همه را سرگرم نگه دارید.
 - دو موضوع و دو گروه ذی‌نفع / تصمیم‌گیرنده را در ذهن آماده داشته باشید تا اگر در مراحل اولیه‌ی طوفان‌های ذهنی به مشکلی برخورد کردید جایگزین داشته باشید. گروه‌ها را تشویق کنید تا به موضوعات و یا جنبه‌های مختلف یک موضوع اشاره کنند تا به این ترتیب از دامنه‌ی حداکثری آموزش جست و جو اطمینان حاصل شود.
 - موضوعات کلیدی و مرتبطی را که توسط خود شرکت‌کنندگان و به طور دست اول تجربه و فهمیده شده‌اند را تشویق و مورد بررسی قرار دهید.

چه چیزی آموخته می‌شود؟

- این تمرین می‌تواند اولین قدم به سوی درک شرکت‌کنندگان از پتانسیل و قدرت فرستی است که در فرآیند ویدئوی مشارکتی وجود دارد. ایجاد هیجان و انرژی از اثرات جانبی این تمرین است آنهم وقتی که شرکت‌کنندگان آغاز به خلق پیام‌هایی حول موضوع‌های اصلی می‌پردازند و به این می‌اندیشند که چگونه و به چه کسانی می‌بایست این پیام‌های نهایی را انتقال دهند.
- خودآگاهی انتقادی گسترش بیشتری می‌یابد به خصوص وقتی که گروه‌ها به این کار تشویق شوند که قدم فراتر از مشکلات تعریف شده بگذارند و بیشتر به سمت درک ریشه‌ی آنها به عوامل و راحل‌ها بروند.
- شرکت‌کنندگان به سرعت مهارت‌هایی را برای تولید پیام‌ها ویدئویی منطقی و متقاعدکننده فرا می‌گیرند که به واسطه‌ی آنها می‌توانند بر روی جامعه‌ی هدف خود تأثیر بگذارند و یا آنها را درگیر و یا اطلاع‌رسانی کنند.

اهداف: خلق «نامه‌های تصویری» برای مخاطبین خاص، تحلیل مخاطبین کلیدی، ارائه‌ی شفاف موقعیت در راحل‌های موجود از طریق ویدئو، تقویت مهارت‌های ابتدایی کار با دوربین.

تعداد: 4+

مدت: بین 1 الی 3 ساعت

مصالح مورد نیاز: دوربین فیلم‌برداری، میکروفون، هدفون، سه‌پایه، تلویزیون، بلندگو، کابل‌های AV برای اتصال تلویزیون به دوربین (بهتر است که همه‌ی این موارد دو برابر شوند)

تمرین اول «ایفای نقش»: مصاحبات

«ایفای نقش»، یک رهیافت خلاق و مفرح برای کنکاش در موضوعات، پیشگویی خروجی‌ها و تأثیرات، تمرین ایجاد ارتباط، داستان‌پردازی و توصیف موقعیت‌ها و پیام‌های دشوار است. راهکارهای موجود برای کارکردن با گروه‌ها جت تمرین «ایفای نقش» در طور کارگاه بی‌شمار هستند اما فارغ از رهیافت «ایفای نقش» می‌باید تجربه‌ای پرانرژی، پرچالش، روشنگرانه، پر بار و لذت بخش برای همه باشد.

در اینجا تعدادی مثال برای تمرین «ایفای نقش» وجود دارد اما بهترین انتخاب تجربه، اقتباس و نوآوری است.

یک مثال برای تمرین «ایفای نقش» برای گروه‌هایی که می‌خواهند مخاطبین کلیدی را مستقیماً مورد خطاب قرار دهند و خروجی‌های احتمالی را بازتاب دهند.

روش:

1. گروه را به صورت جفت جفت تقسیم کنید. در هر جفت یک نفر شرکت کننده‌ی «الف» و دیگر شرکت کننده‌ی «ب» است.
2. یک موضوع را برای «ایفای نقش» پینهاد کنید که برای گروه و کارگاه از اهمیت برخوردار باشد.
3. از «الف»‌ها خواسته می‌شود که خودشان را بازی کنند (اعضای جامعه‌ی محلی / فعالان محلی / کارگران NGO و غیره...) در حالی که از «ب»‌ها خواسته می‌شود تا نقش کسانی که به عنوان مخاطب خود انتخاب کرده‌اند را بازی کنند (به عنوان مثال ذی‌نفعان و تصمیم‌گیرندگان)
4. از جفت‌ها خواسته می‌شود تا جایی را برای تمرین نقش‌های خود پیدا کنند تا مزاحم سایر جفت‌ها نشوند.

5. یک زمان ثابت را در نظر بگیرید که در طی آن جفت‌ها می‌بایست مصاحبه یا مقابله‌ی میان دو شخصیت را بازی کنند (به عنوان مثال شرکت کننده‌ی «الف» ممکن است شرکت کننده‌ی «ب» را به گردش در میان جامعه‌ی محلی ببرد تا خود از نزدیک مشکلات را تجربه کند)
6. سپس جای نقش‌ها عوض می‌شود و «الف»‌ها تبدیل به مخاطب می‌شوند در حالی که «ب»‌ها جای خودشان را بازی می‌کنند با این امکان که می‌توانند مستقیماً فرد مقابل را مورد خطاب قرار دهند.
7. مرحله‌ی بعد می‌تواند شامل تلاش هر جفت از بازیگران برای ترکیب ایفای نقش‌های جداگانه‌ی خود و تبدیل آنها به یک متن نمایشی باشد، احتمالاً به صورتی که ساختار روایی ساده و همراه با توسعه‌ی بیشتر شخصیت‌پردازی.
8. سپس جفت‌ها به نوبت نمایش خود را برار گروه گسترده‌تری از مردم اجرا می‌کنند. گروه به نوبت از اجراهای هم‌دیگر فیلم می‌گیرند. سپس این فیلم‌ها مورد بحث و بازبینی قرار می‌گیرند تا اجرا کنندگان فرصت یابند تجربه و نگرش وسعت یافته‌ی خود را بازتاب دهند.

نکات مهم برای یادآوری

- جفت‌ها ممکن است زمان بیشتری نیاز داشته باشند تا بتوانند راجع به نقش‌های متفاوتی که به واسطه‌ی آنها می‌توان با جامعه‌ی محلی ارتباط برقرار کرد فکر و مباحثه کنند.
- در دادن دستورالعمل‌ها واضح عمل کنید و در حین مراحل اولیه در میان آنها چرخ بزنید تا مطمئن شوید که نسبت به مفهوم «ایفای نقش» و کاری که در حال انجام آن هستند به قدر کافی آگاهی دارند. در این تمرین معمولاً آسان‌تر است که فرد نقش خودش را بازی کند بنابراین به کسانی که اعتماد به نفس کمتری دارند اجازه بدهید که با این نقش کار خود را شروع کنند.

چه چیزی آموخته می‌شود؟

- این تمرین به گروه‌ها کمک می‌کند تا ارتباطات هدفمندی را با افراد ذی‌نفع و تصمیم‌گیرندگان طرح ریزی کنند. با بررسی سناریوهای ممکن، شرکت‌کنندگان ظرفیت خود را برای انجام استدلال‌های قدرتمند از طریق ویدئو به عنوان یک ابزار افزایش می‌دهند.

➤ **تصمیمات و رهیافت‌های متفاوتی که از سوی هر گروه بازیگر برای ایجاد ارتباط با مخاطبین اتخاذ می‌شود قاعدتاً بازتاب‌ها و مباحث جالبی را در میان جامعه‌ی گسترده‌تر ایجاد خواهد کرد. نتایج و تصمیمات الویه در مورد مخاطبین را می‌توان در این مرحله جمع‌بندی و مکتوب کرد و یا در آینده مستندسازی نمود.**

اهداف: تولید پیام‌هایی برای ویدئوهای ترویجی، تمرین تعامل با مخاطبین کلیدی، تولید خط‌سیر ویدئویی (Video Sequence) (در صورت ضبط تصاویر)

تعداد: 4+

مدت: 1-2 ساعت

مصالح مورد نیاز: (در صورت ضبط) دوربین فیلم‌برداری، میکروفون، هدفون، سه‌پایه، تلویزیون، بلندگو، کابل AV برای اتصال تلویزیون به دوربین فیلم‌برداری

«ایفای نقش» شماره‌ی 2: داستان گویی

تمرینی ساده برای آغاز استفاده از فیلم‌نامه برای بیان داستان‌ها و بازسازی وقایع

1. بر روی یک موضوع، حادثه یا داستان تصمیم بگیرید تا گروه براساس آن یک خط‌سیر داستانی بسازد. این موضوع ممکن است در طول تمرین‌ها یا مباحثات قبلی اتفاق افتاده باشد. در غیر این صورت، یاری‌رسان می‌بایست چیزی را پیشنهاد کند تا فرآیند به راه بیافتد.
2. به محض اینکه ایده‌ها به جریان افتادند، شرکت‌کنندگان را تشویق کنید تا در ایده‌پردازی و دادن به جهت‌های جدید به آن شرکت کنند. وقتی شرکت‌کنندگان پیشنهادهایی برای موضوعات، سناریوها و داستان‌ها ابراز می‌کنند. از آنان بپرسید که چگونه باید آنها را انجام داد و خود آنها دوست دارند چه نقشی را برعهده بگیرند.
3. قبل از اینکه برنامه‌ریزی‌ها بیش از اندازه وارد جزئیات شوند، شرکت‌کننده‌ها را تشویق کنید تا ایده‌های خود را عملاً تجسم بخشند و پاسخ‌ها و مراحل بعدی آنرا بداهه‌پردازی نمایند.
4. فرآیند می‌تواند تا هر چقدر که زمان اجازه می‌دهد طولانی و تا جایی که گروه تصمیم می‌گیرد عمیق باشد.

5. قدم بعدی می‌تواند اجرای نمایش در برابر اجتماعی وسیع جهت دریافت عکس‌العمل‌های آنها و ایجاد بحثی گسترده‌تر پیرامون موضوع باشد. اگر اجرای نمایش غیرعملی باشد و یا به هر دلیلی تمایلی برای انجام آن نباشد شرکت کنندگان می‌توانند نمایش را فیلم‌برداری کنند و سپس آنرا به نمایش عمومی بگذارند و یا آنرا در درون ویدئوهای بعدی وارد کنند.

نکات مهم برای یادآوری

- گروه‌ها را تشویق کنید تا از تخیل و خلاقیت خود برای کند و کاو در روش‌های سنتی داستان‌گویی و تکنیک‌های نمایشی در حین «ایفای نقش» استفاده کنند.
- «ایفای نقش» به برخی از افراد به طور طبیعی می‌نشیند اما می‌تواند برای بقیه کاملاً سخت و ناراحت کننده باشد. کسانی که از بازی در صحنه لذت می‌برند به طور طبیعی بر فضا تفوق پیدا می‌کنند و دیگران را به سمت پس زمینه هل می‌دهند.
- یاری‌رسان می‌بایست برای تشویق افراد به مشارکتی برابر دقتی اضافی به خرج دهد و در عین حال مراقب باشد تا شرکت کنندگانی که مایل نیستند را به زور وادار به شرکت در این تمرین نکند.
- بعضی اوقات «ایفا نقش» می‌تواند به طور غیرقابل پیش‌بینی و غیرمترقبه عواطفی را بگشاید و یا ایجاد کند (چه برای آنها که نقشی را بازی می‌کنند و چه آنهایی که آنرا مشاهده می‌کنند). حساس و هوشیار باشید و آماده باشید تا به فرآیند در هر جا که لازم بود وقفه بدهید و یا آنرا متوقف کنید.

چه چیزهایی آموخته شد؟

- «ایفای نقش» به افزایش آگاهی انتقادی شرکت‌کنندگان و توانایی آنها برای ابراز مشکلات و موقعیت‌هایی که درگیر آن هستند کمک می‌کند.
- این رویکرد به افزایش اعتماد به نفس شرکت‌کنندگان برای صحبت کردن در میان جمع و استدلال در مورد نظرگاه‌های خود کمک می‌کند.
- به شکستن موانع کمک می‌کند و شرکت‌کنندگان را به یکدیگر پیوند می‌دهد.

اهداف: کند و کاو در موقعیت‌ها و موضوعات، بیان موضوعات و اتفاقاتی که در دسترس نیستند و یا فیلم‌برداری از آنها دشوار است، بازسازی / بازگویی گذشته و حوادث حساس، خلق خط سیر Sequence (در صورت فیلم‌برداری)

تعداد: 4+

مدت: 30 الی 60 دقیقه

مصالح مورد نیاز: (در صورت فیلم‌برداری) دوربین فیلم‌برداری، میکروفون، هدفون، سه‌پایه، تلویزیون، بلندگوها، کابل AV برای اتصالی تلویزیون به دوربین

نظریات قدم زننده

این تمرین واقعاً ساده برای دسترسی سریع به طیف وسیعی از نظریات و دیدگاه‌ها در داخل گروه است در این تمرین از شرکت‌کنندگان خواسته می‌شود تا خود را به عنوان نشانگر (marker) بر روی مقیاس از توافق / عدم توافق یا مثبت / منفی قرار دهند.

روش:

1. خطی فرضی را در محوطه‌ی کارگاه در نظر بگیرید. دو سوی این خط با هم مخالف هستند، یکی «خوب» است و دیگری «بد» و یا یکی «شدیداً موافقم» است و دیگری «شدیداً مخالف».
2. یک شرکت‌کننده و یا یاری‌رسان جمله‌ای را راجع به موضوعی مهم و یا حق – بنیاد rights-based issue ابراز می‌کند. (به عنوان مثال: «ما آزادیم تا نظریات سیاسی خود را آشکارا بیان کنیم و نباید از انجام این کار ره خود هراسی راه دهیم!»)
3. هر یک از اعضای گروه خود را بر حسب میزان توافق و یا عدم توافق خود با این جمله بر روی خط فرضی قرار می‌دهد.

4. یاری‌رسان از شرکت‌کنندگان مختلف در طول خط می‌خواهد تا دلیل خود برای قرار گرفتن در جایی که ایستاده‌اند را توضیح دهند.
5. فرآیند با جملات متفاوت دیگر ادامه می‌یابد.

نکات مهم برای یادآوری

- شرکت‌کنندگان معمولاً از ایستادن با فاصله از دیگران احتراز می‌کنند چون به این وسیله خود را به صورت تافته‌ای جدا بافته نشان می‌دهند و لذا ممکن است که همه تمایل داشته باشند تا گرد هم جمع شوند.
- به عنوان یاری‌رسان بهتر است که قبل از تشویق شرکت‌کنندگان به ابراز جمله‌های خود، تمرین را با چند جمله‌ای از پیش آماده شده آغاز کنید. این کار کمک می‌کند تا نوع جملاتی که مفید هستند و دلایل پرسیدن آنها بهتر مشخص شوند.
- مشخصاً این کار یک آمارگیری علمی به حساب نمی‌آید!
- مشاهدات خود را به عنوان یاری‌رسان این تمرین انعکاس دهید و در مورد خروجی‌های آن با گروه به بحث بنشینید. این می‌تواند یک نقطه‌ی آغاز کلیدی برای مباحثات و پرسش‌های آتی باشد.

چه چیزی آموخته شد؟

- به شناسایی و ساخت آگاهی گسترده‌تر از نقطه نظرات به اشتراک گذاشته شده کمک می‌کند در حالی که تفاوت در نظرگاه‌ها را نیز در بر می‌گیرد.
 - به عنوان یک یاری‌رسان ممکن است که شما قادر به شناسایی تعادل قدرت و روابط مهم میان شرکت‌کنندگان شوید: این تمرین نگرشی حیاتی و فرصت‌هایی برای مشاهده‌ی نابرابری‌ها و یا تقویت ارتباطات مثبت را در اختیار شما قرار می‌دهد.
- اهداف: دسترسی به طیف گسترده‌ای از نظرات و سطوح آموزشی، برنامه‌ریزی / فیلم‌برداری از ارزش‌های مشترک گروه، باورها و احساسات و غیره ...

تعداد: 8+

مدت: 15-20 دقیقه

مصالح مورد نیاز: قلم و کاغذ / تکه چوب و یا اشیایی برای علامت‌گذاری بر روی مقیاس (اشکال خوشحال / ناراحت، موافق / ناموافق)

مشکل دشوار

این بازی آشنا برای افزایش اعتماد به نفس گروه بسیار مفید است و همچنین فعالیت فیزیکی سودمندی برای مواقعی است که مقداری حرکت برای فعال‌سازی مجدد عضلات لازم است.

روش:

1. از یک شرکت‌کننده‌ی (شرکت‌کننده‌ی «الف») خواسته می‌شود تا محوطه‌ی کارگاه یا اتاق را برای چند دقیقه ترک کند.
2. باقی شرکت‌کنندگان دستان خود را به صورت دایره‌ای می‌گیرند و در حالی که همچنان دستان هم دیگر را نگه داشته‌اند از توی هم بگذرند تا حسابی به هم گره بخورند.
3. از شرکت‌کننده‌ی «الف» خواسته می‌شود تا برگردد و گروه را از طریق دستورات کلامی از هم بازکند. او حق ندارد به آنها دست بزند.
4. این کار معمولاً بسیار مشکل و گاهی غیرممکن است. اگر گره همچنان باقی است فرآیند را برای 1 یا 2 دقیقه متوقف کنید و از شرکت‌کنندگان بخواهید که دست هم را رها کنند و کمی استراحت کنند.
5. حال از تمام شرکت‌کنندگان بخواهید که این بار (و با شرکت خود شرکت‌کننده‌ی «الف») دستان هم دیگر یا بگیرند و مجدداً به خلق یک گره پردازند.
6. وقتی که شرکت‌کنندگان واقعاً گره خوردند از آنها بخواهید تا به کمک همدیگر گره را باز کنند البته بدون اینکه دستان هم را رها کنند!
7. از گروه بخواهید تا معنای این تمرین و آموخته‌های خود از آن را بازتاب دهند.

نکات مهم برای یادآوری

- از شرکت‌کنندگان بخواهید که تا جایی که ممکن است به هم گره نخورند.
- شرکت‌کننده‌ی «الف» را به عنوان یک داوطلب انتخاب کنید. این کار معمولاً آشکار می‌کند که کدام شرکت‌کننده‌ها عادتاً خودشان را پیش می‌اندازند و همچنین کدام یک از آنها این کار را نمی‌کنند.
- مراقب باشید که تمرین از حرکت ناپسند و برای آن زمان مشخصی را معین کنید چون ممکن است شرکت‌کننده‌ها از روی اشتیاق چنان به هم گره خورده باشند که نگه داشتن خود در آن وضعیت برای طولانی مدت دشوار باشد.

➤ این تمرین شامل تماس مستقیم و صمیمانه‌ی فیزیکی است و لذا برای گروه‌هایی مناسب است که پیشاپیش مقدار زیادی اعتماد ما بین آنها بوجود آمده باشد و ممکن است برای گروه‌های خاصی مناسب نباشد با احتیاط عمل کنید و اگر مطمئن نیستید از مشاورت دیگران کمک بگیرید.

چه چیزی آموخته شد؟

➤ مهم‌تر از همه این تمرین برای ابراز و تأکید بر روی پیام کلیدی هر فرآیند ویدئوی مشارکتی است و آن اینکه: پاسخ در درون است». این تمرین کاملی برای آغاز بحث پیرامون این مطلب است که چگونه یک مشکل توسط خود افراد درگیر آن بهتر حل می‌شود تا از طریق یک ناظر بیرونی.

اهداف: افزایش اعتماد به نفس گروه در توانایی حل مسایل خود، پیوستگی میان گروه، گرم کردن افراد / شکستن یخ روابط، تفریح!

تعداد: 8+

مدت: 5 الی 10 دقیقه

مصالح مورد نیاز: هیچ به جز مشارکت کنندگان مشتاق و پرانرژی

گوش کن و به اشتراک بگذار

این تمرین ساده و انعکاسی به شرکت کنندگان فرصت و فضای کافی می‌دهد تا دانش و تجربیات خود را یک به یک به اشتراک بگذارند. این تمرین بخصوص برای پیش از طوفان ذهنی و مباحثات گروهی مفید است.

روش:

1. شرکت کنندگان را به صورت جفت جفت جدا کنید. این کار را یا به صورت اتفاقی انجام دهید و یا برحسب یک معیار (پایین را بخوانید)
2. از گروه‌ها بخواهید تا فضای جداگانه‌ای از سایر شرکت کنندگان را برای نشستن و به آرامی صحبت کردن پیدا کنند.
3. توضیح دهید که هر شرکت کننده می‌باید به نوبت صحبت کند و گوش کند. شما می‌توانید یک موضوع مهم در نسبت با پروژه را پیشنهاد دهید و یا اینکه صرفاً از آنها بخواهید تا درباره‌ی خودشان صحبت کنند.
4. هنگامی که شرکت کننده‌ی اول مشغول صحبت کردن است، شرکت کننده‌ی دیگر باید صرفاً گوش کند و حتی سر و صداهای تأییدآمیز از خودش در نیورد!

5. پس از دو دقیقه جای نقش‌ها عوض می‌شود. آنهایی که تاکنون گوی می‌کردند شروع به صحبت کردن می‌کنند و برعکس.
6. پس از اتمام دوره‌ی 2 دقیقه‌ای دوم همه‌ی شرکت‌کننده‌ها مجدداً گرد هم می‌آیند و در صورت مناسبت داشتن آنچه را که از هم بازی خود یاد گرفته‌اند بازگو می‌کنند. هر شرکت‌کننده آنچه را که از هم بازی خود آموخته است عنوان می‌کند.
7. از شرکت‌کننده‌ها دعوت کنید تا آنچه را که هم بازی آنها جا انداخته‌است را تکمیل کنند (اما تنها آن بخش‌هایی را که مایل به بازگویی در جمله هستند). زمان کافی برای توضیحات اضافی و مباحث مربوط به موضوع را باز بگذارید.

نکاتی برای یادآوری

- قبل از آغاز تمرین دقت کنید تا گروه براساس ساختار و پویایی خود تقسیم شود.
- موضوع را با دقت انتخاب کنید. پیشنهاد یک موضوع برای این تمرین می‌تواند راه مفیدی برای دامنه‌ی نظرات در داخل گروه و تخمین میزان و محل تفاوت‌ها باشد. موضوع می‌بایست به قدر کافی گسترده باشد تا همه‌ی شرکت‌کنندگان بتوانند به شکلی معنادار در آن شرکت کنند اما در عین حال این موضوع باید آنچنان خاص باشد تا از انحراف مشخص از آن در میان گروه جلوگیری شود.
- برای هر شرکت‌کننده یک زمان معقول را برای صحبت کردن در نظر بگیرید. حتی 2 دقیقه هم می‌تواند برای صحبت کردن یک فرد زمانی طولانی باشد به خصوص اگر آنها عادت نداشته باشند که کسی به آنها گوش بدهد و یا برای نظرات آنها ارزش قائل شود.
- با دقت توضیح دهید که تا 2 دقیقه تمام نشده است جای نقش‌ها عوض نشود (شنونده به گوینده و برعکس) – افراد معمولاً چیزی برای اضافه کردن به حرف دیگران پیدا می‌کنند تا اینکه ساکت بنشینند و به حرف‌های طرف مقابل خود گوش دهند.

چه چیزی آموخته شد؟

این تمرین می‌تواند تأثیراتی ظریف و در عین حال مهمی بر روی ایده‌های دریافتی داشته باشد به طری که شرکت‌کنندگان به دقت با کسانیکت شوند که یا هم دیگر را از قبل نمی‌شناخته‌اند و یا برحسب تفاوت‌هایشان به هم

می‌خورند. از طریق انتخاب آزادانه‌ی جفت‌هایی که مرزهای جنسیت، سن، پیش‌زمینه، قومیت و یا هر تفاوت بارز دیگری را در می‌نوردند، این تمرین می‌تواند اولین قدم به سمت شکستن موانع و توسعه‌ی تفاهم و یکپارچگی محسوب شود.

➤ در طول فرآیند «شنیدن فعال»، شرکت‌کنندگان ممکن است به نظرگاه‌های عجیب و غریبی در مقایسه با دیدگاه‌های خود برخورد بکنند که نه توان تفسیر آنها را داشته باشند و نه نقض آنها را این می‌تواند تجربه‌ای تازه و در عین حال دشوار برای رخی از شرکت‌کنندگان باشد.

علاوه بر این همه، از هر شرکت‌کننده خواسته می‌شود تا نظرگاه طرف مقابل خود را برای جمع توضیح دهد که این می‌تواند بسیار جالب و پرجالش باشد و فرصت‌هایی را برای مشارکت، بازخورد و آموزش تولید می‌کند.

➤ از طریق تشویق مشارکت‌کننده‌ها برای توضیح آنچه که از طرف هم‌بازی خود آموخته‌اند این تمرین بر اهمیت «شنیدن فعالانه» کمک و تأکید می‌کند.

اشکال دیگر

این تمرین می‌تواند با دادن فرصت اضافی به شرکت‌کننده‌ها برای آنکه هر فرد یک تصویر از هم‌بازی خود طراحی کند تغییر کند. این نقاشی‌ها سپس در اطراف فضای کارگاه چسبانده می‌شوند و به عنوان یک تسهیل‌کننده عم خواهد کرد که حول آنها افراد می‌توانند توضیحات و مباحث خود را ارائه دهند. این «نمایشگاه» می‌تواند فرصت مغتنمی برای فعالیت فیزیکی افراد گروه در هنگام حرکت آنها از یک تصویر به تصویر دیگر باشد.

یادآوری: همه شرکت‌کننده‌ها اعتماد به نفس کافی برای نقاشی (و یا حتی در دست نگه داشتن قلم یا مداد) را ندارند، لذا توضیح دهید که این یک آزمون برای مهارت هنری نیست و آنها را تشویق کنید تا از سمبل‌ها و کلمات در داخل بازنمایی‌های خود استفاده کنند. از این رهیافت تنها هنگامی استفاده کنید که شما مطمئن هستید همه‌ی شرکت‌کنندگان قادر خواهند بود تا از مداد و قلم و کاغذ استفاده کنند.

اهداف: ایجاد ارتباط گروهی، شکستن یخ روابط، شنیدن فعال، آموزش مهارت‌های مشارکت‌گذاری و ارتباطات باز.

تعداد: 5+

مدت: 20 الی 30 دقیقه

مصالح مورد نیاز: قلم و کاغذ در صورتیکه لازم باشد مشارکت کنندگان چهره‌های هم‌دیگر را بکشند در غیر این صورت تنها ساعت برای نگه‌داشتن زمان در هر نوبت نیاز دارید.

تلگرام

این تمرین می‌تواند به شناسایی و بحث پرامون موضوعات حساس از طریق نوشتن پیام‌های نوشتاری ناشناس و یا «تلگرام»ها کمک کند.
روش:

1. به همه‌ی شرکت‌کنندگان قلم و کاغذ بدهید.
2. از شرکت‌کنندگان بخواهید تا هر یک برای نوشتن پیام‌های نوشتاری به دوراز سرک کشیدن و یا مزاحمت دیگران به گوشه‌ای بروند.
3. از شرکت‌کنندگان دعوت کنید تا پیام‌های ساده‌ای در توضیح نظریات، دیدگاه‌ها و تجربیات شخصی خود پیرامون یک موضوع مشخص بنویسند.
4. توضیح دهید که این پیام‌ها به صورت ناشناس خواهد بود و تنها توسط خود یاری‌رسان باز خواهند شد.
5. به شرکت‌کننده‌ها زمان کافی بدهید تا نسبت به موضوع واکنش نشان دهند و پیام‌های ساده‌ی خود را بنویسند.
6. پس از پایان از آنها بخواهید تا تلگرام‌ها را به دست شما (یاری‌رسان) برسانند و به شرکت‌کننده‌ها استراحتی کوتاه بدهید (که البته با استقبال مواجه خواهد شد!) تا شما فرصت کنید تلگرام‌ها را بخوانید و از طریق حذف و یا ترکیب پیام‌های تکراری و ویراستاری و دسته‌بندی کنید.
7. تلگرام‌ها را بخوانید و از آنها به عنوان نقطه‌ی آغازی برای بحث بهره بگیرید. پیام‌ها را می‌توان بر روی یک تکه کاغذ بزرگ و یا مجدداً بر روی تکه کاغذهایی نوشت که بعدها دسته‌بندی و بر حسب مباحث بعدی اولویت‌بندی می‌شوند.

نکات مهم برای یادآوری

➤ اگر ناشناس بودن از اهمیت و موضوعیت خاصی برخوردار است محتاطانه خواهد بود که از کاغذ و قلم‌های مشابه برای همه‌ی شرکت

کنندگان استفاده کنید و به این ترتیب از شناسایی نویسنده‌ی تلگرام‌ها در حین خواندن آنها جلوگیری می‌شود.

➤ یادتان باشد که تلگرام‌ها را نابود و یا با دقت حفاظت کنید تا از شناسایی نویسنده‌ی آنها توسط دیگران در آینده جلوگیری کنید.

➤ موضوعات، نظریات و یا تجربه‌ای که توسط چندین شرکت کننده عنوان شده‌اند را شناسایی کنید اگرچه تکرار لزوماً به معنای اهمیت داشتن نیست.

چه چیزی آموخته شد؟

➤ این فرصتی است برای شرکت کنندگان تا نظرات و تجربیات مهم خود را بدون هراس از شرمندگی قضاوت و یا سایر تبعات منفی آن عنوان کنند.

➤ برای برخی از شرکت کنندگان ممکن است این نخستین بار باشد که نظرات آنها پرسیده و یا برای آنها ارزش قائل می‌شود. این تمرین به افراد برای فهم میزان صحت و اعتبار باورها و تجربیات آنها کمک می‌کند.

➤ شرکت کنندگان می‌توانند نظراتی را بشنوند بدون آنکه پیش ذهنیتی داشته باشند که چه کسی آنها را نوشته‌است.

اشکال متفاوت

استفاده از قلم و کاغذ برای تولید پیام‌های نوشتاری تنها برای گروه‌هایی مناسب است که از سطح کافی سواد و توانایی فیزیکی برخوردار باشند. اگر گروه به هر دلیل قادر به نوشتن تلگرام‌ها نباشد می‌توان از شرکت کنندگان دعوت کرد تا پیام‌ها یخود را به صورت ویدئویی ضبط کنند. این ویدئوها سپس بوسیله‌ی یاری‌رسان بازبینی و پیاده‌سازی می‌شوند و به جای گسترده‌تر به عنوان پیام نوشتاری انتقال داده می‌شوند.

یادآوری: این روش به شکل مشخص طولانی‌تر است و شامل تصویربرداری از شرکت کنندگانی می‌شود که نقطه نظرات و اطلاعات حساسی را بیان می‌کنند.

می‌بایست دقت بسیار زیادی برای نابودی فیلم‌هایی که ممکن است خطری برای شرکت کنندگان قابل شناسایی به همراه داشته باشد، به خرج داده شود.

اهداف: به اشتراک‌گذاری و ارزش‌گذاری باورها و نظرات یکدیگر، گوش‌کردن بدون قضاوت، کشف روش‌های جدید برای بیان موضوعات و تجربیات حساسیت برانگیز به صورت ناشناس.

تعداد: 4+

مدت: 30 الی 40 دقیقه

مواد مورد نیاز: کاغذ و قلم و (در صورت فیلم‌برداری) یک دوربین، میکروفون، تلویزیون، بلندگو، کابل AV برای اتصال دوربین به تلویزیون.

سوال سرصف

این تمرین بسیار ساده به شرکت‌کنندگان کمک می‌کند تا برای پرسیدن سوال‌هایی راجعه به موضوعات مشخص اعتماد به نفس پیدا کنند و سطح آگاهی را نسبت به دامنه‌ی نظریات بالا می‌برد ضمن آنکه مهارت‌های بنیادین ضبط مصاحبه و گفت و گو را آموزش می‌دهد.

روش:

1. از شرکت‌کننده‌ها بخواهید تا در طول یک خط و یا یک نیم دایره بنشینند.
2. از یک داوطلب بخواهید تا دوربین را بر روی سه پایه سرپا کند و آنرا در محلی مناسب قرار دهد تا بتوان تمام شرکت‌کننده‌ها را بدون جا به جا کردن سه پایه فیلم‌برداری کرد. در حالت ایده‌آل دوربین باید بتواند دو شرکت‌کننده را به هنگام Pan کردن بر روی خط همزمان در یک کادر جای دهد.
3. به شرکت‌کننده‌ها یک موضوع برای تمرین بدهید و به آنها یک یا دو دقیقه وقت بدهید تا در ارتباط با موضوع یک سوال طراحی کنند.
4. از یک سرصف شروع کنید، شرکت‌کننده‌ی «الف» از فرد بغل‌دستی خود (شرکت‌کننده‌ی «ب») سوال آماده شده‌ی خود را می‌پرسد. شرکت‌کننده‌ی «ب» پاسخ می‌دهد و سپس به سمت فردی که در آن سوی او نشسته است بر می‌گردد (مشارکت‌کننده‌ی «ج») و از او سوال می‌پرسد و الی آخر.
5. هنگامی که فرآیند پرسش به انتهای صف می‌رسد، شرکت‌کننده‌ی «الف» می‌بایست از نقطه‌ی آغاز به نقطه‌ی پایان برود تا به سوال آخرین شرکت‌کننده پاسخ بدهد.
6. در هنگام پرسش و پاسخ در طول صف، شرکت‌کننده‌ی داوطلبی که با دوربین کار می‌کند از هر جا به جایی فیلم‌برداری می‌کند. در حالت

ایده آل او به نوبتیک جفت آدم را در داخل قاب جای می‌دهد و تنها با تداوم پرسش‌ها به قاب بعدی حرکت می‌کند.

7. هنگامیکه پرسش‌ها پاسخ داده می‌شوند، فیلم‌برداری پایان می‌یابد. فیلم‌ها را به همراه گروه بازبینی کنید و پیش از تکرار این تمرین و یا رفتن به سراغ تمرین بعدی آنرا به معرض بحث بگذارید.

نکات مهم برای یادآوری

➤ مانند بیشتر بازی‌ها و تمرین‌های مشارکتی، مهم است که خود یاری‌رسان هم کاملاً در فرآیند شرکت داشته باشد. یاری‌رسان هم می‌بایست مانند سایر شرکت‌کنندگان در داخل صف بنشیند و به پرسش و پاسخ دست بزند.

گاهی یک سوال تمام سوالات بعدی را تحت تأثیر قرار می‌دهد که می‌تواند نتایج آن مشکل‌ساز و یا ناکارآمد باشد. با قرار گرفتن در داخل صف (ترجیحاً در وسط آن) به یاری‌رسان این فرصت داده می‌شود تا سیر جریان سوالات را مجدداً به سمت موضوع اصلی هدایت کند.

➤ این تمرین را دو یا چند بار دیگر تکرار کنید تا به مرور موضوع و نقطه‌ی تمرکز عمق بیشتری پیدا کند. با آغاز کردن یک موضوع گسترده و آسان، به شرکت‌کنندگان این فرصت داده می‌شود تا تمرین را بفهمند و برای پرسش و پاسخ اعتماد به نفس کافی پیدا کنند. برای هر نوبت تکرار این تمرین مداومتاً نقطه‌ی تمرکز را یک مرحله محدودتر و عمیق‌تر نمائید.

➤ اگر این تمرین را تکرار می‌کنید یادتان باشد که قبل از رفتن به دور بعدی، فیلم‌های دور قبل را نمایش دهید و راجع به آن بحث کنید. به این ترتیب هر نوع مشکلی که در صدا و تصویر وجود داشته باشد به سرعت شناسایی و برطرف می‌شود.

➤ برای هر نوبت تمرین از یک داوطلب دیگر برای کارکردن با دوربین استفاده کنید. در دور اول یک داوطلب بخواهید بدون آنکه بگوئید که برای چه کاری آنرا می‌خواهید. این می‌تواند فرصت مناسبی برای شناسایی روحیه‌ی شرکت‌کنندگان باشد.

چه چیزی آموخته شد؟

➤ شرکت‌کننده‌ها مهارت‌های پایه برای مصاحبه را می‌آموزند و پرسش و پاسخ راجع به موضوعات حساس را تمرین می‌کنند.

➤ تنها در یک دور تمرین، شرکت کنندگان ممکن است یک دوجین سوال متفاوت درباره‌ی یک موضوع مشخص بیاورند. این سوالات را می‌توان بررسی کرد و حتی بر روی یک کاغذ یادداشت کرد تا به عنوان مبنا در نمایش فیلم‌ها و مباحث بعدی مورد استفاده و ارجاع قرار بگیرند.

➤ یاری‌رسان و شرکت کنندگان نگرش‌های مهمی را راجع به گستره‌ی نظریات، دیدگاه‌ها و تجربیات بیان شده در میان گروه راجع به یک موضوع مشخص به دست می‌آورند. این نگرش‌ها منشأ مباحث و یا نمایانگر حوزه‌های کلیدی برای کند و کاوها و گفت و گوهای آتی خواهند بود.

➤ شرکت کنندگانی که با دوربین کار کرده‌اند نیز فرآیندهایی همچون سوار کردن دوربین بر روی سه پایه ضبط و وقفه در فیلم‌برداری، وصل و امتحان هدفون‌ها، قاب‌بندی سوژه‌ها در طول مصاحبه‌ها، Pan دوربین‌ها یا ثبت زنجیره‌ای از برداشت‌ها در حین مشاهده‌ی اتفاقات را مجدداً تمرین می‌کنند و می‌آموزند. این مهارت‌ها می‌بایست در طول بحث و بازبینی فیلم‌ها مورد اشاره قرار گیرند و درس‌های کلیدی در این مورد مطرح شود.

اهداف: بازاندیشی سوالات کلیدی، تمرین مصاحبه، کند و کاو در موضوعات کلیدی، بازنگری در مهارت‌های پایه‌ی کار با دوربین.

تعداد: 5+

مدت: 20 الی 30 دقیقه

مصالح مورد نیاز: دوربین فیلم‌برداری، میکروفون، هدفون، سه‌پایه، تلویزیون، کابل AV برای اتصال تلویزیون به دوربین فیلم‌برداری.

VOX POPULI (صدای مردم)

فرمت «Vox-pop» (که همچنین به عنوان «مصاحبه با مردم توی خیابان» شناخته شده است) راهی سریع برای جمع‌آوری افکار و عکس‌العمل‌های مردم در تعداد بالاست.

روش:

1. شرکت کنندگان حول موضوع اصلی فرآیند یک مجموعه پرسش‌های باز، مستقیم و ساده را طراحی میکنند (به عنوان مثال: «آیا شما می‌توانید درباره‌ی نحوه‌ی دسترسی به آب آشامیدنی‌ر جایی که زندگی می‌کنید چیزی بگوئید؟» یا «آیا شما از حقوق انسانی خود با خبر هستید؟»).
2. گروه می‌تواند فهرستی از گونه‌های مردم‌پرا برای مصاحبه تهیه کند (معلمان، کارمندان، کشاورزان، مردان جوان، پیرزنان و غیره ...). همچنین مکان و زمان مصاحبه.
3. گروه به سمت محل انتخاب شده حرکت می‌کند (اینکه این مکان محلی عمومی باشد که در آن بتوان با مردم مصاحبه کرد اهمیت حیاتی دارد)؛ دوربین را بر روی سه‌پایه مستقر کنید و میکروفون دستی را وصل کنید و غیره ...
4. شرکت کنندگان به نوبت به مردم نزدیک می‌شوند، توضیحاتی می‌دهند، رضایت مردم را جلب می‌کنند و نهایتاً با آنها مصاحبه می‌کنند.

نکات مهم برای یادآوری

- ▶ طبیعت سریع و حتی عجولانه‌ی مصاحبه‌های خیابانی این کار را برای شرکت کنندگان (و یاری‌رسانان!) ممکن می‌سازد که آنها مصاحبه‌ها را بدون دادن توضیحات کافی و همچنین گرفتن رضایت از مصاحبه‌شونده به انجام برسانند (این توضیحات شامل سابقه‌ی گروه، اهداف و مخاطبین مصاحبه است) اگر فرآیند به سمت شلختگی پیش می‌رود و اندک اندک قسمت‌هایی از آن حذف و نادیده گرفته می‌شود و یا مردم را به خط می‌اندازد ممکن است لازم باشد که تمرین متوقف شود.
- ▶ معمولاً مردم دور دوربین جمع می‌شوند. داشتن مخاطب در حین مصاحبه اتفاقی اضطراب‌آور است و می‌تواند به نحوی گسترده محتوای پاسخ‌ها را تحت تأثیر قرار دهد. دوربین را متحرک فرض کنید و /یا قبل از برپایی آن و شروع به فیلم‌برداری مراحل دادن توضیحات و گرفتن رضایت از شرکت کنندگان را انجام دهید.

➤ با شرکت کنندگان در مصاحبه وارد جزئیات شوید و رضایت را یا به صورت ویدئویی و یا کتبی اخذ کنید.

چه چیزی آموخته شد؟

➤ شرکت کنندگان نحوه پرسیدن سوالات باز، مستقیم و هدفدار را می‌آموزند.

➤ دامنه‌ی وسیعی از ایده‌ها و دیدگاه‌ها را می‌توان در طول فرآیند جمع‌آوری کرد و به شرکت کنندگان نکات زیادی را برای کاوش‌ها و بررسی‌های آتی خاطر نشان کرد.

اهداف: طراحی سوال‌های کلیدی، تمرین مصاحبه، کند و کاو در موضوعات کلیدی، تمرین مبانی کار با دوربین.

تعداد: +3

مدت: 20 الی 30 دقیقه

مصالح مورد نیاز: دوربین فیلم‌برداری، گوشی، سه‌پایه، تلویزیون، بلندگو، کابل AV برای اتصال دوربین به تلویزیون.

گذرگاه مخاطب

یک ابزار ساده برای گروه‌ها تا برای مخاطبین خود یک «سفر» تدارک ببینند که در طی آن به آنها پیام‌ها (و همچنین نقطه نظرات) مهمی داده خواهد شد.

روش:

1. از یک شرکت کننده بخواهید تا بر روی یک کاغذ بزرگ و یا روی زمین یک خط طولانی و پیچ در پیچ بکشد.

2. روی یک سر این خط بنویسید «شروع» و در انتهای دیگر بنویسید «پایان».

3. توضیح دهید که مخاطب هر فیلمی در واقع به یک سفر می‌رود که در طی آن با موضوعات قابل توجه متعددی مواجه خواهد شد.

4. برای مخاطبین این سفر معمولاً از یک جای کم اهمیت (درباره‌ی یک مکان، مردم، زمینه، موقعیت و غیره ...) آغاز می‌شود ولی این امید وجود دارد که در نقطه‌ای «پایان» یابند که در آن آنها هر آنچه که قصد گروه بوده استتا به آنها بگویند را دریافته باشند.

5. از نقطه‌ی آغاز شروع کنید و با شرکت کنندگان بحث کنید که چه چیزی باید در نقطه‌ی آغاز انتظار مخاطبین آنها را بکشد از کشیدن سمبل‌ها، کلمات و یا قرار دادن اشیاء برای نمایش تصمیمات استفاده کنید.
6. سپس به نقطه‌ی پایان بپردازید و گروه را تشویق کنید تا پیش خود فرض کنند که مخاطبین خود را نهایتاً می‌خواهند؛ کجا ببرند. در اینجا مهم است که راجع به آنچه که مخاطبین قرار است پس از انجام این سفر (فیلم) بفهمند تصمیم‌گیری شود. این کار فرآیند برنامه‌ریزی برای مسیر (خط سیر اطلاعات) را بسیار آسانتر خواهد کرد. مجدداً از رسم سمبل‌ها، نوشتن و قرار دادن اشیاء برای نشانه‌گذاری تصمیمات استفاده کنید.
7. سپس شرکت کنندگان را تشویق کنید تا در طول مسیر سمبل‌ها، نوشته‌ها و یا اشیایی را به ترتیب نکات قابل توجهی (پیام‌های کلیدی) که می‌خواهند به مخاطبین خود بگویند مانند علائم راهنمایی قرار دهند. این فرآیند تا جایی ادامه می‌یابد که تمام پیام‌ها جاگذاری شده و سفر به پایان می‌رسد.
8. در مورد این سفر برنامه‌ریزی شده و ارتباط آن با فیلمی که قرار است ساخته شود و یا تدوین آن به بحث بنشینید. هر تغییری که لازم است را اعمال کنید و پس از تکمیل آنرا با دقت ثبت و یا نگهداری کنید چون در این صورت می‌توان به آن و به آسانی در طول پروژه مراجعه کرد.

نکات مهم برای یادآوری

- این تمرین را به یک تفریح برای تشویق گروه به بیان یک «سفر» با جزئیات دقیق و روشن تبدیل کنید، حتی آنها را تشویق کنید تا قدم بزنند و نقاط قابل توجه و کلیدی در طول مسیر را با صدای بلند نشان دهند.
- از این فرآیند برای تشویق شرکت کنندگان و اتخاذ روش‌های خلاق در داستان‌گویی و ساختارهای روایی استفاده کنید.
- از مناسب‌ترین روش تکنیک (نقاشی، نوشتن و یا گذاشتن اشیاء واقعی) استفاده کنید اما فراموش کنید که آنها را به نحوی ثبت کنید که برای شرکت‌کنندگان در مراحل بعدی قابل فهم و استفاده باشد. این روش می‌تواند عکاسی، فیلم، نقاشی و یا نوشته‌های کاغذی باشد.

چه چیزی آموخته شد؟

➤ مشخص کردن نماها، برش‌ها و سایر نماها و خط سیرهای توصیفی که برای تولید هر نوع ویدئو از عناصر حیاتی بشمار می‌آیند، با این حال، معمولاً آنها توسط شرکت‌کنندگان نادیده و کم اهمیت انگاشته می‌شوند. این تمرین می‌تواند فرصتی باشد برای تأکید بر اهمیت پیام‌ها و راهنمایی مخاطبین از طریق دادن اطلاعات.

➤ از طریق این تمرین شرکت‌کننده‌ها می‌توانند راهکارهای محلی و بدیلی برای داستان‌گویی و تنظیم پیام‌ها پیدا کنند.

➤ شرکت‌کننده‌ها می‌آموزند که چگونه پایه‌های یک استدلال را بسازند و برای اثبات آن سند و دلیل بیاورند.

اهداف: برنامه‌ریزی فیلم‌ها، طراحی پیام‌های کلیدی، مشخص کردن مخاطبین کلیدی (افرادی ذی‌نفع / مسئول)

تعداد: 4+

مدت: 30 الی 40 دقیقه

مصالح مورد نیاز: کاغذ و قلم / اشیاء

انرژی گراف

یک تمرین بصری برای شرکت‌کنندگان به منظور ترسیم‌آهنگ یا انرژی ویدئوی خود.

روش:

1. یک نمودار ساده رسم کنید که محور عمودی آن «اکشن» یا «انرژی» باشد و محور افقی آن زمان.

2. یک خط نمونه رسم کنید تا نشان دهید که چگونه فیلم‌ها تغییر آهنگ می‌دهند (درست مانند موسیقی یا نمایش). به این خط نقاط اوج و فرود بدهید که نمایانگر این است که چگونه فیلم توجه مخاطبین را پساز دوره‌هایی از سکوت تفکرآمیز یا آموزش مجدداً به خود جلب می‌کند.

3. از مشارکت‌کنندگان بپرسید که آیا آنها می‌خواهند با «اکشن» شروع کنند یا با صحنه‌های آرام و اینکه چه صحنه‌هایی (چه هنوز در مرحله‌ی برنامه‌ریزی باشند و چه ضبط شده باشند) می‌توانند با این تصمیم جور در بیایند.

4. بر طول محور X (زمان) جلو بروید و اوج و فرودهای متعددی را در جهت محور Y بوجود بیاورید و آنرا با نوشته‌ها و نقاشی‌ها و یا قرار دادن

اجسام در هر نقطه پرکنید تا نمایانگر صحنه‌ها و پیام‌های متناظر خود باشند.

5. در مورد نمودار بوجود آمده بحث کنید و اینکه این نمودار چه ارتباطی با فیلمیکه قرار است ساخته شود و یا در انتظار تدوین به سر می‌برد خواهد داشت. هر تغییر که لازم است را اعمال کنید و پس از تکمیل آنرا در جایی امن قرار دهید و حفظ کنید تا بتوان به آسانی در طول پروژه به آن مراجعه کرد.

نکات مهم برای یادآوری

➤ نموداری مانند این ممکن است برای برخی از شرکت کنندگان بیگانه و یا هراس‌انگیز باشد. از این تکنیک تنها در جایی استفاده کنید که مطمئن هستید باعث گنجی افراد نخواهد شد.

➤ از مناسب‌ترین تکنیک برای گروه استفاده کنید (نقاشی، نوشتار، اشیاء و ...) اما یادتان باشد که آنرا به نحوی ثبت کنید که در مراحل بعدی قابل دسترس و قابل فهم برای شرکت کنندگان باشد. این می‌تواند عکاسی، نقاشی و یا ورق‌های نوشته شده‌ی کاغذ باشد.

چه چیزی آموخته شد؟

➤ شرکت کنندگان می‌آموزند که چگونه توجه مخاطبین را بر روی فیلم از طریق تغییر آهنگ و روند محتوای آن نگهدارند.

اهداف: طراحی فیلم‌ها، توسعه‌ی خط سیر و جریان روایت

تعداد: 4+

مدت: 10 الی 20 دقیقه

مصالح مورد نیاز: کاغذ و قلم / اشیاء

توافق گروهی

این یک روش مشارکتی برای مشخص کردن قوانین بنیادی برای شرکت کنندگان است.

روش:

1. یک کاغذ بزرگ را در میان گروه قرار دهید.
2. از شرکت کنندگان بخواهید تا قوانین بنیادی کارگاه / قرآیند را عنوان کنند.
3. توضیح دهید که اینها راههایی هستند که شما می‌خواهید با دیگران رفتار کنید و انتظار دارید که دیگران هم با شما به همین گونه رفتار کنند.
4. وقتی که ایده‌هایی برای قوانین بنیادی عنوان می‌شود از گروه بپرسید که آیا این قوانین مناسب هستند و اینکه آیا با آن موافق هستید یا نه.
5. هر قانونی که مورد توافق جمع قرار می‌گیرد بر روی کاغذ نوشته می‌شود.
6. هنگامی که همه ایده‌ها ضبط شدند مکانی را برای آویزان کردن «توافق جمعی» پیدا کنید تا هرکسی بتواند آنرا ببیند و در صورت لزوم به محتوای آن اشاره کند.

نکات مهم برای یادآوری

- ابتدا مطمئن شوید که هر قانون بنیادی پیشنهاد شده توسط تمام گروه مورد موافقت قرار گرفته است سپس آنرا بر روی توافق نامه یادداشت کنید.
- پیش از آنکه خودتان قانونی را پیشنهاد کنید گروه را به این کار تشویق کنید. معمولاً وقتی یک نفر قدم پیش می‌گذارد بقیه هم کار او را دنبال می‌کنند.
- برخی قوانین مفید وقتی که کسی پیشنهادی نمی‌دهد از این قرارند: «موبایل‌های خود را خاموش کنید!» و یا «ورود شرکت کننده‌ی پاره وقت یا «تماشاچی» ممنوع».

چه چیزی آموخته شد؟

➤ شرکت‌کننده‌ها از این کار می‌آموزند که ایده‌ها و نظرات آنها دارای اهمیت هستند.

➤ یک محیط حمایتی و فرهنگ احترام متقابل پایه‌گذاری می‌شود.

اهداف: تعریف ارزش‌ها، رویکردها و رفتارهای مشترک

تعداد: 4+

مدت: 5 الی 10 دقیقه

مصالح مورد نیاز: قلم و کاغذ

تکنیک استوری بورد (بازنگری شده)

این یکی از مهمترین تمرین‌های فرآیند ویدئوی مشارکتی است لذا این فرآیند -که پیشتر در داخل کتابچه توضیح داده شده بود- در اینجا بازنگری شده است. این یک روش حیاتی برای طراحی ویدئو، اطمینان از مشارکت برابر و اولویت‌بندی موضوعاتو بحث پیرامون آنهاست.

روش:

1. درمورد موضوع تصمیم بگیرید.
2. شش مستطیل مساوی را بر روی یک ورق کاغذ بزرگ بکشید. توضیح دهید که قرار است فیلم در داخل شش صحنه اتفاق بیافتد و قرار است که تصمیم بگیریم که در هر کدام از این صحنه‌ها چه چیزی می‌خواهد اتفاق بیافتد.
3. از گروه سوال‌هایی مانند این بپرسید: «چگونه داستان را آغاز می‌کنید؟» یا «چه چیزی را قرار است که مخاطبین اول از همه ببینند؟»
4. شرکت‌کننده‌ی اول را تشویق کنید تا ایده‌ای را پیشنهاد دهد و آنرا به آن شکلی که به نظرش باید فیلم‌برداری شود بکشد و یا حتی بوسیله‌ی یک سمبل موضوع را در داخل مستطیل اول نمایش دهد.
5. از گروه بپرسید که «چه چیزی باید بعد از این اتفاق بیافتد؟» یا «چه کسی ایده‌ای برای برداشت بعدی در سر دارد؟»
6. مجدداً هرگاه یک شرکت‌کننده ایده‌ای را عنوان می‌کند آنها را تشویق کنید تا آنرا بوسیله‌ی رسم تجسم (Visiow) خود، در داخل مستطیل بعدی، «از آن خود کنند».
7. اگر همه به طور برابر در این کار همکاری کرده‌اند، به مؤلف هر مستطیل نقش کارگردان را در فیلم‌برداری‌های مربوط به آن بدهید. در

- غیر این صورت همه‌ی شرکت کنندگان را تشویق کنید تا ایده‌های خود را به اشتراک بگذارند و سعی کنید تا مطمئن شوید که همه برای رسم ایده‌های خود در حداقل یک مستطیل فرصت یافته‌اند.
8. وقتی همه‌ی مستطیل‌ها تکمیل شدند دوباره برگردید و راجع به تک تک آنها از گروه سوال‌هایی مانند این بپرسید: «چه کسی در اینجا سخن می‌گوید؟»، «چه کسی این برداشت را قرار است فیلم‌برداری کند؟» و «آنها کجا فیلم‌برداری می‌کنند؟»
9. با گروه کار کنید تا برای هر برداشت، نقشی را اختصاص دهید و مطمئن شوید که نقش‌ها به طور عادی می‌چرخند و هرکس فرصت برابر برای اجرای تمام کار کرده‌های متفاوت (از قبیل کارگردانی، کار با دوربین، ضبط صدا، مصاحبه‌کنندگی، مجری‌گری و غیره...) را دارد.
10. حال گروه را برای فیلم‌برداری آنچه که برنامه‌ریزی کرده‌اند بفرستید.

نکات مهم برای یادآوری

- گروه‌های کوچک برای این تمرین بهتر جواب می‌دهند (همچنین برای فیلم‌برداری از خط سیر داستانی) لذا سعی کنید تا تعداد را میان 4 الی 6 نفر محدود نگه دارید.
- شرکت کنندگان را به استفاده از شات‌های متنوع ترغیب کنید (باز، متوسط Pan و غیره...) و هر مستطیل را متناسب با شات انتخاب شده علامت‌گذاری کنند.
- گروه را در کند و کاو برای یافتن راه‌های متفاوت تجسم و برنامه‌ریزی داستان‌شان حمایت کنید مانند استفاده از انواع شات‌های مختلف (نمای نزدیک برای نمایش جزئیات و یا یک شات مستقر برای نمایش تمام صحنه و ...) یا مصاحبه با اعضای جامعه‌ی محلی در خانه یا محل کار و ...
- در تشویق کردن دست و دل باز باشید و یادتان باشد که بیشتر گوش دهید و کمتر حرف بزنید.
- اگر گروه خواسته‌اند تا مشکلی را مستندسازی کنند، آنها را ترغیب کنید تا به راه‌حل آن هم بیاورند و در درون فیلم جای دهند.
- آگاه باشید که مهارت‌های هنری در اینجا به کار نمی‌آیند و نقاشی‌های ساده (آدمک و یا حتی خط خطی) می‌توانند کافی باشند تا مادامی که برای شرکت کنندگان در مراحل بعدی همچنان قابل فهم باشند. یاری‌رسان در

- صورتی که شرکت کننده‌ها اعتماد به نفس کافی را نداشته باشند می‌تواند کشیدن استوری بوردر را به عهده بگیرد اما می‌بایست مطمئن باشد که این شرکت کننده‌ها هستند که هدایت فعالیت را بر عهده دارند.
- از گفتن اصطلاحات تخصصی خودداری کنید.
 - بگذارید تا گروه صاحب داستان باشند؛ دستور یا پیشنهاد ندهید.
 - شرکت کننده‌ها را ترغیب کنید تا راجع به آنچه که می‌خواهند در هر صحنه بگویند تعمق کنند.
 - نسبت به حضور قدرت طلب‌ها در گروه آگاه باشید. آنها معمولاً افراد با اعتماد به نفسی هستند که به طور طبیعی سررشته‌ی فعالیت‌های گروه را به دست می‌گیرند.
 - آنها معمولاً از انرژی بالایی برخوردار هستند و برای فرآیند وم بسیار اهمیت دارند اما به آنها اجازه ندهید که بر تصمیم‌گیری‌ها و عملیات تفوق پیدا کنند. مطمئن شوید که همه در پیشرفت استوری مورد سهم دارند و وظایفی به آنها سپرده شده است. این کار کمک می‌کند تا حتی خجالتی‌ترین افراد هم درگیر شوند و اعتماد به نفس آنها بالا برود.
 - گروه می‌بایست استوری بوردها را با خود به صحنه‌ی فیلم‌برداری ببرند و از آن به منظور یادآوری آنچه که برنامه‌ریزی کرده‌اند و وظیفه‌ی افراد استفاده کنند.
 - سعی کنید تا استوری بوردر را با فیلم برداشت شده مقایسه کنید. در مورد تفاوت‌ها دلایل و تأثیرات آن به بحث بنشینید.

چه چیزی آموخته شد؟

- تجسم و برنامه‌ریزی خط سیر و نماهای موضوعات، مردم، مکان‌ها و ایده‌ها.
- کار گروهی و تقسیم قدرت.
- هرکسی داستانی دارد و حق دارد که شنیده شود.
- خلاقیت با دوربین و درک اهمیت نماها، زوایا و محتوای متفاوت قاب‌ها و غیره...
- **اهداف:** برنامه‌ریزی فیلم‌ها، ساختار بندی خط سیر داستانی، بازنگری در پیام‌های کلیدی، دادن نقش‌های مشارکتی به افراد.

تعداد: 4+

مدت: 30 الی 40 دقیقه

وم چیست؟

مصالح مورد نیاز: قلم و کاغذ